

	<u>pagina</u>
Voorwoord	3
Leeswijzer	5
Gemeentefonds	6
A. Het jaarverslag	7
Deel 1 : Programmaverantwoording	
Programma Dienstverlening	
Thema 1 publieke dienstverlening	9
Programma Sociaal domein	
Thema 2 onderwijs	13
Thema 3 cultuur en sport	19
Thema 4 sociale voorzieningen	23
Thema 5 jeugdhulp	29
Thema 6 Wmo en volksgezondheid/ 6a CMD-PlusTeam	33
Programma Ruimtelijk domein	
Thema 7 milieu en duurzaamheid	43
Thema 8 openbare ruimte	47
Thema 9 ruimtelijke ontwikkeling en economie	57
Programma Algemeen bestuur en veiligheid	
Thema 10 algemeen bestuur	71
Thema 11 veiligheid	77
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	83
Bijlage sociaal domein	87
Deel 2 : Paragrafen	
A. Lokale heffingen	95
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	101
C. Onderhoud kapitaalgoederen	109
D. Financiering	115
E. Bedrijfsvoering	117
F. Verbonden partijen	127
G. Grondbeleid	137
H. Horizontale verantwoording en interbestuurlijk toezicht	149
Bijlagen bij de paragrafen	151
B. De jaarrekening	
Deel a: Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting	158
Deel b: De balans en de toelichting	
- De balans en de toelichting	162
- Grondslagen voor de balanswaardering	164
- De toelichting op de balans per 31 december 2015	166
- Overzicht reserves en voorzieningen	174
- Overzicht overbrengen van kredieten van 2015 naar 2016	181
- Overzicht gewaarborgde leningen	182
- Kerngegevens	183
Deel c: De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	184

Voorwoord

In deze jaarstukken kijken we terug op het jaar 2015. In 2014 is er een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college aangetreden. 2015 is dan ook het eerste jaar met de begroting van de huidige raad. Met de vastgestelde Programmabegroting 2015 (tevens het collegeakkoord) zijn nieuwe beleidsvoornemens gestart en hebben we voortgebouwd op belangrijke programma's en projecten voor Waalre, die al eerder waren begonnen.

De Kracht van Waalre

We hebben dit jaar verder invulling gegeven aan De Kracht van Waalre (juli 2014) en de 'Visie op de samenleving van Waalre' (vastgesteld in 2013). Uitgangspunt hierbij is dat Waalre een zelfstandige netwerkgemeente is en blijft met een bestuursmodel dat goed aansluit bij een samenleving waar kennis, inzichten en relaties worden gedeeld en opgebouwd.

In 2015 is het rapport 'Samenwerkingskracht in Waalre' opgesteld dat heeft bevestigd dat de eerder gekozen richting als innovatieve netwerkgemeente de juiste is. In het rapport wordt beschreven wat de maatschappelijke opgaven zijn waar we ons voor gesteld zien staan en hoe inwoners, het maatschappelijk middenveld en buurgemeenten de rol van de gemeente Waalre en hun eigen rol bezien in relatie tot die opgaven. Het rapport geeft tenslotte aan dat de verdere ontwikkeling van Waalre als 'proeftuingemeente' de meeste perspectieven biedt voor de bestuurlijke toekomst. Op basis van genoemd rapport zal een herijkte toekomstvisie worden vastgesteld, die samen met een actieplan de basis zal vormen voor ons handelen de komende jaren.

Op 7 november 2015 heeft de W100 bijeenkomst plaatsgevonden. Op deze dag heeft er een open en levendige discussie plaatsgevonden met een groot aantal inwoners en partners over de vraag wat de rol van de gemeente moet zijn en welke bijdragen inwoners zelf kunnen leveren aan de ontwikkelingen in onze gemeente.

Om daadwerkelijk als innovatieve netwerkgemeente te functioneren zullen nog vele stappen gezet moeten worden. Maar het concept is niet nieuw voor ons en in 2015 zijn al vele stappen gezet die passen in die visie. Waalre ontwikkelt zich snel en met vertrouwen en kan daarmee de uitdagingen aan die voor ons liggen!

Jaar van de verandering

Meer klantgericht en procesmatig zijn onze medewerkers gaan werken. Landelijke ontwikkelingen zoals de transities in het sociale domein en participatie richting inwoners zijn ingezet. Daarnaast zijn flinke stappen gezet m.b.t. het multifunctionele Gemeentehuis, dienstverlening en duurzaamheid.

Wij gaan kort in op de volgende onderdelen uit het jaarverslag en de rekening:

Transities/ CMD

Vanaf 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg en begeleiding. Na een hectisch jaar mogen we zeggen dat we veel geleerd en bereikt hebben. Het was een bewogen jaar op het gebied van zorg en we hebben nog mogelijkheden om verder te ontwikkelen, maar de basis, Het CMD, staat! Het CMD is goed vindbaar voor de inwoners en de samenwerking met lokale partners zoals scholen, politie en vrijwilligersorganisaties gaat naar tevredenheid.

Dienstverlening

In de dienstverlening richting inwoners van Waalre is een sprong voorwaarts gemaakt door de implementatie en openstelling van de nieuwe website. Een moderne toptakenwebsite waarmee we de digitale dienstverlening door ontwikkelen. We bereiden ons voor op een visie

op dienstverlening afgestemd op het ontwerpproces voor het nieuwe gemeentehuis en op Het Nieuwe Samenwerken binnen de organisatie.

Multifunctioneel gemeentehuis

In 2015 is de locatie van het multifunctioneel gemeentehuis door de raad definitief bepaald op de Koningin Julianalaan. Het ontwerpteam is ingericht (o.a. projectleider, architect, constructeur, technisch adviseur). De interactieve aanpak voor het ontwerp en realisatie is bepaald; het structuurontwerp is opgesteld waarin stedenbouwkundige (on)mogelijkheden, technische staat raadhuis, plan op ontmoeten en duurzaamheid.

Het realiseren van een nieuw gemeentehuis waarin goed gewerkt kan worden is meer dan een project waarin een nieuw gebouw wordt opgeleverd. Het project is dan ook meer dan 'stenen stapelen'. Zo is het beoogde kantoorconcept Het Nieuwe Samenwerken leidend voor de opzet van het gebouw en de uiteindelijke inrichting. Dit kantoorconcept sluit aan bij de netwerkgedachte, ontmoeten en verbinden.

Duurzaamheidsambitie

Waalre heeft in 2015 op alle fronten gewerkt aan haar duurzaamheidsambitie, zowel bij de interne organisatie, op lokaal niveau als voor regionale opgaven:

in de organisatie is duurzaamheid meer dan voorheen een leidend thema bij de beleidsontwikkeling; op lokaal niveau is samen met inwoners met name hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling van het gemeentelijk beleid van afval naar grondstof en tenslotte is Waalre in 2015 trekker geworden van zowel de Regionale Energietransitie als van de regionale gesprekstafel Duurzaamheid.

Ook de gemeenteraad is met een eigen werkgroep aan de gang gegaan om een duurzaamheidsagenda voor de komende jaren op te stellen.

Financiële positie/ Resultaat 2015

Zoals te lezen is in de jaarrekening en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geven nagenoeg alle (financiële) indicatoren een positief beeld van de financiële positie van de gemeente Waalre. De vermogenspositie van Waalre is nog voldoende. Wel is aan een deel van het eigen vermogen al een bestemming toegekend. Helaas biedt het huidige meerjarige (2017 – 2020) financiële beeld nu onvoldoende ruimte om de ambities te kunnen realiseren.

Het jaar 2015 wordt afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 81.000 (exclusief storting in de verliesvoorziening grondexploitatie). Dit resultaat is grotendeels te verklaren door een negatief saldo op het Sociale Domein verrekend met een positief saldo op alle andere taken. In de laatste bestuursrapportage 2015 werd uitgegaan van een positief saldo ad. € 17.000. Het uiteindelijke resultaat is € 64.000 positiever.

Er is een verliesvoorziening gevormd ter hoogte van € 507.000 voor het gecalculerde verlies van complex "Centrumplan Waalre". Bij vaststelling jaarstukken is als beslispunt opgenomen om dit gecalculerde bedrag te dekken uit de hiervoor gevormde bestemde Algemene reserve (deel grondexploitatie).

Tot slot

Noodzakelijk is om de Waalrese ambities realistisch te plaatsen in het huidige financiële beeld. Het huidige financiële beeld en beschikbare ambtelijke capaciteit biedt helaas onvoldoende ruimte om alle ambities handen en voeten te geven. Desondanks kijken we vanwege de vastgestelde strategische visie en de bestuurlijke ambitie met vertrouwen uit naar de toekomst. Een toekomst die de nodige daadkracht van de inwoners en de gemeente zal eisen, zowel om de vele lopende activiteiten uit te voeren als om de ambities af te wegen tegen de Waalrese financiële middelen.

Met deze jaarstukken over het jaar 2015 leggen wij zowel in financiële als in beleidsmatige zin verantwoording af over het door ons gevoerde beleid.

Nog meer dan de voorgaande jaarstukken is er gekozen voor een transparante, leesbare, verantwoording. Per afgesproken doelstelling (outcome, maatschappelijk effect uit de begroting 2015) wordt aangegeven "Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015". Hiermee wordt voldaan aan het verzoek van de raad, om volledig inzicht in de gerealiseerde doelen (en prestaties) te hebben. Een volgende stap is gezet door 1 op 1 de relatie te leggen tussen "wat willen we bereiken" in de begroting en "wat hebben we bereikt" in de jaarrekening. De volgende stap in exactheid en transparantie van verantwoording is gezet, aangezien het college zich bewust is van de controlerende taak van de raad. Beknopt wordt ook weergegeven als extra doelstellingen zijn behaald of doelstellingen later gerealiseerd worden.

De jaarstukken maken deel uit van de jaarlijkse planning- en controlcyclus. Deze cyclus bestaat uit de Kadernota, Programmabegroting, de 'maandelijkse' Tussenrapportages (bestuursrapportages en nieuwsberichten) en jaarstukken. Met deze documenten stuurt de gemeenteraad op de ambities en financiën van de gemeente Waalre en legt hierover verantwoording af. Maandelijks wordt gerapporteerd over de beheerstechnische- en planningstechnische aanpassingen op de begroting en de eventuele financiële consequenties daarvan.

De jaarstukken 2015 bestaan volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening bestaat uit de programmarekening en toelichting, de balans met toelichting en de bijlagen. Zoals hierboven vermeld wordt in de programmaverantwoording per afgesproken doelstelling (begroting 2015) aangegeven "Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015". In de paragrafen A t/m H wordt de van belang zijnde (financiële) informatie "gebundeld". Zij geven een dwarsdoorsnede van de programmarekening, gezien vanuit een bepaald perspectief.

De jaarrekening bestaat uit een deel A een overzicht van baten en lasten en een uiteenzetting van de financiële positie. In dit rekeningonderdeel zijn de totaalcijfers van de lasten en baten van de programma's gerecapituleerd. In deel B wordt de balans en de toelichting op deze balans weergegeven. Daarnaast worden een aantal bijlagen weergegeven. Hierin onder andere een overzicht van de reserves en voorzieningen en een overzicht van de kerngegevens. In deel C de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Personele doorbelasting richting programma's/ thema's

In de rekening 2015 zit in elk thema onderdeel 'Wat heeft het gekost. Hierin worden de totaalcijfers van de lasten en baten van de programma's samengevat.

De berekening van de (voorcalculatie) uren 2015 is al in de zomer 2014 voorafgaand aan het boekjaar 2015 gemaakt. Nieuwe gewenste taken (vanuit de kadernota 2015) en onvoorziene wettelijke taken waren op dat moment nog niet (volledig) te voorzien en daarom nog niet, of onvoldoende, opgenomen in de begroting 2015. Een ontwikkeling die bijvoorbeeld niet of onvoldoende verwerkt was in de begroting 2015 is de volledige transitie van het Sociale Domein. Gedurende het boekjaar worden de begrote uren niet meer aangepast aan de werkelijkheid. Dit is een gebruikelijke systematiek binnen nagenoeg alle gemeenten in Nederland. Gevolg hiervan is dat hierdoor verschillen op uren ontstaan in de nacalculatie (jaarstukken 2015, jaarstukken 2016 etc.).

De wetgever is bekend met dit probleem. De commissie onder leiding van Staf Depla (wethouder Eindhoven en lid van de VNG-commissie Financiën) heeft hierop geanticipeerd, voor betere vergelijkbaarheid van begrotingen met behoud van beleidsvrijheid voor gemeenten, door een aanpassing in het Besluit Begroting en Verantwoording. Deze aanpassing, van systematiek van uren doorberekening (vanuit de voorschriften), wordt ingevoerd met ingang van 2017 of 2018. Verschuivingen in formatie tussen de begroting 2015 en realisatie 2015 (vereiste vanuit de BBV) worden dan ook niet in detail verklaard.

Gemeentefonds (Algemene Uitkering en IU Sociaal Domein)

Vanaf 2015 bestaat het **Gemeentefonds** uit de **Algemene Uitkering** en de **Integratie-uitkering Sociaal Domein**.

Driemaal per jaar wordt middels circulaire nadere informatie gegeven over de ontwikkeling van het totale fonds. Naast de Meicirculaire kennen we de Septembercirculaire en de Decembereirculaire als bijstellingsmoment.

Vanuit het Gemeentefonds is in 2015 een bedrag ontvangen ad. € 16.678.500. Een bedrag ad. € 5.689.000 vanuit de integratie uitkering Sociale Domein. Een bedrag ad. € 10.958.000 (incl. iu Wmo) als Algemene Uitkering. Daarnaast een nabetaling over de periode 2013/ 2014 ad. € 31.000. In 2015 is ruim € 200.000 meer ontvangen vanuit het Gemeentefonds dan in de primaire begroting 2015 rekening is gehouden.

Zowel de Algemene Uitkering als de integratie-Uitkering Sociaal Domein laten de komende jaren een dalende trend zien. Het begrote saldo 2020 is ruim € 990.000 lager dan het gerealiseerde saldo Gemeentefonds 2015. In de meer-jaren begroting 2016-2020 wordt rekening gehouden met deze daling. Deze daling wordt zeker, qua realisatie, als risico gezien.

Overzicht gerealiseerde inkomsten Gemeentefonds 2015:

Gemeentefonds boekjaar 2015	Bedrag
Algemene Uitkering	9.849.561
Deelfonds Sociaal Domein	
Decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	1.998.020
Decentralisatie jeugdzorg (IU)	2.160.038
Re-integratie	165.332
Wsw	1.365.899
IU Sociaal domein	5.689.289
Wet maatschappelijke ondersteuning (iu)	1.108.445
Nabetaling jaren 2013/ 2014	31.205
Totaal ontvangst boekjaar 2015	16.678.500

A. Het jaarverslag

Deel 1 Programmaverantwoording

Waar gaat het thema over

Publieke dienstverlening is de voorkant van de gemeentelijke organisatie. Het omvat het verstrekken van diverse producten en diensten aan inwoners, bedrijven en instellingen zoals reisdocumenten, subsidies, rijbewijzen en vergunningen. Aan de voorkant van de gemeentelijke organisatie kunnen inwoners ook terecht met een melding over het openbaar gebied. De twee organisatieonderdelen binnen publieke dienstverlening zijn: Dienstverlening en Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving (VTH).

Wat willen we bereiken

- *Dienstverlening die aansluit bij de wensen van inwoners: makkelijk toegankelijk, volgens de beloften die we aan de klant doen (servicenormen), gestandaardiseerd waar kan en maatwerk en/of ondersteuning waar nodig.*
- *Klantvragen worden snel, doelmatig, helder en kwalitatief goed afgehandeld, zoveel mogelijk in één keer aan de voorkant van de organisatie.*
- *Dat inwoners zelf kunnen bepalen via welk kanaal en wanneer ze dienstverlening afnemen van de gemeente. Dit kan via verschillende kanalen (schriftelijk, telefonisch, digitaal, persoonlijk), waarbij de prioriteit ligt bij het digitale kanaal. Waar de Waalre naar ook binnenkomt, hij moet kunnen uitgaan van een gelijke dienstverleningskwaliteit.*
- *Meer vrijheid en speelruimte voor inwoners o.a. om te bouwen, ondernemen of te organiseren (deregulering). De organisatie stelt zich professioneel, open, stimulerend en faciliterend op en zoekt steeds de aansluiting bij de eigen kracht van inwoners en stelt grenzen wanneer dat echt nodig is. Het uitgangspunt is vertrouwen in onze inwoners met appel op hun eigen verantwoordelijkheid.*
- *De dienstverlening is zodanig ingericht dat het voor de klant duidelijk is dat de gemeente één organisatie is, met één stem naar buiten treedt en de klant weet wat hij kan verwachten en waar hij het antwoord op zijn vraag kan vinden.*
- *De privacy is zo goed mogelijk gegarandeerd; (zorggerelateerde) cliëntgegevens zijn veilig bij de gemeente.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Dienstverlening

- *De klantprocessen zijn verder geoptimaliseerd, servicenormen zijn vastgesteld en geïntroduceerd binnen de organisatie.*

Realisatie:

Deze zaken zijn gekoppeld aan de nieuwe visie op dienstverlening. Zoals hierna beschreven is ervoor gekozen om het proces van het ontwikkelen van deze nieuwe visie af te stemmen en parallel te laten lopen met het ontwerpproces van het nieuwe gemeentehuis.

- *De nieuwe website is geïmplementeerd en in gebruik genomen.*

Realisatie:

De nieuwe toptaken website is medio mei 2015 in gebruik genomen. Sindsdien wordt de site steeds verder doorontwikkeld, met name op het gebied van digitale dienstverlening. Wij kunnen aan de cijfers zien dat er stijgend gebruik wordt gemaakt van onze website.

- *Geactualiseerde visie op dienstverlening is vastgesteld voor de periode 2015-2018, hierbij is rekening gehouden met de realisatie van het nieuwe gemeentehuis.*

Realisatie:

De nieuwe visie op dienstverlening is in voorbereiding. Om te voorkomen dat we bij het ontwerp van het nieuwe gemeentehuis beperkt zouden worden door een dichtgetimmerd dienstverleningsbeleid is er voor gekozen beide processen gelijk op te laten gaan. De nieuwe visie op dienstverlening zal in het 3^e kwartaal van 2016 vastgesteld worden.

- *Zaakgericht werken is volgens stappenplan verder ingericht.*

Realisatie:

In februari 2017 loopt het contract met leverancier van het huidige zaakstelsel af. In 2015 is een start gemaakt met de voorbereiding van de aanbesteding van een nieuw zaakstelsel waarbij zaken zoals het KlantContactSysteem (KCS), DocumentManagementSysteem (DMS) en Meldingen Openbare Ruimte (MOR) zijn geïntegreerd

Informatieveiligheidsplan is opgesteld.

Realisatie:

Het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten bevat beleid en documenten die voorzien in de wettelijke eisen ten aanzien van informatiebeveiliging en privacybeheer. Het plan is in 2015 bijgesteld en geactualiseerd. De gemeente heeft zelf onderzoek uitgevoerd naar de processen. Hiervoor is gebruik gemaakt van het zelfevaluatieinstrument dat beschikbaar is gesteld door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens. De gemeente heeft het onderzoek in 2015 met goed gevolg afgesloten.

- *Verkiezingen van de Provinciale Staten samen met de Waterschapsverkiezingen hebben in maart 2015 plaatsgevonden.*

Realisatie:

De verkiezingen van Provinciale Staten gecombineerd met de Waterschapsverkiezingen zijn goed verlopen. Dubbele verkiezingen vragen om extra inzet. Per stembureau zijn twee extra tellers ingezet. Een optimale verdeling van de stemlokalen zal steeds onze aandacht hebben.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

- *Een nieuw Omgevingsbeleidsplan voor de periode 2015- 2019 is vastgesteld.*

Realisatie:

In samenwerking met de gemeente Veldhoven en Best is het Handhavingsbeleid vastgesteld. Vervolgens gaan we dit beleid doorvertalen naar een Omgevingsbeleid. Om dit in gezamenlijkheid te kunnen doen was het noodzakelijk om dit gefaseerd te doen.

- *De VTH-uitvoeringsorganisatie (beleid, processen, middelen, etc.) is conform de geactualiseerde visie op VTH-taken ingericht.*

Realisatie:

De nieuwe visie op VTH is in voorbereiding. Gelet op de vele nieuwe wettelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de VTH-taken is ervoor gekozen om het proces van deze nieuwe visie af te stemmen en parallel te laten lopen met de introductie van de nieuwe wet- en regelgeving.

- *De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is op mogelijkheden van verdergaande deregulering getoetst. Op basis daarvan is de deregulering van vergunningen planmatig doorgevoerd (meer vergunningsvrije activiteiten, meer meldingsplichtige activiteiten of meerjarige vergunningen voor herhaalde activiteiten).*

Realisatie:

In gezamenlijkheid met een raads werkgroep is gekeken naar de behoefte van de gemeente Waalre. Op basis van deze inventarisatie is de APV geactualiseerd. Het effect hiervan is dat de vergunningplicht voor bijvoorbeeld handelsreclame is komen te vervallen. Overigens kan voor de activiteit 'bouwen' nog wel een omgevingsvergunning nodig zijn.

- *Uitvoering geven aan het vastgestelde handhavingsplan.*

Realisatie:

Op alle taakvelden zoals opgenomen in het vastgestelde handhavingsplan hebben we toezicht gehouden en waar nodig een handhavingsprocedure gestart. We hebben extra aandacht besteed aan de kwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving. Middels gerichte controles op overlastgevend onderwerpen zoals hondenpoep, afval en parkeren.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
003	Burgerzaken	403	442	400	486
004	Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	88	129	139	135
822	Overige volkshuisvesting	1.239	1.146	1.434	1.137
823	Bouwvergunningen (omgevingsvergunning)	-	-	-	-
	Totaal lasten publieke dienstverlening	1.730	1.717	1.973	1.758
BATEN					
003	Burgerzaken	-	-	-	-
004	Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	253	300	332	305
822	Overige volkshuisvesting	243	43	24	1
823	Bouwvergunningen (omgevingsvergunning)	425	406	400	288
	Totaal baten publieke dienstverlening	921	749	756	594
	Totaal saldo publieke dienstverlening	809-	968-	1.217-	1.164-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen (zie leeswijzer).

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

003 Burgerzaken (N € 86.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015. Zie verklaring in de leeswijzer met betrekking tot de personele doorbelasting richting programma's/ thema's.

004 Lasten/baten burgerzaken (N € 23.000)

- Minder paspoorten en rijbewijzen zijn uitgegeven dan gepland (N € 22.000)

822 Overige volkshuisvesting (V € 274.000)

- Het verschil is ontstaan door anders boeken interne uren, zoals in de leeswijzer vermeld. Het gaat hier onder andere om de uren in relatie tot de omgevingsvergunningverlening, controle en handhaving bouw-, woning- en welstandstoezicht en volkshuisvesting.

823 Bouwvergunningen (N € 112.000)

- Vanwege een rechtelijke uitspraak van leges ten behoeve van een legaliseringskwestie zijn leges oninbaar verklaard
- De realisatie aan grotere bouwprojecten in 2015 met daarbij opgeteld de kleinere aanvragen om omgevingsvergunning resulteert in een lagere omzet dan verwacht.

Waar gaat het thema over

Onderwijs is van essentieel belang voor de ontwikkeling van onze inwoners van alle leeftijden. Centraal in het thema Onderwijs staat de brede school gedachte waarbij het belangrijk is om diverse sociaal culturele activiteiten te stimuleren en inwoners/ouders in de wijk te betrekken. Dit past goed binnen de volgende twee speerpunten:

1. maatschappelijke deelname en
2. het versterken van het zelforganiserend vermogen van inwoners.

Het multifunctioneel inzetten van de onderwijshuisvesting (brede scholen) vergemakkelijkt de ontmoeting tussen verschillende groepen inwoners en biedt de mogelijkheid om wijkgebonden activiteiten te laten plaatsvinden. Dit stimuleert netwerkvorming en betrokkenheid bij elkaar.

De gemeente wil de eigen kracht van jeugdigen, ouders en hun omgeving versterken. Dit willen we doen door problemen tijdig te signaleren en aan te pakken met gebruik van deze eigen kracht. De gemeente wil het onderwijsbeleid, integraal met al het beleid over jeugd vormgeven, zodat er eenduidigheid en effectiviteit ontstaat. Het thema Onderwijs zien wij niet los van de thema's Jeugdhulp en Leerlingenvervoer.

Lokaal Onderwijsbeleid

Wat willen we bereiken

- Een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor de jeugd.
- Het creëren van een positief opvoed- en opgroeklimaat.
- Het laten aansluiten van de ondersteuning die het onderwijs biedt (passend onderwijs) bij de ondersteuning die de gemeente biedt vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid op basis van de Jeugdwet.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- De Zorg Advies Teams (ZATs) op de brede scholen inclusief de samenwerking met het CMD is gerealiseerd.

Realisatie:

Dit is gerealiseerd. De ZATs op de (brede) scholen lopen goed. De ZATs hebben een vaste, laagdrempelige samenstelling: ouders; leerkracht; Intern Begeleider/Kwaliteitsondersteuner; CMD consulent. Het onderwijs beoordeelt de werking van de ZATs in 2015 heel positief.

- Basisscholen, gemeente en andere 'vindplaatsen' (zoals huisartsen) werken samen aan de ondersteuningsstructuur voor de jeugd en deze ondersteuning wordt gecoördineerd door het CMD.

Realisatie:

Dit is gerealiseerd. In 2015 is goed samengewerkt door de gemeente, basisscholen en andere vindplaatsen aan de ondersteuningsstructuur voor jeugd. Het CMD en met name het PlusTeam dragen zorg voor de zorgcoördinatie volgens uit het ondersteuningsplan dat zij maken met het gezin.

- *Jeugdhulpaanbieders hebben het lokale maatschappelijke veld in de gemeente Waalre leren kennen.*

Realisatie:

Dit is deels gerealiseerd. Het is een continu proces doordat nieuwe aanbieders zich doorlopend kunnen inschrijven op de contracten jeugdhulp. In 2015 hebben bij benadering 150 verschillende jeugdhulpaanbieders zich ingeschreven.

- *Samen met het onderwijs zijn de beleidsontwikkelagenda's Passend Onderwijs op de thema's jeugdhulp, leerlingenvervoer, leerplicht en onderwijshuisvesting uitgewerkt.*

Realisatie:

Dit is gerealiseerd in de samenwerking tussen de 14 regiogemeenten in de regio's passend onderwijs PO en VO. De gemeente Waalre participeert (ambtelijk) in de regionale werkgroepen 'Beleidsontwikkelagenda VO' en 'Aansluiting Jeugdhulp-Onderwijs' en (bestuurlijk) in het bestuurlijk overleg met het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs (RSV PVO).

Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken

- *Het creëren en onderhouden van kwalitatief goede huisvesting om het brede school concept mogelijk te maken.*
- *De ontmoeting tussen verschillende groepen vergemakkelijken en wijkgebonden activiteiten mogelijk maken (d.m.v. multifunctionele inzet onderwijshuisvesting).*
- *Soepele overdracht van het buitenonderhoud van de gemeente naar de scholen (taak voor de scholen per 1 januari 2015 door wetswijziging).*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Bouw en oplevering Brede School Waalre.*

Realisatie:

In 2015 is gestart met de bouw van de Brede School Waalre. De realisatie staat gepland in december 2016. (daarna volgt nog fase 2 van de sloop en de aanleg van het speelterrein)

- *De verordening onderwijshuisvesting van de gemeente Waalre is aangepast aan de nieuwe wetgeving m.b.t. buitenonderhoud.*

Realisatie:

Dit is gerealiseerd, de verordening is vastgesteld op 7 april 2015.

Brede Scholen

Wat willen we bereiken

Het realiseren van een soepele overgang van de ene ontwikkelingsfase naar de andere (doorgaande ontwikkelingslijn) om achterstand of uitval te voorkomen. Dit geldt voor alle kinderen en jongeren in Waalre van 0-23 jaar; voorschoolse voorzieningen (0-4 jaar), basisonderwijs (4-12 jaar) en voortgezet onderwijs (12+). Daarbij is een link gelegd met cultuur en sport.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Integrale uitvoering jeugd- en onderwijsbeleid samen met brede school partners is gerealiseerd.*

Realisatie:

Dit is gerealiseerd. Er is vormgegeven aan een integraal jeugd- en onderwijsbeleid in de Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA), opgesteld in gelijkwaardige samenwerking door de gemeente en alle partners in de gemeente die met jeugd werken (onderwijs; GGD; Zuidzorg; bibliotheek; jongerenwerk; peuterspeelzalen en kinderopvang; CMD; PlusTeam)

- *Aansluiting van het leerprogramma van de peuterspeelzalen (het Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma Startblokken) op het programma van de basisscholen (programma Basisontwikkeling) is gerealiseerd.*

Realisatie:

Dit is deels gerealiseerd, de mate van inhoudelijke programmatische samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen en de basisscholen varieert. Sommige scholen kiezen er om onderwijsinhoudelijke redenen voor om met een andere programma als Basisontwikkeling te werken in de onderbouw. Basisontwikkeling is het programma vroegschoolse educatie dat aansluit op het voorschoolse programma Startblokken, waarmee wordt gewerkt op de peuterspeelzalen. In ieder geval weet iedere school het altijd als een nieuwe leerling een VVE-indicatie heeft en houden zij hiermee rekening.

Leerlingenvervoer

Wat willen we bereiken

Het verzorgen van leerlingenvervoer voor leerlingen die niet zelfstandig (binnen de gemeente Waalre) naar school kunnen. Dit o.b.v. de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Waalre.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Het inzetten van het leerlingenvervoer door het CMD onder het motto 'één gezin, één plan, één coördinator' is gestart.*

Realisatie:

Als er sprake is van een speciaal onderwijs indicatie weet de CMD consulent de procedure voor de aanvraag voor het leerlingenvervoer uit te leggen aan de ouders.

- *Alle leerlingen zijn in het schooljaar vervoerd op basis van de nieuwe Verordening Leerlingenvervoer gemeente Waalre. Dit betekent dat leerlingen die zelfstandig naar het Voortgezet (Speciaal) Onderwijs kunnen met de fiets/OV hier geen vergoeding meer voor krijgen.*

Realisatie:

Bij kinderen waar de gemeente op basis van verstrekte informatie niet kan beoordelen of zelfstandig reizen naar school wel of niet mogelijk is, wordt advies opgevraagd bij een extern medisch adviesbureau.

- *Is onderzocht of Waalre met de gemeente Eindhoven een nieuw contract afsluit met een toezichthouder leerlingenvervoer (m.i.v. schooljaar 2015-2016)*

Realisatie:

Met ingang van juli 2015 is samen met de gemeente Eindhoven een contract afgesloten met de toezichthouder voor leerlingenvervoer Trafficon. Er is ook een contract afgesloten met de leverancier PTRM voor een nieuw online registratiesysteem dat matcht met de controles uitgevoerd door Trafficon.

Dit Vervoersmanagement Online systeem (VO) is geïntroduceerd in augustus 2015 bij alle ouders. Incidentele mutaties (ziek- en betermeldingen) en opmerkingen en/of klachten kunnen ouders zelf rechtstreeks digitaal invoeren. In maart 2016 hebben 75 van de 85 ouders een account aangemaakt. Vanaf het schooljaar 2016-2017 is de aanvraag voor het leerlingenvervoer digitaal in VO mogelijk.

De adviesraad leerlingenvervoer is nauw betrokken geweest bij deze ontwikkelingen.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
420	Basisonderwijs exclusief onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)	73	73	86	72
421	Basisond. Onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)	821	919	760	762
480	Gemeensch. baten en lasten van het onderwijs	369	344	385	372
482	Volwasseneneducatie	76	-	-	2
650	Kinderdagopvang	150	144	143	124
	Totaal lasten Onderwijs	1.489	1.480	1.374	1.332
BATEN					
420	Basisonderwijs exclusief onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)	-	-	-	-
421	Basisond. Onderwijshuisvesting (openbaar en bijzonder)	435	153	139	150
480	Gemeensch. baten en lasten van het onderwijs	4	4	4	7
482	Volwasseneneducatie	-	-	-	-
650	Kinderdagopvang	14	15	13	15
	Totaal baten Onderwijs	453	172	156	172
	Per saldo onderwijs	1.036-	1.308-	1.218-	1.160-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

420 Basisonderwijs excl. onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder) (V € 14.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015

421 Basisonderwijs onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder) (V € 9.000)

- Minder herstellkosten inbraakschade en andere onverzekerde risico's
- Geen rentetoevoeging reserve onderhoud tlv deze functie

480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs (V € 16.000)

- De bij de 8^e turap opgevoerde verhoging van het budget voor leerlingenvervoer is niet helemaal nodig in 2015
- In 2015 zijn er minder kosten gemaakt voor de VVE (Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie)

482 Volwasseneneducatie (N € 2.000)

- Geen verschil van betekening.

650 Kinderopvang (V € 21.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

Waar gaat het thema over

Dit thema gaat over sport, gemeenschapshuizen, ondersteuningsbeleid voor vrijwilligersorganisaties, bibliotheek, museum, erfgoed en muziek. Speerpunten zijn ontplooiing en ontmoeting. Het zelforganiserend vermogen van inwoners en het bevorderen van maatschappelijke deelname en netwerkvorming zijn hierbij leidend. De gemeente heeft hierin een stimulerende en faciliterende rol.

Sport

Wat willen we bereiken

- *Door middel van het aanbieden van sportactiviteiten en -faciliteiten een bijdrage leveren aan een gezonde leefstijl (gezondheidsbeleid), leefbaarheid in wijken en buurten (Wmo) en de ontwikkeling van kinderen (onderwijs) in Waalre.*
- *Vergroten van de verantwoordelijkheid en betrokkenheid van verenigingen en de samenleving bij de uitvoering van deze maatschappelijke opgave.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De stichting Sportparken Waalre, verantwoordelijk voor het onderhoud aan de sportparken, heeft deze taak volledig voor rekening genomen.*

Realisatie:

De stichting Sportparken Waalre heeft het onderhoud van sportparken gerealiseerd volgens de ISA-norm.

- *De mogelijkheid tot multifunctioneel gebruik van de sportvoorzieningen is onderzocht.*

Realisatie:

De voetbalvereniging DVS is begonnen met het onderzoeken van het multifunctioneel gebruik van het sportpark.

- *Kaders opgesteld voor integrale aanpak van sport in relatie tot andere beleidsterreinen.*

Realisatie:

Sport en bewegen is een onderdeel van de lokale educatieve jeugdagenda en het lokaal gezondheidsbeleid.

Wat willen we bereiken

Inwoners de mogelijkheid bieden om (in de eigen wijk) deel te nemen aan en/of gebruik te maken van wijkgebonden cultureel maatschappelijke activiteiten, wijkzorg en wijkoverstijgende activiteiten en/of speciale ruimtevragende activiteiten te faciliteren.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De beheersvorm voor de accommodaties 't Hazzo en het Klooster in combinatie met het nieuw te bouwen gemeentehuis is bepaald.*

Realisatie:

Per 1 september beheert de stichting "Maatschappelijk Beheer Waalre" 't Hazzo en Het Klooster. Er is gestart met het onderzoeken van de juiste beheersvorm voor het multifunctionele gemeentehuis.

- *De zorgactiviteiten, zoals dagbesteding in de wijk centra) zijn verder ontwikkeld.*

Realisatie:

Dagbestedingsactiviteiten voor ouderen met een fysieke en/of mentale beperking zijn gerealiseerd in wijkcentrum De Pracht, in de locatie Neffe de Kerk en in verzorgingsflats Eeckenrode.

- *Prestatieafspraken voor subsidie voor sociaal culturele activiteiten zijn vastgesteld.*

Realisatie:

Er is gestart met het omzetten van het subsidiebeleid naar ondersteuningsbeleid.

Wat willen we bereiken

Een bijdrage leveren aan de brede ontwikkeling van de inwoners van Waalre (o.a. historisch erfgoed, muziek, literatuur, kunst). De eigen verantwoordelijkheid en het organiserend vermogen van de inwoners en organisaties is hierbij leidend. De gemeente heeft een faciliterende en stimulerende rol.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De nieuwe subsidieverdeling voor de culturele verenigingen en instellingen is vastgesteld.*

Realisatie:

In 2015 is nog volgens de bestaande regeling subsidie toegekend.

Er is gestart met het omzetten van het subsidiebeleid naar ondersteuningsbeleid.

- *Nieuwe afspraken gemaakt over de subsidie voor muziekonderwijs van schooljaar 2015/2016.*

Realisatie:

Er is gestart met het omzetten van het subsidiebeleid naar ondersteuningsbeleid. In 2016 wordt dit afgerond. De individuele subsidie voor muziekonderwijs is gestopt per 1 september 2015. Vanaf dit moment kunnen burgers terecht bij het Jeugdcultuurfonds Brabant.

- *Aangesloten bij het Jeugdcultuurfonds Brabant*

Realisatie:

We zijn per 1 september 2015 aangesloten bij het Jeugdcultuurfonds Brabant.

- *Het verstrekken van subsidies voor Kunst en Cultuur is gewijzigd conform het subsidiebeleid gemeente Waalre.*

Realisatie:

Er is gestart met het omzetten van het subsidiebeleid naar ondersteuningsbeleid. In 2016 wordt dit afgerond.

Gesprekken met Bestuur van Waalres Museum om tot onafhankelijkheid te komen van gemeentelijke subsidie. Resultaat wordt in 2016 zichtbaar.

- *Het algemene subsidiebeleid dat op 1 januari 2014 is ingegaan is geëvalueerd.*

Realisatie:

De evaluatie heeft geresulteerd in het in gang zetten van de omzetting van subsidiebeleid naar ondersteuningsbeleid.

In 2015 zijn 19 activiteitensubsidies verstrekt en 4 overgangssubsidies.

- *Cultuur kaders zijn opgesteld.*

Realisatie:

Cultuur subsidies zijn volgens het huidige regelgeving verstrekt, inclusief de vangnetregeling 2014-2015).

De subsidies met betrekking tot Cultuur worden meegenomen in het nieuwe ondersteuningsbeleid.

De Cultuur kaders zijn niet opgesteld, de subsidies worden meegenomen in het ondersteuningsbeleid.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
341	Ov. agrarische zaken, jacht en visserij	-	-	-	2
510	Openbaar bibliotheekwerk	264	258	284	270
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	76	59	61	55
530	Sport	755	500	711	671
531	Groene sportvelden en -terreinen	369	379	336	361
540	Kunst	40	19	29	33
580	Overige recreatieve voorzieningen	151	93	136	142
	Totaal lasten cultuur en sport	1.655	1.308	1.557	1.534
BATEN					
341	Ov. agrarische zaken, jacht en visserij	2	-	2	4
510	Openbaar bibliotheekwerk	-	-	-	-
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	-	-	-	5
530	Sport	133	118	119	118
531	Groene sportvelden en -terreinen	25	26	50	53
540	Kunst	14	-	-	-
580	Overige recreatieve voorzieningen	-	-	-	-
	Totaal baten cultuur en sport	174	144	171	180
	Per saldo cultuur en sport	1.481-	1.164-	1.386-	1.354-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij (V € -)

510 Openbaar bibliotheekwerk (V € 14.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

511 Vormings- en ontwikkelingswerk (V € 11.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

530 Sport (V € 39.000)

- Door bezuiniging op sporthalbeheer zijn de kosten in 2015 lager dan begroot

531 Groene sportvelden en -terreinen (N € 22.000)

- Na de overdracht van het onderhoud aan de stichting zijn er nog enkele verplichte onderhoudswerkzaamheden verricht. (N 3.000)

540 Kunst (N € 4.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

580 Overige recreatieve voorzieningen (N € 6.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

Waar gaat het thema over

Het ondersteunen van inwoners bij het vinden van werk of het participeren aan de samenleving. Het verstrekken van bijstand voor levensonderhoud en het bestrijden van armoede. De speerpunten binnen dit thema zijn: werk, inkomen en minimabeleid.

De onderdelen werk en inkomen (Participatiewet) worden op basis van een samenwerkingsovereenkomst uitgevoerd door de gemeente Eindhoven.

Het beleid en de uitvoering van de armoedebestrijding en schulddienstverlening zijn ondergebracht in het lokale Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD). Hierdoor is er een integrale benadering met de zorg- en welzijnstaken van de gemeente zoals de Wmo en Jeugdzorg.

Inkomen

Wat willen we bereiken

- *Het garanderen van een bestaansminimum voor mensen, die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud.*
- *Mensen met een arbeidsbeperking re-integreren met noodzakelijke ondersteuning (Participatiewet).*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Op aanvraag is inkomen verstrekt aan inwoners die niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud.*

Realisatie:

Uitkeringen ultimo 31 december 2015 zijn er 165 uitkeringen ingevolge de Participatie wet en 15 uitkeringen ingevolge de Ioaw/Ioaz en Bbz verstrekt. Dit zijn 11 uitkeringen meer dan de stand per 31 december 2014.

De instroom in de uitkering bedroeg in 2015 59. De uitstroom uit de uitkering 48.

- *Uitkeringen en regelingen zijn rechtmatig vertrekt.*

Realisatie:

De uitkeringen zijn rechtmatig verstrekt. In 2015 is in 8 gevallen uitkering of een deel daarvan teruggevorderd i.v.m. "fraude".

In 2015 zijn 4 boetes opgelegd i.v.m. de schending van de inlichtingenplicht.

- *De uitvoering van de drie decentralisaties is versterkt door een start te maken met een integrale benadering van participatie in relatie tot de Wmo en Jeugdzorg en visa versa.*

Realisatie:

Vanuit de visie "Persoonlijk en dichtbij" wordt door de consulent van het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) op casusniveau, daar waar nodig relaties gelegd met Wmo en mogelijke jeugd of gezinsproblematiek. Deze start is gemaakt en heeft geleid tot de discussie en opdracht tot onderzoek om het deel "werk en inkomen" op termijn uit te laten voeren door het CMD.

- *Regievoering m.b.t. de samenwerking Eindhoven heeft plaatsgevonden.*

Realisatie:

In het voorjaar van 2015 zijn er enkele extra bijeenkomsten geweest waarbij afspraken zijn gemaakt ter verbetering van de samenwerking. Er is nu een vast contractpersoon voor Waalre is gepositioneerd binnen een Multi Disciplinair Team in Eindhoven. Per kwartaal heeft er regie overleg plaatsgevonden en zijn er nieuwe jaarlijkse afspraken gemaakt m.b.t. tot de "Samenwerkingsovereenkomst"

Werk

Wat willen we bereiken

Doel van de Participatiewet is om inwoners die moeilijk aan het werk komen meer kansen op regulier werk te bieden. Wanneer regulier werk nog niet mogelijk is, wordt aan die inwoners ondersteuning geboden om op andere manieren in de samenleving te participeren. De Participatiewet levert daarmee een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor mensen met een beperking. Verder biedt de Participatiewet kaders om op basis van gelijkheid van mensen deelname aan de arbeidsmarkt van onze inwoners met een arbeidsbeperking te bevorderen.

Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 wordt afgesloten (geen nieuwe instroom).

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Integraal is afgestemd met andere beleidsterreinen Wmo en Jeugdzorg om gezamenlijk op te trekken in het bevorderen van participatie.*

Realisatie:

Vanuit de visie "Persoonlijk en dichtbij" wordt door de consultant van het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) op casusniveau, daar waar nodig relaties gelegd met Wmo en mogelijke gezins of jeugdproblematiek. Deze start is gemaakt en heeft geleid tot de discussie en opdracht tot onderzoek om het deel "werk en inkomen" op termijn uit te laten voeren door het CMD.

Op regionaal niveau is 04Werkt operationeel geworden. 04Werkt is een werkgeversservicepunt voor Zuidoost-Brabant waarbij gezorgd wordt voor een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt. In 04Werkt zijn ondernemers, overheid en onderwijs verenigd om te komen tot een sterke en sociale arbeidsmarkt.

- *Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met Eindhoven is uitvoering gegeven aan de Participatiewet. Uitvoering gebeurt door de gemeente Eindhoven in samenwerking met de gemeente Waalre.*

Realisatie:

Voor een aantal inwoners zijn meerdere activiteiten ingezet b.v. omdat meerdere stappen nodig waren om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen dan wel maatschappelijke deelname te realiseren. Voor een deel van het bestand is geen activiteit ingezet omdat er geen reëel arbeidsperspectief was (zorgcliënten).

In 2015 zijn in totaal 214 activiteiten ingezet. In 20 gevallen is er uitstroom naar betaalde arbeid gerealiseerd. Dit op een bestand van 165 uitkeringen.

- *Het regionale beleid jeugdwerkloosheid wordt uitgevoerd (door gemeente Eindhoven) o.a. door aanbieden van diverse producten en initiatieven zoals de "startersbeurs", "De Broekriem", "Start Dynamo Academy" en het Servicepunt Leren en werken.*

Realisatie:

Inwoners uit de gemeente Waalre maken gebruik van de aanpak Jeugdwerkloosheid.

- *Zowel ambtelijk als bestuurlijk is deelgenomen aan de GRWRE¹ Ergon.*

Realisatie:

Is gerealiseerd. Aan alle vergadering en overleggen is deelgenomen en zijn de belangen van de inwoners en van de gemeente behartigd.

Daarnaast is er inzet geweest ter voorbereiding en vorming van een "Participatiebedrijf" in samenwerking met de Ergon en de vier andere gemeenten in de gemeenschappelijk regeling GRWRE. Voor eind 2016 zal dit haar beslag krijgen.

- *Starten met het beschikbaar stellen van een participatieplaats of werkstage binnen de gemeentelijke organisatie.*

Realisatie:

De invulling van de garantiebaan moet nog plaatsvinden, maar inmiddels is hiervoor met ingang van 2016 budget beschikbaar gesteld. Nadere invulling volgt.

Minimabeleid

Wat willen we bereiken

- *Het minimabeleid heeft als speerpunt preventie van schulden en bestrijding van armoede. Voorop staan participatie in de samenleving en zelfredzaamheid. De nadruk ligt op de kwetsbare mensen in de gemeente die niet voor zichzelf kunnen zorgen, zoals beschreven in de Visie op Waalre 2020.*
- *Speciale aandacht voor doelgroepen die door stapeling van kortingen op toelagen en verhoging van kosten in de problemen komen.*
- *Bestrijding van armoede en de uitvoering van het minimabeleid en inkomensondersteuning door het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD). Het CMD werkt vanuit een integrale benadering en neemt bij armoedebestrijding en uitvoering van het minimabeleid de versterking vanuit de drie decentralisaties mee (Wmo/ Jeugdwet/ Participatiewet).*
- *Goede vorm van cliëntenparticipatie.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Sociale kaart Armoede*
Op 4 juni 2015 heeft een "armoedeconferentie" plaatsgevonden. Een resultaat hiervan is de realisatie van een "sociale kaart" met als doel meer samenwerking op het gebied van armoede tussen partners en instellingen binnen Waalre die zich op dit terrein begeven.

Digitale versie is ontwikkeld en wordt in de loop van 2016 gerealiseerd.

¹ GRWRE is Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven

- *Verdere ontwikkeling CMD door bevordering van de eerder genoemde integraliteit is gerealiseerd.*
Realisatie:
 De integraliteit is gerealiseerd voor zover dit mogelijk is. In alle gevallen wordt bezien of het minimeleid een bijdrage kan leveren aan de (armoede) problematiek van een persoon of een gezinssituatie.
- *Uitvoer van Bijzondere Bijstand (maatwerk) is verbreed.*
Realisatie:
 Door de voorgestane visie en ontschotting van de beleidsterreinen worden in individuele cases alle mogelijkheden benut die de bijzondere bijstand biedt.
- *Individuele Inkomenstoelag (voorheen langdurigheidstoelag) is ingevoerd.*
Realisatie:
 De verordening is tijdig eind 2014 vastgesteld en per 2015 is de Individuele Inkomenstoelag ingevoerd. In 2015 zijn er 61 toelagen verstrekt.
- *Evaluatie "Meedoenbijdrage" heeft plaatsgevonden.*
Realisatie:
 Is gerealiseerd en heeft geleid tot vaststelling van gewijzigde subsidieregels die door het college in december 2015 zijn vastgesteld. Verder is besloten om de bijdrage in 2016 automatisch (zonder een aanvraag) te verstrekken aan minima die bij de gemeente bekend zijn.
- *Het onderbrengen van de schuldhulpverlening in het CMD is voorbereid t.b.v. invoering 2016.*
Realisatie:
 Is gerealiseerd. Met ingang van 1 januari 2016 wordt schuldhulpverlening aangeboden door het CMD.
 Daarnaast is door het college (januari 2016) een bijdrage verstrekt aan de Stichting Burgerschuldhulp Waalre.
- *De cliëntenparticipatie voor het minimeleid is georganiseerd.*
Realisatie:
 Is georganiseerd door dit aan te haken bij de "Cliëntenraad Participatiewet" van de gemeente Eindhoven
- *Jeugdcultuurfonds is ingericht en actief.*
Realisatie:
 Is gerealiseerd en actief. Er is een overeenkomst voor meerdere jaren waarbij voor 140 kinderen een bijdrage vanuit het cultuurfonds mogelijk is.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

omschrijving		Rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies	2.465	3.002	3.107	2.995
611	Sociale werkvoorziening	1.399	1.401	1.368	1.387
614	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	287	541	458	543
623	Re-integratie- en participatievoorzieningen participatiewet	497	197	154	189
Totaal lasten sociale voorzieningen		4.648	5.141	5.087	5.114
BATEN					
610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies	2.601	2.547	2.462	2.314
611	Sociale werkvoorziening	1.399	1.401	-	21
614	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	7-	90	15	32
623	Re-integratie- en participatievoorzieningen participatiewet	146	234	-	9
Totaal baten sociale voorzieningen		4.139	4.272	2.477	2.376
Per saldo sociale voorzieningen		509-	869-	2.610-	2.738-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies (N € 36.000)

- In december 2015 is er een hoger rijksbudget BUIG gelden ontvangen
- Door een lagere instroom in het laatste kwartaal zijn de totale lasten voor de WWB lager dan begroot
- Er zijn meer BBZ uitkeringen (leningen) verstrekt
- De aflossing van BBZ-leningen blijft achter bij de begroting

611 Sociale werkvoorziening (V € 2.000)

- Geen verschil van betekenis.

614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid (N € 68.000)

- Het geraamde budget voor bijzondere bijstand blijft in 2015 binnen de bij de 8e turap aangepaste begroting. De uitvoeringskosten (uren) zijn hier niet op aangepast.

623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet (N € 26.000)

- Door extra inzet op statushouders is er een tekort van 25.000. Bijzondere bijstand is verleend voor woninginrichting.

Waar gaat het thema over

De gemeente is verantwoordelijk voor de Jeugdhulp zoals het bieden van goede en toegankelijke lichte tot zwaardere zorg aan jeugdigen. Het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt.

De gemeente wil de eigen kracht van jeugdigen, ouders en hun omgeving versterken. Dit willen we doen door problemen tijdig te signaleren en aan te pakken met gebruik van deze eigen kracht. De gemeente wil het (preventieve) jeugdbeleid integraal met het onderwijsbeleid vormgeven, zodat er eenduidigheid en effectiviteit ontstaat. Het thema Jeugdhulp zien wij niet los van het thema Onderwijs.

Jeugdbeleid

Wat willen we bereiken

- *Het bevorderen van maatschappelijke deelname van de Waalrese jeugd (door uitvoering van het jeugdbeleid).*
- *Het vormen en gebruikmaken van (de eigen) netwerken door stimulerend op te treden en persoonlijk relaties met de inwoners en professionals in dit veld te onderhouden.*
- *Het integraal uitvoeren van jeugd- en onderwijsbeleid samen met (brede) school partners.*
- *Een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor de jeugd.*
- *Integrale benadering "één gezin, één plan, één coördinator" is gemeengoed.*
- *Aansluiten van ondersteuning die het onderwijs biedt (passend onderwijs) op de gemeentelijke ondersteuning (verantwoordelijkheid Jeugdwet).*
- *Vergroten van het preventieve jeugdbeleid om te voorkomen dat dure specialistische hulpverlening wordt ingezet.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De transformatie Jeugdhulp is gestart door het opstellen van preventief jeugdbeleid met onder andere de kennis van jeugdwerk, waarbij voegsignalering een belangrijke rol speelt. Hierbij is kritisch gekeken of er een duidelijk aanvullend en integraal beleid zit op alle instellingen die diensten voor Waalre uitvoeren.*

Realisatie:

De Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA), vastgesteld in november 2015, vormt het Preventief jeugdbeleid en het onderwijsbeleid in de gemeente Waalre. De LEJA is opgesteld in gelijkwaardige samenwerking met de partners die in Waalre met jeugd werken (onderwijs; kinderopvang; peuterspeelzaalwerk; jongerenwerk; GGD; Zuidzorg; bibliotheek). Hiermee wordt tevens gezorgd dat deze instellingen samenwerken aan eenduidige doelen met interventies die op elkaar zijn afgestemd.

- *Samenwerking regionaal verband i.v.m. de vormgeving van de regionale taken zoals Algemeen Meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk geweld en Jeugdreclassering is gerealiseerd.*

Realisatie:

Het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk Geweld – Veilig Thuis Zuidoost Brabant -is gerealiseerd. Dit geldt ook voor de vormgeving van andere regionale taken, zoals jeugdreclassering en – bescherming.

- *Overgang Bureau Jeugdzorg naar de gemeente heeft plaatsgevonden.*

Realisatie:

Dit is gerealiseerd. Het CMD heeft de toegangsfunctie van Bureau Jeugdzorg per 1

januari 2015 volledig overgenomen. Bureau Jeugdzorg is gecertificeerd, als Gecertificeerde Instelling levert zij de jeugdhulp in het gedwongen kader (waar de rechter een maatregel jeugdbescherming of jeugdreclassering heeft opgelegd).

- *Voor het problematische onderwerp vechtscheiding is een voorziening beschikbaar gesteld.*

Realisatie:

In het CMD zit gespecialiseerde kennis op het gebied van (v)echtscheidings-problematiek. De gemeente Waalre heeft jeugdhulpaanbieders gecontracteerd met specifieke producten op dit thema. Daarnaast is er vanuit de LEJA een werkgroep opgesteld die preventieve interventies inzake vechtscheidingsproblematiek ontwikkelen (gericht op de drie doelgroepen beroepskrachten; ouders en kinderen).

Kengetallen Jeugdhulp 2015

In onderstaande tabel staat het aantal toekenningen jeugdhulp dat het CMD Waalre heeft gedaan in 2015, in totaal 330. Hierbij moet het voorbehoud worden gemaakt dat deze cijfers incompleet zijn, omdat overgangsccliënten niet (volledig) zijn meegenomen in deze telling. Daarnaast is het systeem pas in de loop van 2015 ingericht, waardoor er rekening moet worden gehouden met een foutmarge.

Tabel. Toekenningen jeugdhulp 2015

Begeleiding individueel	32
Begeleiding groep	23
Persoonlijke verzorging	13
Verblijf kortdurend	9
Specialistische GGZ	32
Behandeling individueel	18
Behandeling groep	81
Begeleiding groep	10
Verblijf deeltijd	3
GGZ generalistische basis	91
Pleegzorg	5
Verblijf behandelgroep	6
Gesloten plaatsing (jeugdzorgplus)	1
Verblijf overige	6
Totaal	330

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
715	Centra voor jeugd en gezin (Jeugdgezondheidszorg)	225	224	200	154
682	Individuele voorzieningen natura jeugd			1.340	1.718
683	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd			445	744
687	Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang jeugd			-	-
	Totaal lasten jeugdhulp	225	224	1.985	2.616
BATEN					
715	Centra voor jeugd en gezin (Jeugdgezondheidszorg)	-	-	-	-
682	Individuele voorzieningen natura jeugd			-	-
683	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd			-	-
687	Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang jeugd			-	2
	Totaal baten jeugdhulp	-	-	-	2
	Per saldo jeugdhulp	225-	224-	1.985-	2.614-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

682 Individuele voorzieningen natura jeugd (N € 378.000)

- Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar de bijlage Sociaal Domein.

683 Veiligheid, Jeugdreclassering en opvang jeugd (N € 299.000)

- Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar de bijlage Sociaal Domein.

687 Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang jeugd (V € 2.000)

- Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar de bijlage Sociaal Domein.

715 Centra voor jeugd en gezin (Jeugdgezondheidszorg) (V € 46.000)

- Het verschil wordt veroorzaakt doordat de uren begroot op deze post verwerkt zijn jeugdbeleid.

Waar gaat het thema over (Thema Wmo en Volksgezondheid)

Het thema Wmo en Volksgezondheid gaat over de mogelijkheid van inwoners om deel te nemen aan én deel uit te maken van de samenleving. We werken in Waalre aan een samenleving waar iedereen meetelt en mee kan doen. Een goede gezondheid is belangrijk voor het welbevinden en welzijn van inwoners. Belangrijk voor dit thema zijn preventieve activiteiten en een goed sociaal netwerk. Daar waar gevraagde zorg en ondersteuning niet door de sociale omgeving kan worden geboden, fungeert de gemeente als vangnet.

Het versterken van de eigen kracht werkt preventief op meerdere leefgebieden en op het algehele welbevinden van de inwoners. Vanuit de verantwoordelijkheid die de gemeente met de nieuwe (zorg)taken heeft gekregen, is het verantwoord om te investeren in preventieve maatregelen.

Lokaal gezondheidsbeleid

Wat willen we bereiken

- *Het behouden en/of bevorderen van (gelijke kansen op) een goede gezondheid van de inwoners van de gemeente Waalre.*
- *Het zoveel mogelijk voorkomen van gezondheidsproblemen door middel van preventie.*
- *Een relatie ontwikkelen tussen Lokaal gezondheidsbeleid en de nieuwe taken rondom zorg en welzijn. De eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl staat hierbij voorop.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Kennismakingscyclus voor ouderen over gezonde leefstijl is gerealiseerd.*
Realisatie:
Zie hieronder. Is integraal meegenomen in de verdere uitvoering.
- *Stimulering (bewegings)activiteit voor minder vitale ouderen door o.a. het realiseren van Wandelen in de Wijk heeft plaatsgevonden.*
Realisatie:
Leefstijl actief in de wijk:
Dit is een bewegingsstimuleringsproject voor mensen van 55 jaar en ouder. Tijdens dit project wordt o.a. voorlichting over gezonde voeding gegeven door een diëtiste. Tevens kan kennis gemaakt worden met diverse bewegingsactiviteiten. Dit aanbod wordt gedaan d.m.v. diverse workshops. Ook kunnen deelnemers meedoen aan een health check (bloeddrukmeting en bloed prikken waarbij gecontroleerd wordt op diabetes en cholesterol). De coördinatie hiervan ligt bij GOW welzijnswerk.

Wandelen in de Wijk:

Deze activiteit vindt wekelijks plaats onder begeleiding van vrijwilligers. Hier hebben 26 mensen aan deelgenomen. De coördinatie hiervan ligt bij GOW Welzijnswerk.

Wandelen in de natuur:

Dit betreft wandelgroepen op diverse (conditie-)niveaus onder begeleiding van vrijwilligers. Deze wandelgroepen wandelen wekelijks in de bossen van Waalre. Hier nemen 45 mensen aan deel. De coördinatie hiervan ligt bij fysiotherapiepraktijk van Beusen Foudraine.

Beweegkuur:

Dit is een sport- en bewegingsactiviteit speciaal voor mensen met overgewicht op doorverwijzing van de huisarts. Hier nemen 70 mensen aan deel. De coördinatie hiervan ligt bij fysiotherapiepraktijk Knecht en Bungelaar.

Sjors sportief en Sjors creatief:

Alle basisschoolleerlingen en alle kinderen die deelnemen aan speciaal onderwijs zijn geïnformeerd over Sjors sportief en Sjors creatief in Waalre. Dit programma nodigt alle kinderen die woonachtig zijn in Waalre uit om kennis te maken met sportieve en culturele activiteiten zonder onmiddellijk lid te hoeven worden van een club. 30% van deze groep kinderen heeft zich opgegeven voor een activiteit.

- *Een ondersteuningsprogramma op maat aan groep 7 en 8 van de basisscholen voor het versterken van de sociale weerbaarheid van jeugdigen is aangeboden.*

Realisatie:

Weerbaarheidstraining; alcoholpreventie en pesten. De lessen zijn gegeven door de GGD, de jongerenwerker (Lumens) en de politie. Deze zijn op drie basisscholen uitgevoerd.

- *Vroegsignalering ter voorkoming van verergering problematiek met als gevolg meer en duurdere (zorg)ondersteuning is bevorderd. Het accent ligt op eenzaamheid en dementie onder onze inwoners en overbelasting van mantelzorgers. Netwerkpartners zijn betrokken bij de uitvoering van dit traject.*

Realisatie:

Voorlichtingsbijeenkomst over "Valpreventie".

Deze voorlichting werd gegeven door een wijkverpleegkundige van ZuidZorg aan 80 deelnemers.

Het CMD is hierin de "spin in het web". Wanneer er signalen worden opgevangen door inwoners, vrijwilligers, professionals, kan hiervan melding worden gemaakt bij het CMD. Het CMD neemt in een dergelijk geval contact op met de desbetreffende persoon en/of diens sociale netwerk.

- *Project Goed voor Mekaar: inspireren en delen van echte verhalen en goede ideeën/voorbeelden over maatschappelijk meedoen om bewustwording en participatie op gang te brengen, is uitgevoerd.*

Realisatie:

Door de transitie ontstaat er een andere dynamiek in de zin van dat de overheid niet alles meer van "wieg tot graf" regelt voor haar inwoners. Inwoners worden aangesproken op hun zelfredzaamheid, eigen kracht en inzet van familie en sociale netwerk. Het project Goed voor Mekaar fungeert hierin als communicatie- en bewustwordingstraject. Het streven is om mensen er bewust van te laten worden dat hulp vragen en hulp geven normaal is.

Er hebben drie inspiratiebijeenkomsten plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomsten werd in gesprek gegaan met inwoners uit de gemeente Waalre en zijn ideeën opgehaald en met elkaar gedeeld en uitgevoerd.

Inmiddels zijn diverse initiatieven van de grond gekomen, zoals:

- Animatiefilmpje.
- Facebookpagina (met goede voorbeelden uit de buurt).
- Buurt-app/what's app groepen (t.b.v. sociale veiligheid / inbraakpreventie).
- Online platform "hulp geven, hulp vragen".
- Presentatie van het project Goed voor Mekaar tijdens het jubileumfeest van serviceflat Eeckenrhode.
- Verbinding gemaakt met burgerparticipatie-initiatieven vanuit de W100: online platform voor hulp vragen en hulp geven.

Verder werd een leerzame lunch georganiseerd voor het gemeentelijke personeel waarin dit project werd toegelicht. Ook werd een presentatie verzorgd voor de raadsleden waarin uitleg werd gegeven over Goed voor Mekaar.

Momenteel (januari-maart 2016) zijn dialoogbijeenkomsten in voorbereiding met de klankbordgroepen van de Seniorenraad. Het doel hiervan is eveneens het vergroten van de bewustwording rondom het project Goed voor Mekaar.

We zien in de praktijk dat vooral de oudere generatie meer tijd nodig heeft om deze omslag in denken zich eigen te maken.

- *Beslissing is genomen over de toekomstige uitvoering van Mantelzorgbeleid/mantelzorgconsulent invulling.*

Realisatie:

Beleidsnotitie mantelzorgondersteuning "Wat een geluk dat jij er bent".

Deze notitie is te raadplegen via de gemeentelijke website. De beleidsnotitie is tot stand gekomen in samenwerking met mantelzorgers en professionals op gebied van zorg en welzijn.

De gerealiseerde Prachtdagen en Neffe de Kerk vormen een taakverlichting voor de mantelzorgers.

Wat willen we bereiken

- *Inwoners in staat stellen op een zo volwaardig en gelijkwaardige manier deel te nemen aan de samenleving en onderdeel uit te maken van die samenleving. Dit geldt in het bijzonder voor inwoners die wij tot "kwetsbare burgers" rekenen.*
- *Bieden van een passend zorgaanbod voor een nieuwe doelgroep (mensen die tot 1 januari 2015 onder de AWBZ vielen) waarbij creatieve oplossingen en antwoorden gezocht worden en vernieuwende ideeën vanuit de samenleving eventueel worden ondersteund. Daarbij is het eigen netwerk leidend. Dit is een grote (cultuur) verandering waar we een aantal jaren voor nodig hebben.*
- *Een goede relatie met de zorgverzekeraars opbouwen voor een optimale samenwerking.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Continu overleg met partners om de processen rondom de zorg van burgers goed te organiseren, heeft plaatsgevonden.*

Realisatie:

Geborgd in overleggen (op regelmatige basis) met:

- Klankbordgroep Lokaal gezondheidsbeleid.
- Huisartsen.
- Zorgtrajectbegeleiders, wijkverpleegkundige, steunpunt mantelzorg (Convenant dementievriendelijke gemeenschap)
- Zorgaanbieders/partners aan de fysieke overlegtafel (FOT) in het kader van inkoop en verdere doorontwikkeling van zorg(-producten en contracten).
- Participatieraad.

Algemene voorzieningen in het voorliggend veld:

- *Zorgpilot in De Pracht "Prachtdag" is afgerond.*

Realisatie:

De Prachtdag is nu een structurele algemene voorziening en uitgebreid naar twee dagen per week (woensdag en maandag).

- Neffe de kerk: algemene voorziening in Waalre dorp voor mensen met fysieke en/of mentale beperkingen.
- Sociëteit Eeckenrhode: huiskamerproject voor senioren uit de wijk
- Waalre in beweging: elk 2de zondag van de maand een activiteit bij de plaatselijke horeca voor mensen met dementie samen met hun partner/familieleden.
- Inloop GGZ: algemene voorziening voor mensen met GGZ-problematiek, met als doel elkaar ontmoeten en samen eten. In de inloop is een eetpunt gevestigd voor deze doelgroep. De boodschappen worden gezamenlijk gedaan evenals het voorbereiden van de maaltijd. Daarna wordt samen gegeten. Deze algemene voorziening is een aanvulling op andere algemene voorzieningen in omliggende gemeenten waar ook inwoners uit de gemeente Waalre gebruik van maken (bijvoorbeeld in de gemeente Geldrop-Mierlo).

- Toverstokje: algemene voorziening voor ouders met jonge kinderen, met als doel vroegsignalering (vanuit de kant van de gemeente bezien).
Voor ouders met hun jonge kinderen biedt het de mogelijkheid andere ouders met kinderen te ontmoeten, samen te spelen en ervaringen uit te wisselen over o.a. de opvoeding. Zowel de ouder als het kind zijn aanwezig tijdens deze ochtend.

Ondersteuningsmateriaal:

- Zorgkaart
  - Sociale kaart Armoede
  - Folder bijzondere bijstand
  - Folder Schuldhulpverlening
- *Het afschaffen van de voorziening hulp bij het huishouden per 1 januari 2015 is gerealiseerd.*

Realisatie:

Voor bestaande cliënten geldt een overgangsregeling, waardoor voor sommige cliënten de hulp bij het huishouden nog doorloopt tot 15 mei 2015.

Tegen het afschaffen van hulp bij het huishouden als individuele Wmo-voorziening zijn 24 bezwaarschriften ingediend. Hiervan zijn 7 bezwaarschriften ingetrokken, 1 kennelijk niet-ontvankelijk verklaard, 12 ongegrond, 1 gegrond en m.b.t. 3 bezwaarschriften heeft nog geen beslissing op bezwaar plaats gevonden.

Van deze 24 bezwaarzaken hebben er 21 betrekking op huishoudelijk hulp.

Voor wat betreft de 3 bezwaarzaken die betrekking bleken te hebben op een ander onderwerp, werd 1 bezwaarschrift ingetrokken, is er 1 nog in behandeling en 1 werd gegrond verklaard.

Verder zijn er 2 voorlopige voorzieningen aangevraagd.

Hiervan werd er 1 ingetrokken: bleek geen huishoudelijke hulp te betreffen en 1 werd toegekend, betrof wel huishoudelijke hulp.

Verder lopen er 4 beroepszaken, allen betrekking hebbend op huishoudelijke hulp.

Twee zaken zijn reeds op zitting geweest en 2 zaken moeten nog op zitting komen.

Van deze beroepszaken werd nog geen uitspraak ontvangen.

- *T.g.v. het afschaffen van de hulp bij het huishouden als individuele Wmo-voorziening hebben 76 mensen een aanvraag bijzondere bijstand ingediend om het marktproduct huishoudelijk hulp te kunnen inkopen. Van deze 76 aanvragen zijn er 48 aanvragen toegekend.*

Realisatie:

Voor mensen die hulp en ondersteuning nodig hebben bij het regie voeren binnen hun huishouden (dit geldt voor zowel jong als oud) werd samen met zorgaanbieders de maatwerkvoorziening Ondersteuning Zelfstandig Wonen (OZW) ontwikkeld.

Het uitgangspunt van de inzet van deze maatwerkvoorziening is om door structuur en ondersteuning te bieden, dusdanig maatwerk te leveren dat de cliënt hierdoor in staat is om (langer) zelfstandig thuis te blijven wonen. Dit kan door het bieden van ondersteuning bij het aanleren of onderhouden van vaardigheden.

Het uitgangspunt is om te komen tot een schoon en leefbaar huis dat voldoende structuur biedt voor de cliënt. De persoon die hierin ondersteunt c.q. begeleidt heeft daarnaast een signalerende functie en weet indien nodig op te schalen naar meer ondersteuning middels het sociale netwerk. Afhankelijk van de vraag en behoefte van de cliënt kan de inzet variëren. Wanneer op den duur blijkt dat de maatwerkvoorziening OZW niet langer een

passende oplossing is, neemt de zorgaanbieder contact op met het CMD zodat van daaruit opschaling van zorg kan plaatsvinden.

- *Verplichtingen in de transitie voor de "zachte landing" in 2015 zijn uitgevoerd.*

Realisatie:

De zorgtaken die naar de gemeente zijn overgekomen op het gebied van de Wmo zijn ingekocht bij zorgaanbieders danwel geborgd binnen het CMD en het PlusTeam

- *Transitie en transformatie MEE-organisatie implementeren / onafhankelijke cliëntondersteuning zijn geborgd.*

Realisatie:

Binnen het CMD zijn twee voormalig MEE-consulenten werkzaam.

Cliëntondersteuning is geborgd binnen het CMD. Mocht een client het niet eens zijn met de cliëntondersteuning die hij ontvangt vanuit het CMD van de gemeente Waalre, kan uitwisseling plaatsvinden vanuit het CMD van de gemeente Geldrop-Mierlo. Dit is een vaste afspraak. Wanneer dit nog steeds geen passende oplossing voor de client biedt kan onafhankelijke cliëntondersteuning ingekocht worden door de gemeente. Ook in een dergelijke situatie wordt de client een maatwerkoplossing geboden.

Waar gaat het thema over (onderdeel: 6a CMD-PlusTeam)

Naar aanleiding van de drie decentralisaties (Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatiewet) is op basis van de bestuurlijk vastgestelde visienota "Persoonlijk en Dichtbij" inhoud gegeven aan een basismodel bestaande uit een lokaal Centrum voor Maatschappelijke Deelname en een regionaal PlusTeam.

Het CMD is een laagdrempelige voorziening met als doel om alle vragen van inwoners m.b.t. deelname aan de maatschappij te beantwoorden en waar nodig (kortdurende) ondersteuning (maatwerk) te leveren of te organiseren. Tevens is het CMD de toegang tot specialistische ondersteuning die wordt geleverd door het PlusTeam.

Het PlusTeam is een samenwerkingsverband van Waalre en Geldrop-Mierlo en beschikt over professionals die samen met de inwoner, op basis van een ondersteuningsplan, zorgt dat de juiste specialistische ondersteuning wordt ingezet.

Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD)

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Het CMD is in het eerste jaar van de decentralisatie binnen het sociaal domein ingericht en heeft haar rol als voorportaal opgepakt.*

Realisatie:

Is gerealiseerd. Mede omdat het Algemeen maatschappelijk werk als kerntaak binnen het CMD vorm is gegeven. Daarnaast zijn in 2015 voorbereidingen getroffen om de Schuldhulpverlening met ingang van 1 januari 2016 operationeel te hebben als taak van het CMD.

In juni heeft een klanttevredenheidsonderzoek plaats gevonden over het CMD.

De klanten beoordelen de behandeling van de aanvraag met een gemiddeld rapportcijfer van 6,4. Ook de wachttijd tussen de uitslag van (aan)vraag en het leveren van de dienst/ het product, de omgang met privacygevoelige gegevens door de gemeente en de wachttijd tussen melding van aanvraag en beslissing van de gemeente scoren voldoende.

Punten waar klanten het meest tevreden over zijn, zijn de vriendelijkheid van betrokken medewerkers, de snelheid van de afhandeling, de oplossing en informatievoorziening'

Punten waar men minder tevreden over is, zijn (eveneens) de informatievoorziening, bereikbaarheid van het CMD, wacht- en doorlooptijden, oplossing en het contact met de gemeente. **Het CMD moet de inwoner actief meer en beter informeren.**

Verder zijn (los van het onderzoek) positieve reacties uit het maatschappelijk veld zoals Politie en het Onderwijs.

In januari 2015 zijn op 8000 huisadressen CMD-folders verspreid binnen de gemeente Waalre.

De verantwoordelijke portefeuillehouder heeft actief deelgenomen aan braderieën en informatiemarkten om (mede) bekendheid te geven aan het CMD. Tevens is zij

gedurende vier dagdelen in de verschillende supermarkten in de gemeente Waalre aanwezig geweest met hetzelfde doel.

- *Door het Plusteam wordt samen met alle betrokkenen (inclusief de zorgvrager) een ondersteuningsplan gemaakt conform de integrale benadering "één gezin, één plan, één coördinator".*

Realisatie:

Is gerealiseerd.

- In 2015 zijn er in 330 gevallen vormen van jeugdhulp verleend.
- Zijn er 56 nieuwe aanvragen voor jeugdzorg bij het PlusTeam aangemeld.
  - In 39 gevallen heeft dit geleid tot een gezins-/ ondersteuningsplan.
  - In 11 gevallen is een herindicatie afgegeven en wordt het gezin op afstand, door middel van evaluaties gevolgd.
  - In 6 gevallen is er begeleiding door een consultant van het PlusTeam
- *Continue doorontwikkeling en monitoring van het CMD en PlusTeam, met de integrale benadering "één gezin, één plan, één coördinator" is gerealiseerd.*

Realisatie:

Is gerealiseerd. De overdracht van het CMD naar het PlusTeam moet zo soepel en zo laagdrempelig mogelijk verlopen, liefst zonder wachttijden.

Dit is een groeimodel en wordt verder ontwikkelt zodat de inwoner zo snel en zo goed als mogelijk ondersteunt kan worden.

- *Het regiesysteem ter ondersteuning van het CMD en PT is ingevoerd.*

Realisatie:

Is nog niet volledig gerealiseerd. Alle aanvragen (jeugd, Wmo en Pwet) worden geregistreerd in GWS4all. Deze werkwijze levert voor het PlusTeam veel administratieve problemen op. In de eerste helft van 2016 wordt dit naar verwachting opgelost waarbij het vastleggen van privacy gevoelige informatie een belangrijke rol speelt.

- *Op basis van de ontwikkelde (management)informatie heeft bijsturing op het CMD en PT plaatsgevonden.*

Realisatie:

Is continue in ontwikkeling en vindt bijsturing plaats.

- *Voor inwoners waarvoor de zorg wijzigt, is een goede overgang gerealiseerd.*

Realisatie:

Alle contacten verlopen door middel van een huisbezoek (keukentafelgesprek) waarbij alle wijzigingen/ veranderingen worden besproken. Eveneens worden breed gekeken naar alternatieven. De inwoner wordt er actief op geattendeerd dat bij het gesprek een derde (familielid, buurman, vriend etc) aanwezig mag zijn ter ondersteuning.

- *Contactmogelijkheden op locatie zijn gerealiseerd.*

Realisatie:

Is gerealiseerd door middel van inzet van huisbezoeken (zie hierboven)

- *Investering in deskundigheid van CMD-ers is gerealiseerd om op termijn minder gebruik te maken van inzet van duurdere PT ondersteuning.*

Realisatie:

Is een continue proces dat plaatsvindt. Alle medewerkers nemen deel aan een cases overleg met de bedoeling de deskundigheid te bevorderen. Ook is er ruimte voor scholing indien nodig

PlusTeam

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Het PlusTeam is een Gemeenschappelijke regeling van de gemeente Waalre en de gemeente Geldrop-Mierlo.

De twee gemeenten Geldrop-Mierlo en Waalre hebben als gemeenschappelijk doel:

“Het verbeteren van de zelfredzaamheid en zelfregie van hun kwetsbare burgers en het creëren van een veilig en positief opvoed- en opgroei-klimaat voor de kinderen en jeugdigen in hun gemeenten.”

Het PlusTeam heeft als voorliggende voorziening de twee lokale Centra voor Maatschappelijke Deelname (CMD) van de gemeenten Geldrop-Mierlo en Waalre. Zij bepalen, in overleg met de hulpvrager, welke burgers in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit het PlusTeam.

Voor meer informatie wordt verwezen aan de Jaarrekening 2015 van de Gemeenschappelijke Regeling PlusTeam.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	Rekening 2014	begroting 2015	Rekening 2015
LASTEN					
621	Vreemdelingen	-	-	-	-
661	Maatwerkvoorziening natura materieel wmo	442	451	227	124
662	Maatwerkvoorziening natura immaterieel wmo	1.466	1.276	2.310	1.460
663	Opvang en beschermd wonen wmo			-	-
667	Eigen bijdragen maatwerkvoorziening en opvang wmo				-
670	Algemene voorzieningen wmo en jeugd	1.197	1.602	1.566	1.595
671	Eerstelijnsloket wmo en jeugd	68	158	687	996
672	Pgb wmo en jeugd			159	377
677	Eigen bijdragen algemene voorzieningen wmo en jeugd				-
714	Openbare gezondheidszorg	268	345	325	386
	Totaal lasten WMO en volksgezondheid	3.441	3.832	5.274	4.938
BATEN					
621	Vreemdelingen	-	-	-	-
661	Maatwerkvoorziening natura materieel wmo			-	-
662	Maatwerkvoorziening natura immaterieel wmo	409	465	253	265
663	Opvang en beschermd wonen wmo			-	-
667	Eigen bijdragen maatwerkvoorziening en opvang wmo			-	-
670	Algemene voorzieningen wmo en jeugd	106	226	295	243
671	Eerstelijnsloket wmo en jeugd			-	-
672	Pgb wmo en jeugd			-	-
677	Eigen bijdragen algemene voorzieningen wmo en jeugd			-	-
714	Openbare gezondheidszorg	-	-	-	-
	Totaal baten WMO en volksgezondheid	515	691	548	508
	Per saldo WMO en volksgezondheid	2.926-	3.141-	4.726-	4.430-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

661 Maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo (V € 103.000)

- Door meer verstrekkingen vervoersvoorzieningen aan het einde van 2015 zijn de kosten 34.000 hoger
- Door woningaanpassingen in december zijn de kosten 18.000 hoger

662 Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo (V € 862.000)

- Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar de bijlage Sociaal Domein.

670 Algemene voorzieningen Wmo en jeugd (N € 81.000)

- De huur inkomsten van 't Hazzo zijn niet naar beneden bijgesteld.

671 eerstelijnsloket Wmo en jeugd (N € 309.000)

- Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar de bijlage Sociaal Domein.

672 PGB Wmo en jeugd (N € 218.000)

- Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar de bijlage Sociaal Domein.

714 Openbare gezondheidszorg (N € 61.000)

- Eenmalige bijdrage Callenburgh is in 2015 betaald.

Waar gaat het thema over

Duurzame ontwikkeling is gericht op de balans tussen de drie elementen People (sociale cohesie en betrokkenheid), Planet (ecosystemen en hulpbronnen), Prosperity (verantwoorde economische ontwikkeling) oftewel de drie P's.

Het gaat er om de drie P's in samenhang in evenwicht te brengen. Alleen zo kunnen de huidige generaties gezond, veilig en in welvaart leven met behoud van mogelijkheden voor toekomstige generaties. Duurzaamheid raakt nagenoeg alle beleidsterreinen binnen onze gemeente. Duurzaamheid is meer dan alleen 'milieu'. De gemeente Waalre heeft zelf een belangrijke (voorbeeld)functie bij het verder verduurzamen van de samenleving.

Duurzaamheid en Milieu

Wat willen we bereiken

- *Zo duurzaam mogelijk handelen bij alle gemeentelijke opgaven en daarbij inwoners en partners stimuleren hetzelfde te doen. Duurzaamheid een leidend thema maken binnen de gemeentelijke organisatie. Bij alle opgaven streven naar een duurzame balans tussen de drie P's (ecologische, economische en sociale doelen).*
- *De duurzaamheidsambities uit het coalitieakkoord 2014-2018 waarmaken.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Duurzaamheid is een integraal onderdeel van de gemeentelijke organisatie geworden en wordt in alle beleidsvoorstellen opgenomen.*

Realisatie:

Het thema duurzaamheid wordt expliciet betrokken bij alle voorstellen die worden voorgelegd aan het college. Hiervoor is het format van de adviesnota aangepast en is een checklist/achtergronddocument aan medewerkers ter beschikking gesteld.

- *Een voorstel om het gemeentelijk vastgoed te voorzien van duurzame energiebronnen is voorgelegd aan de gemeenteraad.*

Realisatie:

Het dak van sporthal De Pracht is beschikbaar gesteld aan WEL om met zonnepanelen gebruik te maken van de zogenaamde 'postcoderoos-regeling'. Het dak van sporthal 't Hazzo bleek constructief niet in orde en is aangepakt. Beide daken zullen in 2016 voorzien worden van zonnepanelen.

- *In het project nieuwe huisvesting is duurzaamheid als belangrijk uitgangspunt meegenomen.*

Realisatie:

In het programma van eisen van het nieuwe gemeentehuis zijn stevige duurzaamheidsambities opgenomen. Innovatieve energieconcepten en duurzame materialen worden toegepast.

- *De interne milieuzorg op het gebied van afvalscheiding in het gemeentehuis is gerealiseerd.*

Realisatie:

Alle medewerkers in het gemeentehuis scheiden verschillende materiaalstromen, waaronder fruit, plastics, blik en drankkartons, glas, papier en spullen. De inzamelstructuur is aangepast en uitgebreid (nieuwe afvalbakken) en de medewerkers zijn via verschillende communicatie uitingen op de hoogte gebracht.

- *Plan van aanpak voor elektrisch vervoer is opgesteld.*

Realisatie:

De beleidsregels 'Laadvoorzieningen in de openbare voor elektrische auto's' zijn vastgesteld. Met dit beleidskader wil Waalre het plaatsen van laadinfrastructuur in de openbare ruimte zoveel mogelijk faciliteren maar wel onder bepaalde voorwaarden.

In 2015 zijn twee nieuwe laadpalen geplaatst.

- *Is samen met inwoners de verdere ontwikkeling van het gemeentelijk beleid van afval naar grondstof door middel van pilots beproefd.*

Realisatie:

Samen met een burgerklankbordgroep is het ontwerp/de opzet van een afvalproef gemaakt. Het advies van de klankbordgroep vormt de basis voor de verdere voorbereidingen en implementatie van de proef. De pilot is gericht op het hoogfrequent inzamelen van vier materiaalstromen (stank-stromen) met behulp van een vrachtfiets.

- *Mogelijke alternatieven voor het gebruik van de milieustraat in Veldhoven zijn onderzocht.*

Realisatie:

Er zijn gesprekken gevoerd over het eventueel gebruik van de milieustraten van Eindhoven en Valkenswaard door inwoners van Waalre. Dit heeft echter nog niet geleid tot concrete mogelijkheden,

- *Regionale energietransitie is georganiseerd en de activiteiten uit het plan van aanpak 2015 zijn gerealiseerd.*

Realisatie:

Regionale energie coördinator uitvoering gegeven het plan van aanpak, waaronder het organiseren van netwerkbijeenkomsten, het inrichten van een energieloket en het faciliteren van energiecoöperaties.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
721	Afvalverwijdering en -verwerking	1.210	1.370	1.235	1.412
723	Milieubeheer	646	596	540	757
725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	-	-	-	-
	Totaal lasten milieu en duurzaamheid	1.856	1.966	1.775	2.169
BATEN					
721	Afvalverwijdering en -verwerking	130	218	488	731
723	Milieubeheer	18	20	-	-
725	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	1.438	1.293	1.153	1.152
	Totaal baten milieu en duurzaamheid	1.586	1.531	1.641	1.883
	Per saldo milieu en duurzaamheid	270-	435-	134-	286-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

721 Afvalverwijdering en –verwerking (V € 66.000)

- Zoals vermeld in de 9^e turap zijn we sinds 2015 verantwoordelijk voor de sortering en vermarkting van kunststoffen. De baten zijn hoger dan de lasten en komt ten gunste van de voorziening afvalstoffenheffing.

723 Milieubeheer (N € 217.000)

- Vanuit deze functie is de co-financiering tbv de aanleg van het fietspad oude spoorbaantracé van 167.000 geboekt. De dekking voor dit bedrag is opgenomen op functie 980. Hierdoor is deze mutatie budgettair neutraal.
- Bij Rattenbestrijding is een nadeel 8.000 vanwege toenemende maatregelen rondom rattenbestrijding.
- Bij uitbesteding milieutoezicht en handhaving is 12.000 meer uitgegeven dan begroot. Dit wordt gecompenseerd door voordelen op andere posten zoals externe advieskosten bodem en omgevingsvergunningverlening.

725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing (N € 1.000)

Geen verschil van betekenis

Waar gaat het thema over

Aanleg, onderhoud en het beheer van riolering, wegen, civieltechnische werken, openbaar groen, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, de zorg voor het openbaar vervoer en een verkeersveilige woonomgeving.

Riolering

Wat willen we bereiken

- *Een goed functionerend rioolstelsel dat zorgt voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van (grond)wateroverlast, rekening houdend met wetgeving en beleidsvoornemens op diverse niveau's: Europees (bijvoorbeeld Kaderrichtlijn water), landelijk (bijvoorbeeld Waterwet, bestuursakkoord Water), provinciaal (waterhuishoudingsplan) en waterschap (bijvoorbeeld de keur).*
- *Kosten besparen door zo efficiënt mogelijk te werken. Dit betekent onder andere in een vroegtijdig stadium samenwerken zowel intern als met andere gemeenten en het waterschap.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Vervanging van de riolering en aanleg regenwateropvang bij de Drijfveer gelegen aan het W. Smuldersplein is gerealiseerd. In samenspraak met bewoners en directie van de Drijfveer is gelijktijdig invulling gegeven aan de openbare ruimte (o.a. groenelementen en parkeren).*

Realisatie 2015:

Het bestek is in 2015 afgerond, en de aanbesteding is opgestart. In het voorjaar van 2016 kan opdracht worden verleend.

- *Een regenwatervoorziening onder het parkeerterrein van de Brede School Waalre is aangelegd, gelijktijdig met aanleg van extra parkeerplaatsen en reconstructie van de Groenstructuur.*

Realisatie 2015:

Vanwege juridische procedures bij de aanbesteding van de sloop van de school zijn de werkzaamheden doorgeschoven naar 2016.

- *Onderzoek naar een gedifferentieerde verdeling van de rioolheffing voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens is uitgevoerd.*

Realisatie 2015:

Door het college zijn op basis van een notitie richtinggevende uitspraken gedaan over de heffingsgrondslag. De verdere uitwerking vindt plaats in 2016 en zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

- *Opstellen van een meerjarig uitvoeringsplan vervanging en reparatie van de riolering is gerealiseerd.*

Realisatie 2015

De rapportage is opgeleverd.

- *Het uitvoeringsplan met betrekking tot de grondwateroverlast aan de Arembergstraat is gereed.*

Realisatie 2015:

Het college heeft een keuze gemaakt uit de varianten die aan de grondwateroverlast een einde moeten maken. Deze keuze wordt in 2016 verder uitgewerkt en aangelegd.

- *In samenwerking met het waterschap en de regionale gemeenten zijn de eerste maatregelen getroffen om te voldoen aan de eisen uit de Kaderrichtlijn Water.*

Realisatie 2015:

Door het Waterportaal (samenwerkingsverband waterschap en de gemeenten uit de regio) is opdracht verleend voor het uitvoeren van de zgn. "no-regret maatregelen" om te voldoen aan de Europese KaderRichtlijn Water.

Wegen

Wat willen we bereiken

- *Het verbeteren en handhaven van schone, veilige en duurzame wegen en fiets- en voetpaden, waarbij kosten en kwaliteit in balans zijn.*
- *Creëren van draagvlak bij belanghebbenden bij planvorming en reconstructies.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Maatregelen uit het Wegenbeheersplan 2015-2018 zijn uitgevoerd waarbij het beschikbare budget van € 200.000 vanuit de voorziening wegbeheer en budget voor klein onderhoud van € 121.000 taakstellend is.

Realisatie:

Kleinschalige reparatie's aan elementen en asfaltverhardingen zijn uitgevoerd.

Bermversteving (graskeien) Achtereindsestraat en vervanging asfaltdeklaag Willibrorduslaan is gerealiseerd.

- *Voorterrein Brede School Waalre is heringericht. Het betreft hier uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen en aanpassing van loop- en fietsroutes. Bewoners zijn hierbij betrokken geweest.*

Realisatie:

In verband met juridische perikelen is de planning niet gehaald. In het najaar 2016 wordt het voorterrein en het terrein aan de achterzijde opnieuw ingericht.

- *Vervanging asfaltlaag Willibrorduslaan is gerealiseerd. In verband met kostenbesparing wordt dit werk gelijktijdig uitgevoerd met de aanleg van het fietspad Spoorbaantracé.*

Realisatie:

Vervanging asfaltlaag Willibrorduslaan is gerealiseerd. In verband met kostenbesparing is dit werk gelijktijdig uitgevoerd met de aanleg van de oversteek ten behoeve van het fietspad Spoorbaantracé.

- *Uitbreiding van het parkeerterrein Den Hof is gerealiseerd, gelijktijdig met herinrichting (indeling van de parkeerplaats, extra groen) van de huidige parkeerplaats.*

Realisatie:

Uitbreiding van het parkeerterrein Den Hof is gerealiseerd, gelijktijdig met herinrichting (indeling van de parkeerplaats, extra groen) van de huidige parkeerplaats.

- *Fase Ib Waalre-Noord is woonrijp gemaakt.*

Realisatie:

Fase Ib Waalre-Noord is woonrijp gemaakt.

- *Fietspad Spoorbaantracé is aangelegd inclusief aanleg van de fietsoversteken Willibrorduslaan en Heikantstraat. Fietspaden met de slechtste kwaliteit zijn gerepareerd.*

Realisatie:

Fietspad Spoorbaantracé is aangelegd inclusief aanleg van de fietsoversteken Willibrorduslaan en Heikantstraat.

Verkeer

Wat willen we bereiken

- *Verbeteren van de objectieve verkeersveiligheid (aantal ongevallen) met specifieke aandacht voor langzame verkeersdeelnemers.*
- *Verbeteren van de subjectieve verkeersveiligheid (gevoel van veiligheid) met name voor de jongere - en oudere verkeersdeelnemers.*
- *Afname van het doorgaand auto- en vrachtverkeer en het daartoe bevorderen van het fietsverkeer en het stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Verkeersstudie Traverse waarbij nadruk ligt op verkeersveiligheid (kruispunten, wegvakken, fietspaden) doorstroming en invloed op omliggende woonstraten is gereed. Uitgangspunt hierbij is de situatie na aanleg van de nieuwe N69.*

Realisatie:

Verkeersproblematiek Traverse wordt in samenhang met het project herinrichting N69 meegenomen. Start voorjaar 2016.

- *Fietsplan inclusief een uitvoeringsplan (inclusief actielijst) is geactualiseerd. In dit plan wordt extra aandacht besteed aan verbetering van de oost-west fietsverbindingen en kwaliteit van de fietspaden.*

Realisatie:

In 2015 is alle aandacht gegaan naar realisering van het fietspad Spoorbaantracé en naar planvorming voor verbetering van de huidige fietspaden. In 2016 zal dit een vervolg krijgen door in te zetten op het verhogen van het comfort van de bestaande fietspaden.

- *Standpunt over de overdracht N69, in samenwerking met de gemeente Valkenswaard en de provincie, is bepaald. Inzet is om de extra onderhoudskosten af te kopen om daarmee het grootschalig onderhoud over 10 tot 15 jaar te kunnen financieren.*

Realisatie:

Onderhandelingen met de provincie zijn nog niet afgerond. Er is nog geen standpunt bepaald over een eventuele afkoopsom. In het voorjaar van 2016 wordt een grootschalig onderzoek verricht naar de onderhoudstoestand van de rijweg en de ondergrond.

- *Verkeersacties van Veilig Verkeer Nederland voor oudere en jongere verkeersdeelnemers zijn ondersteund. De nadruk ligt op acties op het gebied van fietsvaardigheden, verkeersregels- en tekens, dodenhoekspiegel voor de jeugd en het opruimen verkeersregels voor ouderen.*

Realisatie:

Als gevolg van beperkte ambtelijke capaciteit, hebben de acties zich in 2015 beperkt tot het (financieel)ondersteunen van acties die de basisscholen zelf organiseren.

Openbaar Groen

Wat willen we bereiken

- *De groene uitstraling als essentieel en karakteristiek onderdeel van de gemeente Waalre behouden en waar mogelijk versterken. Waalre hiermee positioneren als aantrekkelijke woon-, verblijf- en werkomgeving.*
- *Reduceren van kosten bij (her)inrichting van groenstroken.*
- *Reduceren van kosten door verdergaande samenwerking op het gebied van beheer en onderhoudswerken.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Bestek onderhoud plantsoenen is uitgevoerd. Alle plantsoenen worden in de gemeente onderhouden op basis van een beeldbestek met de hoogste onderhoudskwaliteit A voor winkelcentra en invalswegen. Voor de overige gebieden geldt kwaliteitsniveau B.*

Realisatie:

Het laatste contractjaar van het lopende bestek voor het onderhoud van de plantsoenen is uitgevoerd en het bestek is opgeleverd.

Er is een nieuw innovatief integraal onderhoudscontract opgesteld (IBOR) dat eind 2015 is aanbesteed.

- *Snoeiprogramma van de laanbomen is uitgevoerd. Het snoeiprogramma wordt gefaseerd uitgevoerd in verband met kostenbesparing waarbij het gehele bomenbestand van Waalre (ca. 16.000 stuks) om de vijf jaar wordt gesnoeid.*

Realisatie:

Het snoeiprogramma 2016 is aanbesteed, uitgevoerd en opgeleverd.

Verder is een boomveiligheidscontrole uitgevoerd. Met deze zogenaamde VTA inspectie worden risicobomen in beeld gebracht en passende (onderhoud)maatregelen worden uitgevoerd.

Het snoeiprogramma wordt niet opnieuw aanbesteed maar is in het kader van efficiency, effectiviteit en kostenreductie geïntegreerd in het nieuwe contract Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).

- *Het maaien van de wegbermen (twee x per jaar) en het vegen van de sloten (één x per jaar) is gereed. Uit oogpunt van beheersing van de kosten zijn beide werkzaamheden in één bestek samengevoegd.*

Realisatie:

Het laatste contractjaar van het lopende bestek voor het maaien van wegbermen en sloten is uitgevoerd en opgeleverd. Het bestek is niet opnieuw aanbesteed maar is in het kader van efficiency, effectiviteit en kostenreductie geïntegreerd in het nieuwe contract Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).

- *Reconstructie van plantsoenen Brede School Waalre langs de Werefriedstraat en Kerkkackers is gerealiseerd. Dit werk is uitgevoerd in combinatie met aanleg van het voorplein na realisering van de nieuwbouw.*

Realisatie:

De bouw van de Brede School in Waalre is later gestart dan gepland. De reconstructie van de plantsoenen kon daarom niet in 2015 worden uitgevoerd.

- *In samenspraak met bewoners en schoolbestuur van de Drijfveer, is de herinrichting van het pleintje en omgeving W. Smuldersplein in combinatie met vervanging riolering, gerealiseerd.*

Realisatie:

De voorbereiding voor het vervangen van de riolering en de herinrichting van het Willem Smuldersplein heeft langer geduurd dan verwacht waardoor de uitvoering pas in 2016 zal plaatsvinden.

Openbaar Vervoer

Wat willen we bereiken

Dat inwoners het Openbaar Vervoer in Waalre als een goed alternatief beschouwen voor de auto (voor woon-werk verkeer en activiteiten buiten werktijd). Uitgangspunten zijn dat het Openbaar Vervoer ingericht is op de gebruikerswensen van onze inwoners en dat het Openbaar vervoer voor iedereen toegankelijk is.

- *Dat Openbaar Vervoer een positief effect heeft op de leefbaarheid en duurzaamheid.*
- *Dat SRE/ provincie een standpunt heeft ingenomen over de HOV lijn.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Voor de aanbesteding 2016 Openbaar Vervoer het standpunt van Waalre in het regio-overleg inbrengen en veilig stellen; zowel overdag als 's avonds een goed en frequent Openbaar Vervoer van en naar Waalre.*

Realisatie:

Het standpunt van de raad van Waalre is in de inspraak van de aanbesteding van de nieuwe concessie ingebracht.

- *Participeren in Openbaar Vervoerpilots die aansluiten op ontwikkelingen op het gebied van de Wmo en het passend onderwijs, o.a. door het inzetten van buurtbussen.*

Realisatie:

Door middel van een motie heeft de raad aangegeven dat er gezocht moet worden naar nieuwe oplossingen voor mobiliteit in wijken en buurten binnen Waalre, waarbij sprake is van integratie van bestaande en nieuwe vormen van vervoer om het gebruik te stimuleren. Samen met de Gemeenteraad en betrokken inwoners wordt een proces opgestart gericht op het vinden van nieuwe oplossingen voor vervoer en mobiliteit voor Waalre

Openbare Verlichting

Wat willen we bereiken

- *Het in stand houden van een verkeers- en sociaal veilige openbare ruimte zowel 's avonds als 's nachts d.m.v. een kwalitatief goed en duurzaam, energiezuinig openbaar verlichtingssysteem.*
- *Kostenbesparing door energiezuinige verlichting toe te passen.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Vervanging Openbare Verlichting in een deel van de wijk Ekenrooi Noord is gerealiseerd. Hiermee zijn dan nagenoeg alle niet duurzame Sox lampen in de gemeente Waalre vervangen.*

Realisatie:

In 2015 zijn in de wijk Ekenrooi Noord 254 oude armaturen vervangen door nieuwe LED armaturen. Daarnaast zijn er nog 59 oude lichtmasten elders in Waalre vervangen. Deze masten waren dringend aan vervanging toe.

- *Het onderhoud aan de Openbare Verlichting voor 2016 e.v. is aanbesteed.*

Realisatie:

Het onderhoud aan de Openbare Verlichting voor 2016 e.v. is aanbesteed.

- *Continueren van het regulier onderhoud, zoals het schilderen van de lichtmasten en het verhelpen van storingen is gerealiseerd. Daarmee zijn het aantal klachten/meldingen (2010: 330 meldingen, 2013: 163 meldingen) nog verder teruggebracht en zijn deze binnen maximaal vier weken afgehandeld (behoudens calamiteiten).*

Realisatie:

-In 2015 zijn er 266 masten geschilderd.

-Meldingen 2015 ca. 190. Gemiddeld genomen zijn de klachten binnen 2 weken afgehandeld.

Kabels en Leidingen**Wat willen we bereiken**

- *Overlast bij aanleg en onderhoud voor inwoners minimaliseren door meer regie te voeren op de uitvoering van de ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen).*
- *Het beperken van het aantal storingen door regulier onderhoud.*
- *Het reduceren van kosten.*
- *Goede en snelle afhandeling van meldingen en klachten.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Vaststellen en implementeren Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2014 (VOI 2014) i.s.m. werkgroep Kabels en Leidingen SRE is gerealiseerd.

Realisatie:

De verordening en het handboek is vastgesteld. Vergunningen worden vertrekt conform de verordening.

- *Coördineren en toezicht houden op werkzaamheden (om overlast te beperken) bij aanleg glasvezel KT Waalre 2^e fase (36km) is gerealiseerd.*

Realisatie:

Fase 2A (Ekenrooi) is in het voorjaar van 2015 aangelegd.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
210	Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	1.625	1.388	1.782	1.701
212	Openbaar vervoer	5	2	-	2
240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	31	23	34	30
550	Natuurbescherming	37	41	43	39
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	997	977	981	1.093
722	Riolering	828	906	1.531	1.611
724	Lijkbezorging	88	93	100	144
726	Baten rioolheffing	-	-	-	-
732	Baten begraafplaatsrechten	-	-	-	-
	Totaal lasten openbare ruimte	3.611	3.430	4.471	4.620
BATEN					
210	Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	162	818	342	328
212	Openbaar vervoer	-	-	-	-
240	Waterkering, afwatering en landaanwinning	-	-	-	-
550	Natuurbescherming	9	50	31	9
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	3	3	3	16
722	Riolering	1	14	5	4
724	Lijkbezorging	-	-	-	-
726	Baten rioolheffing	1.287	1.345	1.393	1.393
732	Baten begraafplaatsrechten	48	48	100	66
	Totaal baten openbare ruimte	1.510	2.278	1.874	1.816
	per saldo openbare ruimte	2.101-	1.152-	2.597-	2.804-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

Verklaring verschil Ergon:

Waalre heeft een overeenkomst met de Ergon. Daarnaast zijn nog aanvullende werkzaamheden afgesproken. Dit alles (budget € 520.000, uitgaven € 548.000) voor het beheer openbare ruimte. Het afgesproken bedrag is met € 28.000 overschreden. Reden hiervan is o.a. de extra werkzaamheden i.v.m. een zwaardere stormen in 2015. Deze post van de Ergon is verdeeld over 23 posten in de begroting 2015. Door deze uitsplitsing zijn op verschillende posten verschillen ontstaan rekening / begroting. Deze verschillen worden verder niet in detail verklaard.

210 Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen (V € 67.000)

- Minder storingsen en aanrijshade openbare verlichting (V € 8.000)
- Een voordeel op deze post ad. € 30.000 t.b.v. het verschil Ergon;
- Minder strooiacties uitgevoerd door een zachte winter eind 2015 (V € 17.000)

212 Openbaar vervoer (N € 2.000)

- Geen verschil van betekenis

240 Waterkering, afwatering en landaanwinning (V € 4.000)

- Geen verschil van betekenis

550 Natuurbescherming (N € 18.000)

- Minder inkomsten vanuit Subsidie Natuur en Landschap. Subsidieregeling is aangepast. Vanaf 2015 ontvangt Waalre geen gelden meer vanuit de beheergelden (N € 22.000)

560 Openbaar groen en openluchtrecreatie (N € 99.000)

- Een nadeel op deze post ad. € 58.000 t.b.v. het verschil Ergon;
- Minder uitgaven aan beplanting en meststoffen (V € 8.000).

722 Riolering (N € 81.000)

- Door mutaties op diverse posten die onderdeel zijn van de rioolheffing wordt ook de storting in de voorziening riolering aangepast. Dit levert een nadeel op van 34.000.

724/732 Lijkbezorging (N € 78.000)

- Extra kosten zijn gemaakt om de administratie te kunnen voeren en koppelingen te genereren tussen verschillende applicaties (N € 8.000);
- Minder inkomsten door minder begravingen t.o.v. crematies, daarnaast zijn er in 2015 minder grafrechten verlengd (N € 35.000);
- Een nadeel op deze post ad. € 12.000 t.b.v. het verschil Ergon;
- Extra maai werkzaamheden zijn verricht (N € 4.000).

Waar gaat het thema over

Ruimtelijke ontwikkeling en Economie omvat de volgende beleidsvelden:

- Ruimtelijke ontwikkeling (visievorming, beleidsontwikkeling, integrale gebiedsontwikkeling, reconstructie buitengebied, bestemmingsplanontwikkeling).
- Wonen/volkshuisvesting (visievorming, beleid en woningbouwprogrammering) .
- Grondzaken en planeconomie/bouwgrondexploitatie.
- Economische Zaken, Bedrijfscontacten en Recreatie en toerisme.

Wat willen we bereiken

Waalre heeft de ambitie om de meest aantrekkelijke woongemeente van Brabant te zijn en te blijven. In het bijzonder werken we aan behoud en versterking van de positie van Waalre in de stedelijke regio Eindhoven als aantrekkelijke, groene woongemeente met een recreatief aantrekkelijk buitengebied. Om deze ambitie te behalen wordt op lokaal en regionaal niveau samengewerkt. Ook treedt de gemeente hiervoor stimulerend en faciliterend op richting marktpartijen. Daarnaast wil de gemeente de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren bijvoorbeeld door projecten als (collectief) particulier opdrachtgeverschap.

- Realiseren van meerdere ruimtelijke visies:
  - Structuurvisie (2013) (overall visie)
  - Woonvisie (2013)
  - Ontwikkelingsscenario winkelcentrum Den Hof (2013)
  - Centrumvisie Waalre-dorp (2012)
  - Gebiedsvisie Waalre Noord (2007)
  - Gebiedsvisie Westrand Waalre (2011)

Wonen

Wat willen we bereiken

Waalre heeft de ambitie om de meest aantrekkelijke woongemeente van Brabant te zijn en te blijven.

- *De bouw van nieuwe woningen sluit aan op de behoefte en wensen van onze inwoners alsook die van de regio. Hierbij is speciale aandacht voor starters, jonge gezinnen en senioren.*
- *Een duidelijk en realistisch toekomstperspectief voor de Waalrese verzorgingstehuizen Hoevenakkers en 't Laar.*
- *Behouden van een verpleeghuis in Waalre.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Mede op basis van een nieuwe bevolkings- en woningbehoefteprognose is een nieuw woningbouwprogramma voor het Stedelijk Gebied vastgesteld. De consequenties hiervan voor ons woningbouwprogramma, ook in financiële zin (relatie met gemeentelijke bouwgrondexploitatie), zijn hierbij in beeld gebracht.*

Realisatie:

In 2015 heeft er een intensief overleg plaatsgevonden tussen alle gemeenten in het Stedelijk Gebied en de provincie om tot aanpassing van het woningbouwprogramma per gemeente te komen. Dit heeft nog niet geleid tot nieuwe woningbouwafspraken; opzet is om in 2016 wel tot overeenstemming voor aanpassing te komen.

- *Afspraken voor de toepassing van gelijke systematiek voor grondprijsberekening zijn in regionaal verband gemaakt.*

Realisatie:

In 2015 is de afspraak gemaakt om voor sociale woningbouw uit te gaan van de residuele grondwaarde methode, waarbij tevens een bandbreedte is bepaald voor de grondprijzen per m² voor sociale huurwoningen. Begin 2016 heeft het college hiermee ingestemd. De afspraken hebben nauwelijks wijzigingen en/of financiële consequenties voor de gemeente omdat deze systematiek in Waalre al werd toegepast.

- *Een voorstel over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor een regeling voor startersleningen passend bij de Waalrese situatie is aan de raad voorgelegd.*

Realisatie:

Toegezegd is om een herijking te doen van het woningbouwprogramma en Woonvisie. Nut en noodzaak van eventueel toe te passen maatregelen, zoals een starterslening, moeten blijken uit deze herijking. Deze is voorzien medio 2016. Een voorstel over startersleningen zal dus pas hierna (2^e helft 2016) worden gemaakt.

- *De woningen in fase 1b Waalre Noord (Heistraat-noord, fase 1) zijn opgeleverd.*

Realisatie:

Alle woningen op de locatie Heistraat-noord, fase 1 zijn opgeleverd en bewoond. Op locatie Winterbleeck zijn 2 bouwkavels verkocht en de woningen zijn opgeleverd. Er zijn nog 3 bouwkavels in verkoop.

- *De ontwikkeling van fase 2 Waalre-noord ('Heistraat-zuid') is gestart. Hierin is ook een CPO project voor starters opgenomen.*

Realisatie:

In 2015 was gestart met de ontwikkeling van Heistraat-zuid en was er overeenstemming met een ontwikkelaar. Medio 2015 bleek echter dat deze de benodigde gronden niet kon verwerven, maar dat de gronden aan een andere ontwikkelaar zijn verkocht. De gesprekken met de nieuwe ontwikkelaar zijn opgestart maar hebben wel tot een vertraging van minimaal 1 jaar geleid. Door deze ontwikkeling is er nu weer sprake van 2 afzonderlijke fases in het gebied Heistraat-zuid.

Mede vanwege de vertraging bij dit project is de locatie Heistraat-noord, fase 2 (aan de waterkant) versneld in ontwikkeling genomen en heeft dit ook prioriteit gekregen. Medio 2015 heeft de raad hiervoor de kaders vastgesteld en is direct gestart met het opstellen van een Stedenbouwkundig plan.

- *De verkoop van koopwoningen op het Brabantia-terrein is gestart. Hierin is mogelijk in overleg met ontwikkelaars een CPO project voor starters opgenomen.*

Realisatie:

In 2015 is in overleg met Thuis een CPO-project gestart voor onder meer starters. Aanmelding voor het project heeft plaatsgevonden en de eerste woningen zijn verkocht.

De grondwerkzaamheden zijn gestart en in 2016 kan met de bouw van de woningen worden begonnen.

Vanwege veranderde marktomstandigheden wordt ook gewerkt aan een andere ontwikkeling op de gronden langs de Tongelreep. Dit ontwikkelproces loopt.

- *Het CPO project voor senioren op de lokatie Ekenrooisestraat is gestart.*

Realisatie:

Het project is in 2015 inderdaad gestart. Na een uitvraag heeft een groep senioren een CPO-vereniging gevormd voor deze ontwikkeling. Zowel het stedenbouwkundig plan als de woningen zijn door hen ontwikkeld. In december zijn de verkoopovereenkomsten getekend. In 2016 zal voor het plan een bestemmingsplan worden opgesteld en in procedure gebracht.

- *In overleg met betrokken partijen is een duidelijk en realistisch toekomstperspectief voor de Waalrese verzorgingstehuizen Hoevenakkers en 't Laar, inclusief verpleeghuis, gerealiseerd.*

Realisatie:

De woningen bij beide verzorgingstehuizen zijn in 2015 overgenomen door woningcorporatie Wooninc. Met hen zijn we in overleg wat het toekomstperspectief is voor deze woningen.

De toekomst van de verzorgings/verpleegtehuizen is door diverse interne ontwikkelingen bij de eigenaar alsook door ontwikkelingen binnen het sociale domein, nog onbekend. Onze insteek blijft de realisatie/behoud van minimaal 50 verpleeghuisbedden in Waalre.

- *Een notitie over de consequenties en keuzes als gevolg van de nieuwe Huisvestingswet 2014 is aan de raad voorgelegd.*

Realisatie:

In 2015 is het gemeentelijk woonruimteverdelingssysteem (inschrijving bij gemeente voor nieuwe koopwoningen) beëindigd.

Door de nieuwe Huisvestingswet moest de urgentieregeling voor sociale huurwoningen worden aangepast. Op 15 december heeft de gemeenteraad de nieuwe Urgentieregeling vastgesteld. Deze geldt voor alle gemeenten in het Stedelijk Gebied.

- *Onderzoek naar mogelijkheden "startersbeurs".*

Realisatie:

In 2015 is dit onderzoek nog niet gestart omdat het wenselijker bleek om eerst een herijking van het woningbouwprogramma en actualisering van de Woonvisie af te wachten. Als meer duidelijkheid bestaat over het geactualiseerde, kwantitatieve en kwalitatieve bouwprogramma kan nut en noodzaak van eventueel aanvullende maatregelen, zoals een startersbeurs/starterslening, worden afgewogen. Dit zal naar verwachting pas in de tweede helft 2016 zijn.

Wat willen we bereiken

Realiseren en uitvoeren van de doelstellingen van de in 2012 vastgestelde Centrumvisie Waalre-dorp is een gezamenlijke opgave voor bestuur/raad, inwoners en ondernemers. De ambitie is hoog: het centrum verlevendigen, het winkelcentrum versterken, de ruimtelijke kwaliteit van het gebied vergroten en ruimte bieden aan evenementen en nieuwe initiatieven (onder meer op het gebied van recreatie en toerisme).

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Herontwikkeling garagebedrijf Dereumaux:

- *Een parkeerplaats met ruim 100 plaatsen is in het centrum van Waalre-dorp aangelegd.*
Realisatie:
Op het terrein waar voorheen garagebedrijf Dereumaux gevestigd was is een nieuw parkeerterrein gerealiseerd. Hierbij zijn ook wat andere zaken in het openbaar gebied aangepakt, zoals de plaatsing van ondergrondse glasbakken aan de Jan van Genugtenstraat.
- *De uitbreiding van de overdekte laad- en losstraat bij de AH is gerealiseerd.*
Realisatie:
Aan de Jan van Genugtenstraat is in samenhang met een uitbreiding van de bestaande Albert Heijn aan De Bus een inpandige laad- en losstraat ten behoeve van deze supermarkt gerealiseerd.

Overige deelplannen:

- *Studie naar de mogelijke herinrichting van het openbaar gebied gestart in 2014, heeft in 2015 tot besluitvorming geleid. Dit leidt naar verwachting in 2015 tot een start van de realisatie van het openbaar gebied.*
Realisatie:
Er heeft een eerste studie plaats gevonden naar mogelijke scenario's voor de herinrichting van het openbaar gebied. Daarbij is ook een eerste grove kostenraming gemaakt. Op basis van de verrichte studie zal in 2016 een nadere uitwerking (ontwerp en financieel) van de herinrichting van het openbaar gebied worden gemaakt.
- *Voor andere deelprojecten en wenselijke initiatieven zijn gesprekken gevoerd met eigenaren, geïnteresseerde partijen en belanghebbenden, om deze projecten van de grond te krijgen.*
Realisatie:
Er zijn vele gesprekken met ondernemers, mogelijke initiatiefnemers en vastgoedeigenaren geweest over de centrumontwikkeling en diverse deelprojecten, zoals de herinvulling van de Grote Willibrorduskerk, de voormalige bibliotheek, etc. Hiermee zullen we ook de komende jaren door blijven gaan op basis van de aanscherping van de Centrumvisie en de daarin benoemde thema's 'culinair', 'natuurlijk' en 'cultuur & historie'.

Ook zijn in 2015 kaders en randvoorwaarden benoemd voor behoud van gemeenschapshuis het Klooster. In nauw overleg in 2015 met alle betrokkenen heeft dat inmiddels geleid tot een goed toekomstperspectief voor het Klooster door de exploitatie over te dragen aan de Lumens-groep uit Eindhoven. Deze ontwikkeling sluit naadloos aan op de aangescherpte profilering van het centrum.

Winkelcentrum Den Hof

Wat willen we bereiken

Samen met ondernemers (winkeliers en eigenaren) zorgen voor een toekomstbestendig winkelcentrum Den Hof. De ambitie voor versterking van winkelcentrum den Hof is verwoord in het rapport 'Den Hof ... volop kansen!'. Winkelcentrum Den Hof is compact, compleet en comfortabel. Compact omdat de winkels dicht bij elkaar liggen, rondom den Hof. Compleet vanwege het winkelaanbod, kansen worden gezien voor toevoeging van winkels in het midden-segment en speciaalzaken. Comfortabel voor de consumenten en dat heeft met name betrekking op de bereikbaarheid, uitbreiding/versterking van de parkeervoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Er heeft regelmatig overleg met de klankbordgroep centrumontwikkeling Den Hof over de voortgang van deelprojecten plaatsgevonden.

Realisatie:

De klankbordgroep (vastgoed-eigenaren, ondernemers/winkeliers en gemeente) heeft 5 maal overlegd; met name over de leegstandsproblematiek

- *Ondernemers die een aanvulling voor het winkelaanbod kunnen betekenen zijn benaderd.*

Realisatie:

Via de netwerken van de klankbordgroep zijn winkeliers/ondernemers benaderd. Dit heeft niet tot een concrete vestiging geleid.

- *Aan andersoortige invullingen om leegstand van winkelpanden zoveel als mogelijk te voorkomen is aandacht besteed.*

Realisatie:

Ook andersoortige invulling van panden is onder de aandacht gebracht. Dit heeft nog niet direct tot invullingen geleid.

Voor aanpak van de leegstandsproblematiek is samen met ondernemers, eigenaren en adviesbureau BRO een toekomstperspectief voor Den Hof opgesteld. Hieraan is vervolgens uitgebreid aandacht besteed op een druk bezochte informatie-en discussieavond in januari 2016.

- *Aan planvorming voor uitbreiding/versterking van de AH supermarkt Den Hof alsook uitbreiding/herinrichting van de naastgelegen parkeerplaats in samenwerking tussen gemeente en betrokken ondernemer is gewerkt.*

Realisatie:

De uitbreiding en herinrichting van de parkeerplaats is gerealiseerd. Er zijn ca 35 parkeerplaats toegevoegd en de bestaande parkeerplaats is heringericht. Ook is de planvorming voor de uitbreiding van de supermarkt AH gestart.

Integrale gebiedsontwikkeling Koningin Julianalaan

Wat willen we bereiken

Een goede ruimtelijke invulling van het gebied van en rondom het voormalige gemeentehuis aan de Koningin Julianalaan. Hierbij zijn de voormalige gemeentehuislocatie, de Boerenbondlocatie en de omliggende bebouwde- en niet bebouwde gebieden betrokken. Het gebied heeft een verbindende functie tussen de kernen Aalst en Waalre. Wanneer bebouwing gerealiseerd wordt, mag dat niet tot een fysieke aaneengesloten bebouwing tussen de beide kernen leiden. Een groene uitstraling is het uitgangspunt waarbij, zoals beschreven in de Structuurvisie, eventuele bebouwing een ondersteuning vormt voor de groene, robuuste, bufferfunctie van het gebied. In de te ontwikkelen gebiedsvisie komt de "echo" van het verleden terug.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Een planproces, waarbij veel ruimte is voor participatie van inwoners en relevante instanties en instellingen, is samen met een raads werkgroep ingevuld.*
- *Op basis van het door de raad gekozen planproces, vastgestelde kaders en uitgangspunten is gestart met het opstellen van een integrale gebiedsvisie.*

Realisatie:

In 2015 heeft de gemeenteraad besloten om het nieuwe multifunctionele gemeentehuis niet op locatie 't Hazzo te realiseren, maar op het terrein van het oude gemeentehuis aan de Koningin Julianalaan. Daarbij is alle prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van dit nieuwe gemeentehuis en is besloten om geen integrale gebiedsvisie voor deze terreinen op te stellen.

Samenwerking Stedelijk Gebied Eindhoven - werken

Wat willen we bereiken

De regio Zuidoost-Brabant wil uitgroeien tot één van de best presterende regio's van Nederland en tot één van de meest technologisch innovatieve regio's van Europa (ambitie Brainport 2020).

Lokaal willen we werken aan een versteviging van de positie van ons lokale bedrijfsleven alsmede een aantrekkelijke woonomgeving bieden voor werknemers in de gehele Brainport.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Een visie en actieplan detailhandel voor het Stedelijk Gebied is vastgesteld.*
Realisatie:
De regionale (MRE) en subregionale (Stedelijke Gebied Eindhoven) detailhandelsvisies en de uitvoeringsagenda detailhandel zijn op 6 oktober door de gemeenteraad vastgesteld. Eind 2015 is de Regionale Detailhandelsvisie vastgesteld in het Regionaal Ruimtelijk Overleg (formele afstemming en besluitvorming tussen de MRE-regio en de Provincie Noord-Brabant).
- *Mede op basis van een nieuwe bedrijventerreinenprognose is (eventueel) de regionale programmering van bedrijventerreinen bijgesteld.*
Realisatie:
De regionale programmering bedrijventerreinen is nog niet bijgesteld. Dit is een belangrijke opgaven voor 2016. Wel zijn eerste stappen (opstellen position paper) genomen voor deze complexe discussie en materie, waarbij naast programmering ook aandacht is voor de opzet van een Regionaal Ontwikkelfonds Werken en voor andere financiële afspraken (zoals 'verevening').
- *Waalre draait mee in het 1-loket voor bedrijven.*
Realisatie:
Diverse (8-tal) vergaderingen van het 1-loket hebben plaatsgevonden waarin de huisvestingsvraagstukken van bedrijven zijn besproken. Ook is de website van het 1-loket (www.1-loket.org) gelanceerd (10 juni 2015).

Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken

- *Waalre regionaal positioneren als de 'groene' schakel c.q. toegangspoort tussen (de zuidzijde van) het stedelijk gebied Eindhoven en grotere, groene, recreatieve gebieden zoals 'de Kempen' en 'transnationaal park De Grote Heide'.*
- *De aantrekkelijkheid van het Waalrese buitengebied vergroten op het vlak van recreatie en toerisme; juist ook voor inwoners van het stedelijk gebied Eindhoven.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Aan verbetering van de landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van het Waalrese buitengebied is*

Realisatie:

hiervoor wordt verwezen naar de subthema's 'reconstructie Buitengebied/ landschaps ontwikkelingsplan' en 'Gebiedsontwikkeling Waalre-noord/Businesscase Dommeldal-de Hogt'

- *Planontwikkeling voor een Bastion hotel op Diepenvoorde is voortgezet en een bestemmingsplan die dit mogelijk moet maken is ter vaststelling aan de raad aangeboden.*

Realisatie:

Op 9 juni 2015 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan 'Hotel Laan van Diepenvoorde' vastgesteld. Door enkele partijen is tegen dit besluit beroep ingesteld bij de Raad van State. De omgevingsvergunning voor het Bastion-hotel is eind 2015 verleend. Afhankelijk van de uitspraak van de Raad van State kunnen vergunning en bestemmingsplan in 1^e helft 2016 onherroepelijk worden en worden gestart met de bouw.

- *Onderzoek naar de invoering van toeristenbelasting, om deels in te kunnen zetten voor versterking van het toeristisch-recreatief profiel van de gemeente, is gestart.*

Realisatie:

Onderzoek naar invoering toeristenbelasting is niet gestart en wordt pas opgepakt na duidelijkheid over de realisatie van het Bastionhotel (zie hierboven)

- *Regelmatig overleg met het Toeristisch-Recreatief Platform (TRP) Waalre, met name over de toeristische website, heeft plaatsgevonden.*

Realisatie:

Er hebben 6 tal vergaderingen met het TRP Waalre plaatsgevonden. De samenwerking van TRP Waalre met VVV Nederland over de toeristische website is beëindigd. TRP Waalre zet een website in eigen beheer op.

- *Het recreatieve routenetwerk (fiets en wandelroutes) in Waalre is uitgebreid en verbeterd.*

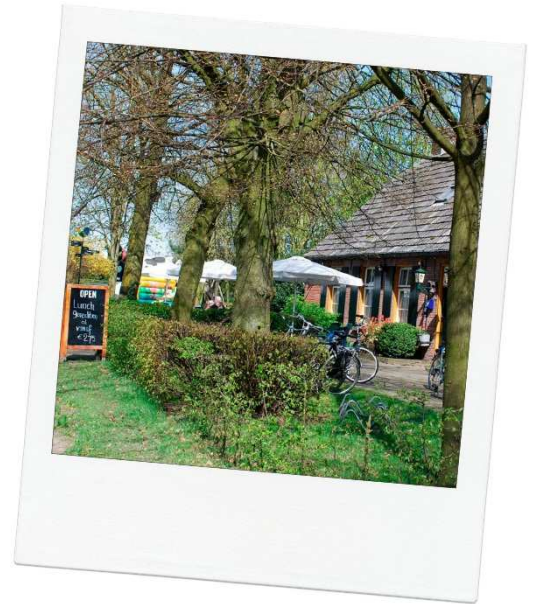
Realisatie:

Het fietsknooppuntennetwerk in Waalre is uitgebreid en verbeterd. De centrumroutes zijn opgenomen in het reguliere netwerk, er is een oost-west verbinding toegevoegd en het fietspad Oude Spoorbaan is in het netwerk opgenomen.

- *In overleg met betrokken horecaondernemers en VisitBrabant is de haalbaarheid voor natuurpoorten vastgesteld.*

Realisatie:

Uit contact met VisitBrabant is gebleken dat de haalbaarheid van een natuurpoort in Waalre (mede vanwege extra eisen en benodigde investeringen in bv

parkeergelegenheid) en het relatief groot aantal natuurpoorten in ZO Brabant, niet groot is. Dit heeft voorlopig geen prioriteit meer.

- *De toeristische ontwikkelingsruimte is verankerd in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied.*

Realisatie:

De Verordening Ruimte van de provincie biedt amper ruimte om direct toeristische initiatieven in het buitengebied te bestemmen. De provincie kan en wil deze ruimte niet bieden als dat niet is gekoppeld aan concrete, ruimtelijke onderbouwde initiatieven.

Voor zover mogelijk zijn toeristisch-recreatieve nevenactiviteiten wel toegestaan bij agrarische bedrijven. Ook de uitbreidingsplannen voor restaurant Brabants Genot aan de Heikantstraat zijn opgenomen in het bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan Buitengebied zal naar verwachting begin 2^e helft 2016 kunnen worden vastgesteld.

Grenscorridor N69

Wat willen we bereiken

Verbeteren van de leefbaarheid, bereikbaarheid en andere ruimtelijke knelpunten door verdere invulling te geven aan het Gebiedsakkoord N69.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De Waalrese Nulplusmaatregelen zijn in 2015 allemaal afgerond.*

Realisatie:

Als laatste project hebben we het fietspad over de Oude SpoorbaanTracé aangelegd. De natuurcompensatie hiervan volgt in 2016.

- *De "Gebiedsimpulsmaatregelen" zijn gestart (zijnde maatregelen ter versterking van ruimtelijk kwaliteiten in het projectgebied, met name gericht op versterking van natuur- en landschap) .*

Realisatie:

Het is niet tot fysieke aanleg van de beoogde maatregelen gekomen. Wel is met alle partners gewerkt aan;

- De projectorganisatie waaronder deze maatregelen moeten worden uitgevoerd;
- De wijze waarop het integraal gebiedsplan moet worden gerealiseerd (10 jarige grondstrategie) en gefinancierd (wie wat betaald);
- Een subsidieregeling die de gebiedsimpulsmiddelen bij de provincie moet mobiliseren;
- De N69 is benoemd tot zogenaamd "LEADER"-gebied (zijnde een Europese subsidieregeling voor gebiedsontwikkeling); hier is een strategie voor opgesteld;

- De voorbereiding voor een kavelruil teneinde gronden onder het nieuwe tracé (de Westparallel) vrij te ruilen en gebiedsimpuls/integraal gebiedsplan doelen te realiseren.
- *Het proces tot herinrichting van de bestaande N69 is opgestart.*
Realisatie:
 Er is een plan van aanpak voor het project opgesteld. De voorbereidingen zijn gestart voor het werven van een extern projectleider. Met partijen is gesproken over het afstemmen van de regionale HOV planning met het project herinrichting.
- *De overeenkomst met de provincie over de overdracht van de bestaande N69 is afgesloten.*
Realisatie:
 De overeenkomst is nog niet afgesloten. De onderhandelingen met de provincie over de condities waaronder we de weg gaan overnemen lopen nog. Langs het gehele tracé heeft in 2015 (bodem)onderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit van het asfalt en de onderlagen.

Reconstructie Buitengebied / landschapontwikkelingsplan

Wat willen we bereiken

Een bijdrage leveren aan een aantrekkelijk buitengebied voor de eigen inwoners, de regio, en de (agrarische en recreatieve) ondernemers in het gebied.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Bestemmingsplan buitengebied, 2e fase is ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Realisatie:

In januari 2015 zijn door de gemeenteraad de Uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan vastgesteld. De zogeheten "Keukentafelgesprekken" met agrariërs hebben plaatsgevonden. De inhoud van het bestemmingsplan is in 2015 afgestemd met de klankbordgroep waar partners (zoals ZLTO en IVN) zitting in hebben. Voorontwerpprocedure is inmiddels doorlopen. De vaststelling is voorzien voor september 2016.

- *Aan het reconstructieproces (Coöperatie Boven Dommel) is verder deelgenomen en deze deelname is geëvalueerd.*

Realisatie:

Deelname aan de coöperatie is in september 2015 voorgelegd aan de gemeenteraad en bestendigd. Waalre heeft deelgenomen aan de vergaderingen van de coöperatie en de voucher commissie. Evaluatie, inclusief visie op vervolgdeelname is voorzien eind 2016.

- *Een landschapsontwikkelingsplan (LOP) is opgesteld en ter vaststelling aan de raad aangeboden.*

Realisatie:

De aan het LOP voorafgaande gebiedsvisie Achtereind is met studenten en partners opgesteld. Ambtelijk is gewerkt aan het opstellen van een uitvoerings-programma LOP. Deze is nog niet gereed. Wel is er reeds aan korte projecten gewerkt, zoals; opzetten provinciale subsidiemogelijkheid "STIKA", een bruggetje en vlonderpad bij landgoed Eeckenrhoode en enkele initiatieven voor nieuwe landgoederen. Overkoepelend is gewerkt aan de grote integrale projecten Gebiedsimpuls N69 en Dommeldal - de Hogt. Hier wordt apart op ingegaan.

- *Landschapsfonds (groenfonds) is opgesteld en ingericht voor uitvoering van diverse projecten in het buitengebied zoals de kwaliteitsverbeterende maatregelen uit het landschaps-ontwikkelingsplan.*

Realisatie:

Het instellen van een Landschapsfonds is besloten bij de vaststelling van de Nota Kostenverhaal in november 2014. Het fonds zelf is in 2015 administratief ingericht en wordt gevoed uit bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied.

- *Bestemmingsplan voor ontwikkeling van het landgoed Eeckenrhoode is ter vaststelling aan de raad aangeboden. De uitvoering van dit plan (aanleg van nieuwe natuur, bruggen en paden en realisatie nieuwe woning) is gestart.*

Realisatie:

Het bestemmingsplan is in 2015 vastgesteld en in werking getreden. De vergunningen voor de aanleg van gemeentelijk deel (vlonder + bruggetje) zijn in 2015 aangevraagd en de offerte voor de brug is eveneens aangevraagd. Aanleg is voorzien in 2016.

- *Aan de visie van landgoed 't Heike is uitvoering gegeven en bruggen en paden zijn gerealiseerd.*

Realisatie:

Project is eind 2014 reeds afgerond en opgeleverd.

- *Pachtbeleid is geactualiseerd, dat recht doet aan de ontwikkelingen in het buitengebied.*

Realisatie:

Vanwege het in voorbereiding zijn bestemmingsplan Buitengebied en vanwege ontwikkelingen met betrekking tot de beoogde ruilverkaveling t.b.v. project Dommeldal-de Hogt, is in 2015 niet verder gewerkt aan actualisering van het pachtbeleid. Dit is nu voorzien voor 2016.

Wat willen we bereiken

Een bijdrage leveren aan een aantrekkelijk gebied voor inwoners, ondernemers en recreanten. Hierbij voldoen aan de doelstellingen van het Rijk en de provincie op het gebied van natuur zoals het vergroten van biodiversiteit en creëren van ecologische verbindingen.

In dit project werkt de gemeente Waalre intensief samen met de gemeente Veldhoven en Eindhoven die op dezelfde manier een deel van hun buitengebied ontwikkelen. Dit is niet alleen een impuls voor Waalre, maar voor de hele regio.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Het agrarisch bedrijf is aangekocht.*

Realisatie:

Door nieuw rijksbeleid met betrekking tot fosfaten/mest is het beoogde bedrijf van de een op de andere dag veel duurder geworden. Het budget van Dommeldal de Hogt is hiertoe niet langer toereikend. De ondernemer is medegedeeld dat een aankoop op korte termijn er niet inzit. Er is verder gestudeerd op alternatieven.

- *De kavelruil is voorbereid.*

Realisatie:

Er is onder grondeigenaren een quickscan naar de haalbaarheid van een kavelruil uitgevoerd. De resultaten laten zien dat een kavelruil wenselijk is. Behalve een kavelruil Dommeldal-de Hogt is Waalre gevraagd deel te nemen aan een beperkte kavelruil rond het nieuwe tracé van de N69 (Westparallel) met dezelfde gronden. Besloten is om met de N69 samen te werken en slechts één kavelruil te organiseren in een groter gebied. Gebleken is dat op deze manier nog meer doelen gerealiseerd kunnen worden. Deze kavelruil wordt naar verwachting in 2016 uitgevoerd.

- *De inrichting van het gebied is gestart.*

Realisatie:

Van de totale ambitiekaart zijn zogenaamde 'Geen Spijt Maatregelen' benoemd. Dit zijn maatregelen die altijd uitgevoerd kunnen worden. Alle 'Geen Spijt maatregelen' zijn uitgewerkt in termen van hoe de uitvoering op te pakken, wie erbij te betrekken, de kosten e.d. Enkele maatregelen -zoals natuurcompensatie- worden in 2016 uitgevoerd, andere -zoals de aanleg van fietspaden- zijn voorzien in 2017.

- *Subsidieaanvragen zijn voorbereid en gesprekken met private partners (welke een groot belang hebben bij de realisatie van dit project), zoals de High Tech Campus, ASML en Maxima Medisch Centrum zijn gevoerd.*

Realisatie:

Medio 2015 heeft de provincie een subsidie van 4,7 miljoen euro beschikbaar gesteld vanuit het Groen Ontwikkel Bedrijf (GOB) voor de aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het projectgebied Dommeldal-de Hogt.

Waalre heeft daarnaast input geleverd voor de subsidieregelingen Gebiedsimpuls N69 en de subsidieregeling LEADER. Met de High Tech Campus en ASML is gesproken over een private bijdrage aan het project. Deze gesprekken lopen nog.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
310	Handel, ambacht en industrie	147	191	164	181
311	Baten marktgelden	-	-		-
810	Ruimtelijke ordening	1.097	958	854	1.085
821	Stads- en dorpsvernieuwing	67	65	76	39
830	Bouwgrondexploitatie	1.584	3.326	1.858	2.596
	Totaal lasten ruimtelijke ontw. en economie	2.895	4.540	2.952	3.901
BATEN					
310	Handel, ambacht en industrie	2	3	2	2
311	Baten marktgelden	7	8	7	7
810	Ruimtelijke ordening	809	345	233	438
821	Stads- en dorpsvernieuwing	5	30	-	-
830	Bouwgrondexploitatie	1.545	3.057	2.041	2.583
	Totaal baten ruimtelijke ontw. en economie	2.368	3.443	2.283	3.030
	per saldo ruimtelijke ontw. en economie	527-	1.097-	669-	871-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

310 Handel, ambacht en industrie (N € 17.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

311 Baten marktgelden (V € -)

- Geen verschillen

810 Ruimtelijke ordening (N € 26.000)

- In onze raadsinformatiebrief van december 2015 hebben wij u geïnformeerd over de verkoop van een stuk grond waar het deel van Kinderstad van de Brede School Waalre is gesitueerd. SKOzoK en Kinderstad zijn begin december 2015 met de bouw gestart. De grondverkoop a € 186.172 is eind 2015 als inkomsten ingeboekt.
- Eind 2015 is ten laste van vastgoedbeheer, als onderdeel van de post 810 Ruimtelijke ordening, de boekwaarde ter hoogte van € 219.000 van 2 bospercelen afgeboekt. Dit omdat de administratieve boekwaarde niet meer overeenstemt met de werkelijke waarde. Deze afboeking wordt gedekt uit de reserve Bouwgrondexploitatie.

821 Stads- en dorpsvernieuwing (V € 37.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

830 Bouwgrondexploitatie (N € 196.000)

- Bij de 8^e turap 2015 is een winst geraamd op de BGE van 92.000 door het afsluiten van 2 complexen in 2015. Deze winst wordt gerealiseerd en is onderdeel van het jaarrekeningsaldo. Het hier genoemde nadeel valt weg tegen het genoemde voordeel op functie 980.

Waar gaat het thema over

Dit thema gaat over zaken met betrekking tot de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de griffie, de bestuurlijke samenwerking en de ondersteuning die de gemeenteraad krijgt van de rekenkamercommissie. De bestuursvorm die Waalre gekozen heeft is die van netwerkgemeente.

Onze uitdaging is het organiseren en optimaliseren van dienstverlening en lokale democratie in die netwerkgemeente.

Om die uitdaging aan te (blijven) kunnen zijn wij actief bezig met de veranderende rol van de overheid, hetgeen een herbezinning op de invulling van de bestuurlijke rollen betekent voor de bestuurlijke organisatie. Voor de ambtelijke organisatie staan daarbij ondernemerschap, leren, flexibiliteit, talentontwikkeling, co-creatie en innovatieve werkmethoden centraal. In Waalre hebben we gekozen voor een overheid die er niet alleen vóór de inwoners is, maar zeker ook ván de inwoners.

Wat willen we bereiken

Waalre heeft een deskundig en krachtig bestuur dat de gemeente op een eigentijdse manier bestuurt, in staat is om keuzes te maken, deze keuzes te effectueren en ook inwoners en organisaties weet te binden en te stimuleren. Een optimale benutting van 'de kracht van Waalre' is nodig om ambities te realiseren en plannen uit te voeren. Burgerparticipatie wordt verder ontwikkeld, waarbij uiteindelijk op diverse beleidsterreinen overheidsparticipatie het einddoel is. Waalre zet hierop in als zelfstandige netwerkgemeente. Dat betekent dat Waalre een duidelijke visie, missie en doelen voor de toekomst heeft. Zij kent en doorziet het krachtenveld waarin zij opereert. Als regisseur faciliteert de gemeente zaken die door anderen (inwoners, samenwerkingsverbanden, organisatie, marktpartijen) uitgevoerd worden. Zij zoekt daarbij actief de samenwerking met alle partijen die voor haar belangrijk zijn, verbindt deze partijen en bouwt daarvoor een netwerk op, waarbij die (steeds verdergaande) samenwerking met name plaats vindt binnen het Stedelijk Gebied. Niet alleen beleidsmatig, maar ook voor wat betreft (onderdelen van) de bedrijfsvoering.

De uitdaging ligt in het organiseren (en optimaliseren) van dienstverlening en democratie. De vraag is waar taken en verantwoordelijkheden in het belang van de inwoner van Waalre het best belegd kunnen worden. Hierbij is het vertrekpunt altijd datgene wat het beste is voor de inwoner van Waalre. Als je dat wilt realiseren, moet je dat doen op een niveau dat het beste past bij die taak. Soms samen met je inwoners, soms zelf en soms samen met andere overheden en/of het bedrijfsleven.

Waar we voorheen als gemeente heel veel zelf deden, zien we een verschuiving van taken en verantwoordelijkheden naar verschillende samenwerkingsverbanden.

De uitdaging ligt erin:

- 1. de regionale samenwerking verder uit te bouwen en te versterken;*
- 2. de samenwerking met onze inwoners verder te ontwikkelen.*

Om deze ontwikkeling te ondersteunen zal de organisatie gaan werken volgens het concept van het Nieuwe Samenwerken. Het kantoorconcept in het nieuwe gemeentehuis zal deze nieuwe werkwijze verder faciliteren: Er wordt afgestapt van vaste werkplekken, er is gekozen voor maximale voorzieningen voor ontmoeten en samenwerken.

Bestuursorganen

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad richt zich op het vaststellen van de richting en kaders van het beleid, de controle daarop en beperkt zich daarbij tot de hoofdlijn.

De besluitvorming door de raad is zodanig ingericht dat (organisaties van) burgers invloed kunnen hebben op de planvorming van de gemeente. Het college is op basis van de gestelde kaders verantwoordelijk voor een adequate uitvoering en zorgt daarbij voor een adequate en actieve informatie aan de gemeenteraad. Het college laat zoveel mogelijk ruimte voor een betekenisvol debat in de raad.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- De raads werkgroep Strategisch Bestuur heeft een bij bovengenoemde notitie behorend actieplan aan de raad voorgelegd en heeft er zorg voor gedragen dat de vastgestelde maatregelen geïmplementeerd zijn.*

Realisatie:

- Er heeft door BMC een onderzoek plaatsgevonden om invulling te geven aan de drie hoofdactiviteiten in het actieplan. De uitkomsten hiervan zijn neergelegd in het rapport 'Samenwerkingskracht in Waalre':*
  - 1. Verdieping van de toekomstvisie de Kracht van Waalre door het benoemen van maatschappelijke opgaven waar we ons de komende tijd voor gesteld zien en het betrekken van het maatschappelijk middenveld om te bezien hoe zij deze opgaven beziet en welke rol zij daarbij voor zichzelf en voor de lokale overheid ziet;*
  - 2. Beantwoorden van de vraag welke bestuursvorm daar het beste bij past. Advies van BMC is dat Waalre zich verder ontwikkelt als innovatieve netwerkgemeente of proeftuingemeente. De discussie die daaruit voortvloeit welke thema's de raad aan zich wil houden, al dan niet via interactieve beleidsvorming, en welke niet moet nog gevoerd worden.*
  - 3. Beantwoorden van de vraag wat onze specifieke bijdrage is in regionaal verband.*
- De W100 is georganiseerd en dit traject loopt nog steeds. Op 7 november 2015 heeft de W100 bijeenkomst plaatsgevonden. Op deze dag heeft er een open en levendige discussie plaatsgevonden met een groot aantal inwoners en partners over de vraag wat de rol van de gemeente moet zijn en welke bijdragen inwoners zelf kunnen leveren aan de ontwikkelingen in onze gemeente.*
- De Raadstafel 21 van de Metropoolregio Eindhoven is ingesteld. Hierin vertegenwoordigen twee raadsleden de gemeente Waalre;*
- Een onderzoek is gedaan door een HBO-studente naar de legitimiteit van regionale samenwerkingsverbanden.*

- In het actieplan zijn diverse nieuwe mogelijkheden van interactieve beleidsvorming/burgerparticipatie opgenomen. Een aantal is opgepakt, andere nog niet. Waar mogelijk zal de komende tijd geëxperimenteerd worden met nieuwe vormen.
  - Het rapport 'Samenwerkingskracht in Waalre' dient als onderbouwing van de nieuwe visie van Waalre, die op basis hiervan momenteel door de raads werkgroep De Kracht van Waalre wordt opgesteld.
  - Een aangepast actieplan zal hierbij gevoegd worden en ter instemming aan de raad worden voorgelegd.
- *De raad heeft een gezamenlijke visie 'participatie en interactieve politiek' opgesteld.*
Realisatie:
 Deze visie is nog niet opgesteld, maar dit is een logische vervolgstap na vaststelling van de nieuwe toekomstvisie en het nieuwe actieplan.

Rekenkamercommissie

Wat willen we bereiken

Een effectieve en efficiënte inrichting van de rekenkamerfunctie, die de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur onderzoekt.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De verkenning en oriëntering op diverse mogelijkheden rond samenwerking in de regio op het gebied van de rekenkamercommissie is gerealiseerd.*

Realisatie:

Deze verkenning en oriëntering heeft de eerste helft van 2015 plaatsgevonden. Gezien de urgentie van het organiseren van de rekenkamerfunctie is uiteindelijk gekozen voor een eigen rekenkamercommissie.

- *Er zijn nieuwe (duurzame) afspraken over organisatie/samenwerking van de rekenkamercommissie gemaakt.*

Realisatie:

Op 15 september 2015 is de Verordening op de Rekenkamercommissie door de gemeenteraad vastgesteld en zijn de leden van de nieuwe rekenkamercommissie beëdigd. Op 22 september 2015 heeft de nieuwe Rekenkamercommissie zich in een raadsinformatieavond gepresenteerd en tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt te peilen welke onderwerpen geschikt zouden zijn voor onderzoek.

Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken

De taken en verantwoordelijkheden zijn daar belegd waar de grootste kwaliteit wordt behaald.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De discussie is gevoerd welke taken het beste in (sub)regionaal verband belegd kunnen worden.*

Realisatie:

Hoewel deze discussie niet in integraal en de volle breedte is gevoerd, wordt bij de uitvoering van taken voortdurend gekeken of deze effectiever en efficiënter (sub)regionaal belegd kunnen worden. Waar mogelijk wordt deze samenwerking gezocht. Voorbeelden hiervan zijn samenwerking met Veldhoven op het terrein van ICT en webredactie en met Eindhoven voor gladheidsbestrijding.

- *De transities in het Sociaal Domein hebben hun beslag gekregen en de samenwerking in de Dommelvallei + is op dit terrein verder versterkt.*

Realisatie:

Deze transitie ligt op schema. Ondanks de vele onzekerheden en grote aanpassingen van de organisatie heeft de cliënt steeds centraal gestaan. Hier wordt verder op ingegaan in het betreffende Programma.

- *Er is een gezamenlijke visie 'Stedelijk Gebied' opgesteld en de samenwerking is versterkt en verbreed.*

Realisatie:

- Een gezamenlijke visie 'Stedelijk Gebied' is er afgezien van het huidige covenant niet gekomen. Hierover wordt wel gesproken gesproken.
- Op het gebied van Wonen én Werken zijn belangrijke resultaten behaald. Voorbeeld hiervan is één Urgentieregeling en een Detailhandelsvisie voor het hele Stedelijke Gebied.
- Een discussie rondom de Topvoorzieningen in het Stedelijk Gebied is gevoerd. Op korte termijn zal uw raad een voorstel hiervoor ontvangen.

- *Op het thema Energietransitie heeft Waalre als trekker de samenwerking subregionaal vorm gegeven.*

Realisatie:

Door de Metropoolregio wordt de gesprekstafel Duurzaamheid niet langer ondersteund. Waalre blijft het belang van samenwerking op dit thema benadrukken en heeft recent nog alle gemeenten opgeroepen een bijdrage te leveren om hier de handen ineen te kunnen slaan.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

omschrijving		rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
001	Bestuursorganen	2.037	1.612	1.637	1.734
002	Bestuursondersteuning college van b&w	1.118	761	917	903
005	Bestuurlijke samenwerking	589	494	441	412
006	Bestuursonderst.raad en rekenkamer(funcitie)	269	233	250	349
Totaal lasten algemeen bestuur		4.013	3.100	3.245	3.398
BATEN					
001	Bestuursorganen	12	258	164	253
002	Bestuursondersteuning college van b&w	-	-	1	1
005	Bestuurlijke samenwerking	18	72	-	13
006	Bestuursonderst.raad en rekenkamer(funcitie)	-	-	-	-
Totaal baten algemeen bestuur		30	330	165	267
per saldo algemeen bestuur		3.983-	2.770-	3.080-	3.131-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

001 Bestuursorganen (N € 8.000)

- Op onderdeel overige kosten gemeenteraad is 15.000 minder uitgegeven
- Restant budget "De kracht van Waalre" vervalt bij de rekening 2015. (Opnieuw aangevraagd bij de 2^e turap 2016);
- Extra salaris en overige kosten B&W door overlap. Niet geraamde assessmentskosten en arbeidsongeschiktheidsverzekering.

002 Bestuursondersteuning college B&W (V € 14.000)

- Hogere salaris- en overige kosten gemeentesecretaris door cao stijgingen.
- Overschrijding budget krediet netwerkgemeente door langer lopende procedures.

005 Bestuurlijke samenwerking (V € 42.000)

- Niet hoeven inzetten van het totale budget voor regionale samenwerking.

006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcitie) (N € 99.000)

- Studiekosten griffier waren in 2015 niet geraamd. Nadeel 8.000.
- De rekenkamer was in 2015 pas weer actief vanaf het 4^e kwartaal. Voordeel 17.000.

Waar gaat het thema over

Veiligheid is een kerntaak van het openbaar bestuur, het is een breed begrip. Het thema veiligheid is daarom uitgewerkt in drie onderwerpen: Integraal Veiligheidsbeleid, Brandweer en Rampenbestrijding.

Integraal Veiligheidsbeleid gaat over fysieke en sociale veiligheid, en over veiligheidsrisico's. (On)veiligheid houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Samenwerken in de regio is daarom cruciaal en past in de lijn van het verstevigen van duurzame samenwerkingsverbanden in de regio.

De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO) is verantwoordelijk voor de uitvoering en het beheer van de Brandweezorg. Brandweezorg is erop gericht snel en effectief brand te blussen, en het verrichten van inspanningen om brand te voorkomen.

Voor de Rampenbestrijding is een regionale multidisciplinaire crisisorganisatie en een lokale crisisorganisatie ingericht. De gemeenten uit de regio (verantwoordelijk voor Bevolkingszorg) werken hierin multidisciplinair met de hulpdiensten samen.

Integraal Veiligheidsbeleid

Wat willen we bereiken

Dat Inwoners van Waalre in een veilige omgeving wonen en leven en zich veilig kunnen verplaatsen. Het bevorderen van de veiligheid is niet alleen een zaak van de (lokale) overheid, maar vraagt om een samenhangende inspanning van onder andere lokaal bestuur, politie, maatschappelijke instanties, het bedrijfsleven en de inwoners.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

Veiligheid kwetsbaren

- *De regierol in de aanpak rondom kwetsbaren (o.a. ouderen) is vervuld.*

Realisatie:

preventiemaatregelen en bewustwording onder ouderen vergroot d.m.v. voorlichtingsavonden 'Preventie Woninginbraken' en samenwerking met Seniorenraad.

- *Casusbespreking met het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) heeft indien nodig plaatsgevonden.*

Realisatie:

casuïstiek is daar waar nodig integraal opgepakt.

- *De gemeente heeft erop toegezien dat partners hun taak in de integrale aanpak vervullen.*
Realisatie:
Gemeente heeft regie gevoerd op de integrale samenwerkingen met o.a. woningcorporaties, politie, welzijnswerk en jongerenwerk binnen de verschillende integrale aanpakken.
- *Er is samengewerkt en deelgenomen in het Veiligheidshuis.*
Realisatie:
In 2015 zijn er geen casussen uit Waalre aangemeld en behandeld door het Veiligheidshuis. Tevens is over geen enkele casus door het Veiligheidshuis geadviseerd. De gesprekken met het Veiligheidshuis over een betere samenwerking zijn gaande, het streven is daarbij om in de komende jaren meer casussen uit Waalre te behandelen in het Veiligheidshuis.
- *Er is samen met zorg- en veiligheidspartners een Sociaal Calamiteitenplan opgesteld.*
Realisatie:
In december 2015 is het Sociaal Calamiteitenplan Waalre (SCP) vastgesteld. Waalre is de eerste gemeente in Zuidoost-Brabant die een SCP heeft waarin de verschillende calamiteitenprotocollen jeugd en zorg zijn geïntegreerd. Met het SCP is ook al meerdere malen geoefend.
- *Onder regie van de gemeente zijn ouderen bewuster geworden t.b.v. 'Langer veilig thuis wonen'.*
Realisatie:
preventiemaatregelen en bewustwording onder ouderen vergroot d.m.v. voorlichtingsavonden 'Preventie Woninginbraken' en samenwerking met de Seniorenraad. Gesprekken met de Veiligheidsregio over inzet op ouderen vanuit Brandveilig Leven zijn gaande.

Jeugd

- *De regierol in de lokale ketenaanpak Jeugd is vervuld.*
Realisatie:
De gemeente heeft regie gevoerd op de lokale ketenaanpak Jeugd, samen met de jongerenwerker en politie. Ondanks deze aanpak is het aantal meldingen jeugdoverlast toegenomen. Deze overlast is grotendeels terug te herleiden naar ervaren overlast rondom het sportpark in Aalst.
- *Casusbespreking met het CMD heeft indien nodig plaatsgevonden.*
Realisatie:
casuïstiek is daar waar nodig integraal opgepakt in het kader van overlastbestrijding, brandveiligheid, hygiëne en/of openbare orde en veiligheid.
- *De gemeente heeft erop toegezien dat partners hun taak in de integrale aanpak vervullen.*
Realisatie:
Gemeente heeft regie gevoerd op de integrale samenwerkingen met politie en jongerenwerk.

- *Er is samengewerkt en deelgenomen in het Veiligheidshuis.*

Realisatie:

In 2015 kwam geen enkele casus rondom jeugd in aanmerking voor aanmelding bij het Veiligheidshuis.

Overlast

- *BOA's zijn ingezet voor toezicht en handhaving.*

Realisatie:

BOA's zijn, daar waar nodig, gericht ingezet voor toezicht en handhaving. Onder andere bij de aanpak van overlast rondom Waterplas De Meeris. Een aanpak waardoor de ervaren overlast rondom de Waterplas door bewoners nagenoeg is verdwenen.

- *Buurtbemiddeling is indien nodig ingezet.*

Realisatie:

In één casus is in 2015 een mediator vanuit de gemeente ingezet.

Bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit

- *Bewustzijn in de gemeentelijke organisatie is vergroot van de verschillende verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit.*

Realisatie:

Binnen de gemeentelijke organisatie zijn verschillende medewerkers getraind op het herkennen van verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit.

- *Bestuurlijke instrumenten om georganiseerde criminaliteit te bestrijden, zijn ingezet.*

Realisatie:

Bestuurlijke instrumenten, zoals het Damoclesbeleid, zijn ingezet. In totaal werden in zes panden drugs aangetroffen, waarvan één gesloten werd en 5 een bestuurlijke waarschuwing ontvingen.

- *Er is deelgenomen en samengewerkt in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC).*

Realisatie:

Bij één casus wordt permanent samengewerkt met het RIEC.

Projecten

- *De regierol in de lokale integrale aanpak Woninginbraken is vervuld.*

Realisatie:

De gemeente heeft de aanpak Woninginbraken zowel tijdens Het Donkere Dagen Offensief (DDO) 2014/2015 als 2015/2016 geregisseerd en uitgevoerd.

- *De bewustwording onder inwoners over risico's voor woninginbraken is verhoogd.*

Realisatie:

In beide DDO-periodes zijn gemiddeld 150 bewoners op de voorlichtingsavonden gekomen. Daarnaast heeft wekelijks een inbraakpreventietip in De Schakel gestaan en zijn meer dan 300 besmettingsbrieven verspreid na een inbraak.

- *Gezamenlijke acties in het kader van integrale aanpak Woninginbraken zijn uitgevoerd.*

Realisatie:

Verschillende acties zijn georganiseerd: o.a. voorlichtingsbijeenkomsten, foldermateriaal, wijkschouwen, pilot Buurtpreventie Componistenbuurt en stimuleringsproject BuurtWhatsApp.

- *Het project Broekweg is geborgd binnen de bestaande gemeentelijke organisatie.*

Realisatie:

Het project Broekweg wordt binnen de bestaande organisatie opgepakt en daarnaast wordt nog altijd multidisciplinair samengewerkt aan de normalisering.

- *Aantal woninginbraken is afgenomen in lijn met de doelstellingen uit de integrale aanpak Woninginbraken.*

Realisatie:

Het aantal woninginbraken is in 2015 met 14,1 % afgenomen t.o.v. 2014 naar 73 inbraken. Dit is ruim onder de doelstelling van 78 inbraken in 2015.

Brandweer

Wat willen we bereiken

De brandweezorg is veilig en verantwoord.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Resultaten van de toekomstvisie Brandweezorg zijn zichtbaar.*

Realisatie:

De toekomstvisie Brandweezorg is steeds zichtbaarder binnen de Veiligheidsregio en de brandweezorg. O.a. door het project Brandveilig leven en regionale afspraken over het spreidingsplan.

De brandweer rukte in 2015 90 keer uit (63 keer vanuit de brandweerpost Aalst en 27 keer vanuit de brandweerpost Waalre) in 16% van de gevallen bleek het om loos alarm te gaan.

Rampenbestrijding

Wat willen we bereiken

Bij rampen de negatieve gevolgen voor de betrokkenen zo klein mogelijk houden.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Bestuurders en medewerkers zijn opgeleid.*

Realisatie:

In 2015 zijn twee bestuurders opgeleid, is het gemeentelijk beleidsteam beoefend, zijn maandelijkse proefalarmeringen geweest en zijn regionale en lokale rampenbestrijdingsteam beoefend.

- *Gemeentebrede oefening in Waalre voor lokale functionarissen heeft plaatsgevonden.*

Realisatie:

De teams backoffice, ruimtebeheer en bouwbeheer zijn getraind. De gemeentebrede oefening heeft in april 2016 plaatsgevonden.

- *Aan regionale werkgroepen voor verbetering regionale processen is deelgenomen.*

Realisatie:

De regionale werkgroepen zijn in 2015 verder opgeleid, getraind en beoefend.

- *Uitwerken 'Inrichting nieuwe gemeentehuis' met aandacht voor veiligheidsaspecten is afgerond.*

Realisatie:

Bij de inrichting van het nieuwe gemeentehuis zijn belangrijke veiligheidsaspecten, ook vanuit de rampenbestrijdingsorganisatie, meegenomen.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
120	Brandweer en rampenbestrijding	1.934	795	753	781
140	Openbare orde en veiligheid	146	176	137	163
	Totaal lasten veiligheid	2.080	971	890	944
BATEN					
120	Brandweer en rampenbestrijding	1.145	21	29	68
140	Openbare orde en veiligheid	-	-	-	2
	Totaal baten veiligheid	1.145	21	29	70
	per saldo veiligheid	935-	950-	861-	874-

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

120 Brandweer en rampenbestrijding (V € 11.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

140 Openbare orde en veiligheid (N € 24.000)

- Verschuiving in formatie tussen de begroting en realisatie 2015.

Waar gaat het thema over

Het thema bevat een overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien uitgaven. Volgens de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) horen deze dekkingsmiddelen in het onderdeel 'programmablan' van de beleidsbegroting te staan.

Wat willen we bereiken

- *Het hebben van voldoende financiële middelen voor de dekking van alle kosten die zijn opgenomen in alle overige thema's/ Programma's.*
- *Een acceptabele lastendruk voor de inwoners van Waalre.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *De begroting 2015 is (meerjarig) sluitend en heeft een positief saldo.*

Realisatie:

De primitieve begroting 2015 begon met een positief saldo van 14.000. Na de laatste turap 2015 (10^e turap) was het geraamde begrotingsresultaat 2015 € 17.000. De jaarrekening 2015 sluit met een positief saldo van € 78.000.

- *Een saldo (onvoorzien) is in de begroting opgenomen waardoor onvoorzien zaken opgevangen worden.*

Realisatie:

In 2015 is het bedrag voor onvoorzien ingezet voor diverse onvoorzien zaken. In de turaps van 2015 is maandelijks bijgehouden wat er nog resteert in deze post onvoorzien. Bij de laatste turap van 2015 is het restant saldo teruggebracht naar € 0.

Een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien is opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

- *De verhoging van de OZB voor de inwoners van Waalre is beperkt tot gemiddeld 2,5% (paragraaf A lokale heffingen).*

Realisatie:

De tarieven voor de OZB zijn in 2015 gestegen met 2,5%.

Wat heeft het gekost

(bedragen x € 1.000)

	omschrijving	rekening 2013	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
LASTEN					
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	-	2	-	-
913	Overige financiële middelen	277	89	10	6
914	Geldl. en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	-	-	-	-
921	Uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
922	Algemene baten en lasten	-	120	21	558
923	Uitkering deelfonds sociaal domein	-	-	-	-
930	Uitvoering Wet WOZ	237	260	234	236
931	Baten OZB gebruikers	-	-	-	-
932	Baten OZB eigenaren	-	-	-	-
939	Baten precariobelasting	-	-	-	-
940	Baten en lasten heffing & invordering gem.belastingen	40	41	60	52
960	Saldo van kostenplaatsen	2.519	2.524	825	945
980	Mutaties reserves van alle programma's	878	2.068	4.260	3.780
	Totaal lasten dekkingsmiddelen	3.951	5.104	5.410	5.577
BATEN					
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	7	14	4	1
913	Overige financiële middelen	8.936	11	3	14
914	Geldl. en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	1.101	1.346	1.329	1.329
921	Uitkeringen gemeentefonds	11.776	12.248	11.040	11.102
922	Algemene baten en lasten	-	10	-	249
923	Uitkering deelfonds sociaal domein	-	-	5.688	5.688
930	Uitvoering Wet WOZ	-	-	-	-
931	Baten OZB gebruikers	209	216	222	222
932	Baten OZB eigenaren	2.612	2.725	2.818	2.815
939	Baten precariobelasting	3	2	2	2
940	Baten en lasten heffing & invordering gem.belastingen	-	-	-	-
960	Saldo van kostenplaatsen	34	211	-	-
980	Mutaties reserves van alle programma's	2.932	2.444	4.775	5.158
	Totaal baten dekkingsmiddelen	27.610	18.805	25.881	26.580
	per saldo dekkingsmiddelen	23.659	13.701	20.471	21.003

Let op: Daar waar geen verklaring staat ingevuld of de bedragen niet aansluiten met bovenliggende cijfers is dit verschil te wijten aan de in de leeswijzer vermelde verklaring m.b.t. personele doorberekeningen.

Verschillenverklaring rekening 2015 t.o.v. begroting 2015 (na wijziging)

911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar (N € 3.000)

- Als gevolg van het verplichte schatkistbankieren bij de BNG is over het hele jaar 2015 minder rente ontvangen.

913 Overige financiële middelen (V € 15.000)

- Als gevolg van strakker debiteurenbeheer kan de voorziening dubieuze debiteuren eind 2015 worden afgebouwd met € 11.000 ten gunste van deze functie.

914 Geldlenen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar (V € -)

- N.v.t.

921 Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds (V € 61.000)

- Een afboeking op een balanspost is gedurende 2015 doorgevoerd. Deze afboeking heeft een positief effect op de jaarrekening;
- Daarnaast is in de 1^e Turap 2016 een verlaging van het Gemeentefonds 2015 doorgevoerd (decembercirculaire t.o.v. septembercirculaire).

922 Algemene baten en lasten (N € 288.000)

- Diverse nog te betalen bedragen zijn vervallen en dubbel opgevoerde kosten die zijn oorsprong hebben in 2014/2015 in 2015 zijn ten gunste van deze functie gebracht.
- In 2015 is een voorziening gevormd voor het gecalculeerde verlies van de exploitatie van Centrumplan Waalre ter hoogte van 507.000. Bij de jaarrekeningbestemming zal dit bedrag worden onttrokken uit de daarvoor bestemde reserve bouwgrondexploitatie.

923 Uitkering deelfonds sociaal domein (V € -)

- N.v.t.

930 Uitvoering Wet W.O.Z. (N € 2.000)

- Geen verschil van betekenis

931 Baten OZB gebruikers (V € -)

- N.v.t.

932 Baten OZB eigenaren (N € 3.000)

- Als gevolg van enkele waarde aanpassingen door bezwaren valt de opbrengst in 2015 iets lager uit dan bij de 9e turap was aangegeven.

939 Baten precariobelasting (N € -)

- N.v.t.

940 Heffing en invordering gemeentelijke belastingen (V € 8.000)

- De kosten voor het drukken en verspreiden van de belastingenaanslagen valt wat lager uit.

960 Saldo kostenplaatsen (N € 120.000)

- Minder kapitaallasten a.g.v. het doorschuiven van niet direct noodzakelijke investeringen naar toekomstige jaren.
- Als gevolg van een hogere toerekening van personeelskosten naar alle overige functies in deze jaarrekening wordt deze hogere toerekening op deze functie gecorrigeerd.
- De reservering voor de budgetten duurzaamheidsagenda en inburgering zijn via deze post verlopen

980 Mutaties reserves (V € 863.000)

- Eind 2015 is ten laste van de post 810 vastgoedbeheer de boekwaarde van 2 percelen afgeboekt omdat de administratieve boekwaarde niet meer overeenstemt met de werkelijke waarde. Op deze functie is de onttrekking uit de reserve bouwgrondexploitatie als tegenboeking gedaan.
- In 2012 is een bedrag van 167.000 in de vrije reserve gestort dat stond genoteerd als gereserveerde cofinanciering t.b.v. het fietspad oude spoorbaantracé. In 2015 zijn de werkelijke uitgaven gedaan en is het bedrag weer onttrokken aan de vrije reserve. De lasten zijn verantwoord op functie 723. (budgettair neutraal)
- In de begroting is een bedrag geraamd voor storting een bedrag per m2 in de reserve BGE. Deze (tussentijdse) winstneming is niet meer toegestaan. Hierdoor ontstaat op deze functie een voordeel van 185.000.

Bijlage Sociaal Domein

AWBZ-JEUGDZORG-PARTICIPATIE TRANSITIES 2015					
Inkomsten	Totaal	Wmo	Jeugd	Participatie	Reintegratie
Inkomsten vanuit rijk voor transitiebegroting 2015	5.689.289	1.998.020	2.160.038	1.365.899	165.332
Pilot zorg op begroting	50.000	50.000			
Totaal beschikbaar	5.739.289	2.048.020	2.160.038	1.365.899	165.332
Personeel CMD en bedrijfsvoeringskosten	518.063	259.032	259.032		
PlusTeam	379.405	189.702	189.702		
subsidie MEE	188.403	188.403			
ICT Pink Rocade, zorg voor jeugd, veiligthuis, kindermishandeling	15.318	7.659	7.659		
Mantelzorgwaardering	4.700	4.700			
Zorg pilot Prachtdag	28.750	28.750			
Toverstokje	2.600	2.600			
DVO E Jeugdbescherming en jeugdreclassering	110.850		110.850		
DVO E Advies en Meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk geweld	23.765		23.765		
DVO E Crisis/Spoedeisende zorg	6.281		6.281		
DVO E Behandeling met verblijf jeugd	208.801		208.801		
DVO E Jeugdzorgplus	105.000		105.000		
DVO E kosten 2%	4.072		4.072		
Bedrag OVA (Overheidsbijdrage en Arbeidskosten)	1.789		1.789		
Huisvestingscomponent	23.795		23.795		
Voorschot PGB SVB	435.000	217.500	217.500		
Individuele voorzieningen in Natura	4.004.887	542.469	1.994.639	1.365.899	101.880
Totaal uitgave	6.061.479	1.440.815	3.152.885	1.365.899	101.880
Totaalover/ te kort	-322.190	607.205	-992.847	0	63.452

- Participatie: Het ontvangen bedrag van het Ministerie is gelijk aan het bedrag dat betaald is aan de Ergon in het kader van de WSW.

Aantallen per 1-1-2015 (overdrachtsclients)

	PGB	ZIN	Totaal
Jeugd	64	325	389
Wmo	48	110	158
Totaal	112	435	547

Aantallen per 31-12-2015

	PGB	ZIN	Totaal
Jeugd	34	239	273
Wmo	33	104	137
Totaal	67	343	410

PGB

	aantal cliënten		
	Beschikt	Besteed	
Jeugd	€ 197.213	€ 161.063	34
Wmo	€ 272.462	€ 206.093	33
Totaal	€ 469.675	€ 367.155	67

ZIN

	Uitgave	aantal cliënten
Jeugd	€ 1.994.639	239
Wmo	€ 542.469	104
Totaal	€ 2.537.108	343

Doorverwijzingen

Doorverwijzing door huisarts	94

Begeleiding individueel	32
Begeleiding groep	23
Persoonlijke verzorging	13
Verblijf kortdurend	9
Specialistische GGZ	32
Behandeling individueel	18
Behandeling groep	81
Begeleiding groep	10
Verblijf deeltijd	3
GGZ generalistische basis	91
Pleegzorg	5
Verblijf behandelgroep	6
Gesloten plaatsing (jeugdzorgplus)	1
Verblijf overige	6
Totaal	330

PlusTeam

	Plan	Evaluatie	begeleiding	wachlijst	totaal
Jeugd	39	11	6		56
Wmo	43	4	4	3	54
Totaal	82	15	10	3	110

Het vooruitbetaalde bedrag voor PGB is in totaal €435.000. Uit de verantwoording van de SVB blijkt dat de totale kosten voor 2015 € 367.155 zijn. De afrekening met de SVB volgt in 2016 met een voordeel van € 67.845.

Zorgaanbieders jeugd	Uitgave	Totaal Aantal	01-01-		open 31-12-		Gemiddeld
			2015 of eerder	gestart in 2015	einde in 2015	2015	
De Combinatie Jeugdzorg	€ 418.443,00	27		27	5	22	€ 15.497,89
Koraal Groep	€ 194.378,52	6		6	6		€ 32.396,42
GGZ Eindhoven	€ 146.663,91	37	13	24	3	34	€ 3.963,89
Lunetzorg	€ 108.492,57	15	8	7	3	12	€ 7.232,84
Reinier van Arkel groep	€ 64.168,32	4	4		4		€ 16.042,08
Apanta - GGZ BV	€ 59.871,57	30	15	15	5	25	€ 1.995,72
Opdidakt BV	€ 56.985,27	14	5	9	2	12	€ 4.070,38
Yes We Can Clinics	€ 53.639,86	2		2			€ 26.819,93
ZorgDigi Brabant BV	€ 53.587,94	7		7	3	4	€ 7.655,42
Psychologen Praktijk Oog	€ 39.440,00	17		17		17	€ 2.320,00
Affect, Verhoef en Karsemakers	€ 38.562,70	16		16	1	15	€ 2.410,17
EPI Zorg BV	€ 36.803,70	12		12	1	11	€ 3.066,98
De Viersprong	€ 31.693,58	4		4		4	€ 7.923,40
Psychologenpraktijk Waalre	€ 31.565,29	44	8	36	24	20	€ 717,39
Overig	€ 660.343,68						
	€ 1.994.639,91						

Zorgaanbieder Wmo	Uitgave	Totaal Aantal	01-01-		beeindigd in 2015	open 31-12- 2015	Gemiddeld
			2015 of eerder	gestart in 2015			
Stichting Zuidzorg	€ 115.500,79	20	15	5	4	16	€ 5.775,04
Vitalis zorg groep	€ 96.537,37	13	7	6	3	10	€ 7.425,95
GGZ Eindhoven	€ 68.328,36	37	13	24	3	34	€ 1.846,71
Zorgboeren Zuid	€ 39.807,22	14	7	7	2	12	€ 2.843,37
CarePower	€ 38.878,66	9	6	3	3	6	€ 4.319,85
Lunetzorg	€ 37.275,94	4	4		4		€ 9.318,99
Stichting SWZ	€ 32.017,76	8	3	5	1	7	€ 4.002,22
RSZK	€ 28.157,08	3	3			3	€ 9.385,69
Impegno BV	€ 20.283,27	5	4	1	2	3	€ 4.056,65
Overig	€ 65.682,55						
	€ 542.469,00						

Wmo hulp bij het Huishouden

Inkomsten Rijk		€ 1.108.445
Uitgave ZIN	€ 348.084	
Uitgave PGB	€ 58.417	
Uitgave Bijzondere bijstand	€ 21.230	
Totale Kosten Hulp bij het Huishouden		€ 427.731
Verschil		€ 680.714

Voorziening 31-12-2015

Voorziening Transitie	€ 1.000.000

Participatie

Voormalig WSW	€ 1.365.899	
Ergon begeleid werken taakstelling		51,1
Realisatie begeleid werken		52,1
Wachlijst		0
Reintegratie	€ 165.332	
Werkleerbedrijf		19
leren solliciteren		6
Career en kids		1
Buurtbedrijven (participatieplaats)		2
Vrijwilligerspunt		6
Loonkostensubsidie		2
Diverse trajecten		9
		45

Ervaringen transitie 2015

Hieronder staan een aantal reacties hoe de mensen in het CMD het eerste jaar van de transitie hebben ervaren.

"Druk, soms hectisch, zoekend naar passende mogelijkheden die aansluiten bij de burger.

Met als doel/passie dat de burger zich gehoord voelt en we op een laagdrempelige manier voor de mensen bereikbaar/beschikbaar zijn.

Waarin we trots kunnen zijn op wat er nu staat, de burgers weten het CMD goed te vinden."

"Mijn ervaring mbt 2015: hectisch - dynamisch, héél veel werk en werkdruk - veel nieuwe ontwikkelingen, onduidelijkheden en frustratie - leerzaam, wennen aan nieuwe collega's - onderlinge waardering, verder heb ik leren omgaan met dat 'doen wat je kunt', gevoelsmatig niet altijd strookt met 'doen zoals je het zou willen'. In 2015 heb ik gewerkt in een team met hele fijne collega's!"

"Een druk en hectisch jaar met veel uitdagingen om de nieuwe taken, voor de (nieuwe) klanten, zo adequaat mogelijk op te pakken."

"Het afgelopen jaar was chaotisch en we hebben meer tijd besteed aan wegwijs raken in administratieve taken dan aan de kwaliteit in de klantencontacten. Ik zou uitgedaagd willen zijn om op dit gebied te groeien. De uitdaging was echter: hoe krijg ik mijn grote stapel administratief weggewerkt."

"Visie en doel duidelijker en vormen de basis van ons dagelijks werk;

- minder adhoc en meer gebruik makend van elkaars expertise
- intensievere samenwerking binnen cmd, minder eilandjes
- klant blijft centraal, eigen expertise komt beter tot recht"

"Druk, hectisch en weer de nodige stappen gezet om de dienstverlening verder vorm te kunnen geven."

"Het afgelopen jaar in enkele zinnen:

- nieuwe taken, leerzaam, prioriteiten stellen, veel nieuwe mensen en organisaties leren kennen, nieuwe ontwikkelingen, je weg zoeken, prettige samenwerking in het CMD, ondanks de dynamische omgeving er samen het beste van maken en de burger voorop (proberen) stellen."

"Door de transitie hebben we in 2015 heel wat hobbels moeten nemen en was het een hectisch jaar, maar door de positieve inzet van een ieder hebben we ons er krancig doorheen geslagen."

A. Het jaarverslag

Deel 2 Paragrafen

Paragraaf A lokale heffingen

Waar gaat de paragraaf over

De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte en de besteding van de opbrengst van de gemeentelijke belastingen. In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. De gemeenteraad bepaalt welke van de toegestane heffingen we als gemeente ook daadwerkelijk heffen. Alle gemeenten heffen de onroerende zaakbelastingen (OZB). Bij de verdeling van het Gemeentefonds wordt er namelijk van uitgegaan dat een deel van de gemeentelijke uitgaven wordt bekostigd uit de OZB. Een evenwichtige en duidelijke belastingdruk voor de burgers in Waalre is belangrijk. De gemeente Waalre heeft gekozen voor een duidelijk, plaatselijk belastingpakket dat in hoofdzaak bestaat uit de algemene bijdragebelasting OZB en de profijtbelastingen afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit pakket bevordert een evenwichtige belastingdruk in de gemeente en beperkt de uitvoeringslasten.

Inhoud

Belastingbeleid gemeente Waalre

De belastingparagraaf maakt deel uit van de gemeentebegroting. In deze paragraaf wordt het belastingbeleid van de belangrijkste gemeentelijke belastingen beschreven.

Wijziging belastingdruk

Door het voeren van een stringent begrotingsbeleid proberen wij de verhoging van de OZB zoveel mogelijk te beperken.

De gemeente Waalre kent een aantal in de Gemeentewet toegestane belastingen en heffingen. Deze belastingen zijn gelegitimeerd in belastingverordeningen, die door de raad zijn vastgesteld. Een onderscheid kan worden gemaakt tussen belastingen en retributies.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvan het gebruik van de opbrengst vrij is, de zogenaamde algemene bijdragebelastingen. De gemeente hoeft geen zorg te dragen voor een direct aanwijsbare tegenprestatie.

Tot deze groep behoren de onroerende zaakbelastingen en precariobelasting. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van de tarieven te bepalen. Het Rijk heeft de OZB voor gebruikers van woningen afgeschaft.

In 2016 wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van de invoering van toeristenbelasting.

Retributies

Retributies zijn heffingen waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor specifieke door de gemeente verleende diensten. Tot de retributies behoren de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, het marktgeld en grafrechten. Bij retributies mag de opbrengst niet boven de uitgaven van een dienst uitkomen.

Belastingen, heffingen en overige rechten

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Onder de naam 'onroerende zaakbelastingen' worden directe belastingen geheven over binnen de gemeente gelegen onroerende zaken:

- een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, gebruikt krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht;
- een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De heffingsmaatstaf voor de OZB is de vastgestelde waarde van een onroerende zaak. Deze waarde wordt vastgesteld op grond van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ).

De OZB 2016 en de hertaxatie Wet waardering onroerende zaken

Jaarlijkse waardering

De hertaxatie voor het belastingjaar 2015 vond plaats op basis van de waardepeildatum 1 januari 2014. In 2015 zijn de WOZ-beschikkingen met een nieuwe waarde binnen de wettelijke gestelde termijn verzonden. Burgers kunnen tegen de WOZ-waarde bezwaar maken, 2015: 110 (in 2014: 179).

De tarieven zijn vastgesteld conform de begroting 2015 en gestegen met 2,5%.

De Wet WOZ wordt voor de inwoner steeds belangrijker. De door de gemeente vastgestelde WOZ-waarde wordt voor steeds meer belastingen gebruikt (bijvoorbeeld waterschapslasten en erfbelasting).

OZB	2014	2015
Gerealiseerde opbrengsten		
<u>woningen</u>		
eigendom	€ 2.406.000	€ 2.481.000
gebruiker	0	0
<u>niet woningen</u>		
eigendom	€ 319.000	€ 333.000
gebruiker	€ 216.000	€ 222.000
TOTAAL	€ 2.941.000	€ 3.036.000

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel, waarbij een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt, zoals is vermeld in de Wet milieubeheer. Wettelijk mag de afvalstoffenheffing niet meer dan kostendekkend zijn. Er gelden afzonderlijke tarieven voor eenpersoons-huishoudens en meerpersoonshuishoudens. De tarieven kunnen worden aangepast aan de kosten voor de afvalverwerking en andere uitgaven voor de afvalstoffentaak.

Tot 2014 heeft de afvalstoffenheffing meer opgebracht dan gekost. Het overschot komt ten goede aan de inwoners van Waalre middels lagere tarieven. Dit wordt gerealiseerd door een hogere onttrekking uit de egalisatiereserve. In verband met de hoogte van deze reserve en de invoering van het nieuwe afvalbeleid zijn de tarieven voor 2015 gedaald (zie tabel).

Tarieven afvalstoffenheffing	2014	2015
Eenpersoons huishouden	€ 123,00	€ 108,00
Meerpersoons huishouden	€ 204,00	€ 180,00
Gerealiseerde opbrengst	€ 1.293.000	€ 1.151.000

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een object, dat op 1 januari is aangesloten op de riolering. De rioolheffing is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het beleid van de gemeente is dat de taak riolering kostendekkend is. De gemeente mag geen winst op de rioolheffing maken. In het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is afgesproken om de tarieven met jaarlijks 3% te verhogen in 2014 t/m 2017.

Tarief rioolheffing

2014	€ 176,00 per aansluiting	2015	€ 181,00 per aansluiting
Gerealiseerde opbrengst	€ 1.345.000		€ 1.393.000

Legesverordening

Wettelijk kader leges

Onder de naam leges wordt een aantal verschillende rechten geheven voor door de gemeente of uit naam van de gemeente verstrekte diensten. Deze dienst kan bijvoorbeeld een document zijn als een rijbewijs, paspoort of trouwboekje. Ook kan een dergelijke dienst een vergunning zijn van de gemeente waarmee aangegeven wordt dat de burger of het bedrijf zich houdt aan wettelijke voorschriften of ergens toestemming voor krijgt. De diensten en

bijbehorende tarieven worden opgenomen in de door de raad vast te stellen legesverordening.

Belastingbeleid leges Waalre

Waalre streeft zoveel mogelijk naar kostendekkende tarieven voor administratieve diensten. Op de taakgebieden van beleidsvoorbereiding, handhaving-toezicht-controle, inspraakprocedures en rechtsbescherming in de vorm van onder andere bezwaar- en beroepsprocedures is geen verhaal van kosten voor diensten mogelijk. Deze diensten bekostigt de gemeente uit de algemene middelen en/of uit specifieke uitkeringen. Diensten die we wel fiscaal door middel van het heffen van leges kunnen verhalen, liggen op het terrein van vergunningen, ontheffingen en het verrichten van administratieve diensten.

Gemeentelijke belastingdruk per huishouden

In de volgende tabel staat een overzicht van de werkelijke belastingdruk van de drie belangrijkste gemeentelijke belastingen en heffingen. Hierbij gaan we uit van een woning met een gemiddelde WOZ waarde in Waalre van € 295.000 (in 2014 € 302.000)

Onder de naam leges wordt een aantal verschillende rechten geheven voor door de gemeente of uit naam van de gemeente verstrekte diensten. Deze dienst kan bijvoorbeeld een document zijn als een rijbewijs, paspoort of trouwboekje. Ook kan een dergelijke dienst een vergunning zijn van de gemeente waarmee aangegeven wordt dat de burger of het bedrijf zich houdt aan wettelijke voorschriften of ergens toestemming voor krijgt. De diensten en bijbehorende tarieven zijn opgenomen in de door u vastgestelde legesverordening.

Belastingdruk	2014	2015
Riool	176	181
Ozb	327	336
Afvalstoffenheffing	204	180
Totaal belasting	707	697
Stijging in % t.o.v. het voorgaande jaar	-0,8	-1,4

Toelichting belastingdruk

Elke gemeente kan in het kader van de gemeentelijke autonomie uitgaven doen voor een hoger voorzieningenniveau en dat kost belastinggeld. De belastingdruk hoeft daarom niet per gemeente gelijk te zijn. Voor de financiële draagkracht voor huishoudens is de gemeentelijke belastingdruk wel belangrijk. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) verzamelt jaarlijks de gegevens voor de belastingdruk van decentrale overheden. Onder belastingdruk verstaan we de jaarlijkse woonlasten per huishouden. Onder

de woonlasten kan worden gerekend het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en reinigingsheffing.

Op de website www.coelo.nl zijn de tarieven van de aan Waalre grenzende gemeenten terug te vinden. Deze site bevat een kaart waarop met de muis kan worden geklikt om de tarieven van elke gemeente in beeld te krijgen.

De gemeente Waalre heeft in 2015 van de toen 393 geregistreerde gemeenten en deelgemeenten de 136^e plaats voor wat betreft de belastingdruk. Uit de navolgende vergelijkingen blijkt, dat de woonlasten in de gemeente Waalre zowel landelijk als regionaal iets onder een gemiddeld niveau liggen. Regionaal gezien zijn we op een 5^e plaats gebleven.

Gem. woonlasten 2015 bij vergelijking in de regio

(rangnummer 1 = goedkoopste gemeente)

Rangnr	plaats	huishouden 1 persoons	huishouden meer persoons	Rangnummer 2013 alle gemeenten in Ned.	Rangnummer 2014 alle gemeenten in Ned.	Rangnummer 2015 alle gemeenten in Ned.
1	Eindhoven	510	583	29	19	15
2	Veldhoven	514	585	7	7	18
3	Geldrop-Mierlo	483	589	55	29	20
4	Best	661	661	80	101	92
5	Waalre	624	696	222	192	136
6	Cranendonck	649	759	207	292	249
7	Valkenswaard	691	763	298	262	259
8	Bergeijk	590	772	187	222	277
9	Bladel	494	792	279	275	307
10	Eersel	604	829	249	340	350
11	Heeze Leende	742	976	422	409	398
12	Nuenen ca	745	1008	426	412	400

Landelijk gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishoudens bedragen € 716.

Conform CBS heeft Nederland 393 gemeenten. www.Coelo.nl rekent in 2015 met 407 gemeenten (en deelgemeenten).

Kwijtschelding belastingen

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te kunnen voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. De kwijtschelding is beperkt tot de afvalstoffenheffing. In 2015 zijn 230 aanvragen ingediend voor een totaalbedrag van € 32.000 aan kwijtscheldingen.

Paragraaf B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Waar gaat de paragraaf over

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op het weerstandsvermogen en de mate waarin de gemeente Waalre risico's onder controle heeft. Waalre is financieel gezond en het is belangrijk dat dit zo blijft. Alleen dan kan Waalre haar taken uitvoeren. Deze paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing bevat vier onderdelen: de relatie tussen weerstandcapaciteit en risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en de door de BBV verplicht gestelde financiële kengetallen.

In Waalre wordt veel effort gestoken om alle bekende risico's inzichtelijk te maken en in te schatten. Het belang van risicomanagement voor de eigen organisatie wordt onderkent. Daarnaast wordt het belang gezien om maatregelen te treffen bij risico's die voor kunnen komen. Door de nieuwe taken die sinds 2015 op gemeenten zijn afgekomen en de continue in ontwikkeling zijnde landelijke economie zijn de risico's voor Waalre nog moeilijker inzichtelijk te maken.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de **weerstandscapaciteit** en **alle risico's** waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. De mate waarin de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen zonder effecten voor het voorzieningenniveau.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit omvat de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Waalre beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. In theorie bestaat deze capaciteit uit een incidenteel en een structureel deel. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserves, stille reserves, de post onvoorzien (bij vaststelling begroting) en de zgn. onbenutte belastingcapaciteit. Uitgangspunt hierbij is dat Waalre actief omgaat met de 'reserves en voorzieningen'. De reserves maken immers een belangrijk deel uit van de weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. De gemeente wil risico's die zij loopt zo veel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te identificeren, prioriteren, analyseren en beoordelen. Door een systeem van risicomanagement worden bestuurders en managers in staat gesteld passende beheersmaatregelen te nemen voor risico's die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen.

Ten aanzien van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft de accountant geconstateerd dat nog niet alle risico's zijn gekwantificeerd. Zover mogelijk is in deze jaarstukken 2015 hier invulling aan gegeven. Helaas zijn er ook risico's die niet of onvoldoende gekwantificeerd kunnen worden qua financiële impact. We willen deze risico's echter wel benoemen.

A. Relatie tussen weerstandscapaciteit en risico's

Op basis van de hieronder opgenomen **inventarisatie van de risico's**, schatten wij in dat de hieronder **berekende weerstandscapaciteit** van € 12,3 miljoen (eenmalig en structureel) toereikend is om de benoemde risico's op te kunnen vangen.

Het totaal aan **risico**, vooral in hoogte, neemt nog steeds toe. Grotere risico's zijn waar te nemen door o.a de omzetting vanuit het Gemeentefonds van historisch verdeelmodel naar

objectief verdeelmodel Wmo en Jeugdzorg, ontwikkelingen op het gebied van grondexploitatie en de algemene daling van de hoogte van het gemeentefonds de komende jaren. Tegenover deze risico's is waar te nemen dat Waalre sinds enkele jaren inteert op haar reserves.

Ten opzichte van de jaarrekening 2014 is de weerstandscapaciteit met € 1.732.000 gestegen. Deze stijging is grotendeels te verklaren door de herwaardering van de stille reserves bij vaststelling van de nota reserves en voorzieningen (€ 4.295.000 nu t.o.v. € 1.600.000 eind 2014). Daarnaast is een daling waar te nemen door het bestemmen van een bedrag ad. € 750.000 voor wettelijke bepalingen bij vaststelling van de nota reserves en voorzieningen vanuit de Algemene reserves. Daarnaast is de algemene reserve met gedaald met € 213.000. Een en ander wordt verder toegelicht onder de toelichting mutaties reserves en voorzieningen 2015 in de jaarrekening 2015.

B. Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt in belangrijke mate bepaald door de hoogte van de hiervoor in aanmerking komende reserves. De bepaling van een minimale algemene reserve is (landelijk) losgelaten, omdat de benodigde reserve sterk afhankelijk is van de risico's die de gemeente loopt. Bij vaststellen van de nota reserves en voorzieningen is door de raad wel een ondergrens, als laatste "achtervang", bepaald voor de Algemene bufferreserve ad. € 2.500.000. Met € 3.617.000 blijft Waalre hier nog ruim boven.

De beschikbare weerstandscapaciteit op basis van de rekening 2015 is als volgt bepaald:

Berekening weerstandscapaciteit 2015				
	2014		2015	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
a. exploitatie				
- onbenutte belastingcapaciteit OZB (fictief)		€ 1.500.000		€ 1.500.000
- post onvoorzien (regulier)		€ -		€ -
	€ -	€ 1.500.000	€ -	€ 1.500.000
b. vermogen				
- algemene buffer reserve	€ 6.324.000	€ -	€ 3.617.000	
- vrij besteedbaar	€ 1.104.000	€ -	€ 617.000	
- grondexploitatie	€ -		€ 1.231.000	
- sociaal domein	€ -		€ 1.000.000	
- stille reserves	€ 1.600.000	€ -	€ 4.295.000	
	€ 9.028.000	€ -	€ 10.760.000	€ -
Totale weerstandscapaciteit	€ 9.028.000	€ 1.500.000	€ 10.760.000	€ 1.500.000
Incidenteel en structureel samen		€ 10.528.000		€ 12.260.000

Let op: bedragen 2015 excl. Resultaatbestemming 2015.

a. Onbenutte belastingcapaciteit (ruimte OZB belasting)

Om te laten zien dat er ruimte is om de belasting te laten stijgen, in relatie tot de weerstandscapaciteit, is dit bedrag in Waalre bepaald op € 1.500.000. De limitering van het OZB-tarief is enkele jaren geleden afgeschaft. Elke gemeente stelt haar OZB-tarieven vast rekening houdend met de zgn. landelijke macronorm OZB.

b. Post onvoorzien

De post onvoorzien is bestemd als dekkingsmiddel voor niet voorziene uitgaven die zich gedurende het begrotingsjaar voordoen. In de begroting 2015 is hiervoor € 150.000 (structureel € 50.000 en eenmalig € 100.000) opgenomen. In 2015 hebben verschillende begrotingswijzigingen plaatsgevonden. Hierdoor is het resterende saldo terug geraamd op nihil.

c. Algemene bufferreserves/ reserve vrij besteedbaar/ grondexploitatie/ sociaal domein

De stand van de andere bufferreserves bedraagt € 6.465.000. Verdere specificatie en toelichting van deze reserves treft u aan in het overzicht 'reserves en voorzieningen'. De vaststelling van de nota reserves en voorzieningen heeft invloed gehad op deze posten.

d. Stille reserves

Actualisatie en bijstelling van de "stille reserves" heeft in 2015 plaats gevonden naar € 4.295.000.

C. Risicobeheersing (inventarisatie van de risico's)

Voor het inzicht in het weerstandsvermogen zijn de risico's van de gemeente Waalre van belang. Deze risico's zijn niet afgedekt door voorzieningen of afgesloten verzekeringen. Voor risico's die gekwantificeerd kunnen worden, geldt het voorschrift dat daar een voorziening voor gevormd moet worden.

Nadat de risico's zijn benoemd, zijn deze gerubriceerd op:

1. De kans dat de gebeurtenis zich voor zal doen en
2. Wat de financiële consequenties zijn als zich dat risico voordoet.

Bij een aantal risico's zijn al beheersmaatregelen genomen, waardoor de kans op het risico verkleind wordt of helemaal niet meer voorkomt.

Welke nieuwe en bestaande risico's zijn er:

Hieronder zijn de nieuwe (rekening 2015), bestaande en gelopen (oude posten vervallen) risico's benoemd.

Deze risico's hebben zich voorgedaan of kunnen zich in de toekomst voordoen. Waar mogelijk is direct aangegeven welke beheersmaatregelen er zijn:

Bestaande risico's			
Voortvloeiend uit het rijksbeleid en gemeenschappelijke regelingen			
De jeugdzorg transitie, de transitie van de AWBZ begeleiding en de participatiewet zijn per 1 januari 2015 een feit. Door de korting op het budget van deze voor de gemeente nieuwe taken lopen we een risico.	€ 500.000	Hoog	Kans om zaken anders te regelen dan huidige situatie. Dit o.a. om de ingezette korting op te vangen. Door realisatie van het PlusTeam verwachten wij op langere termijn betere en goedkopere zorg te kunnen bieden. Het realiseren van een reserve voor het sociale domein biedt een opvang voor hoge kosten.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo is een open einde regeling. Door bedragen laag (aan de onderkant) te begroten worden de risico's hoger.	€ 0	Midden	Maandelijkse monitoring van kosten en verwachtingen. Risico wordt groter door verlaging budget. Ook hiervoor geldt dat de reserve voor het sociale domein als eerste opvang dient. Landelijk speelt er veel discussie over het wel of niet afschaffen van de hulp bij het huishouden. Indien de rechter bepaalt dat we onrechtmatige keuze hebben gemaakt moeten we deze voorziening in een vorm gaan organiseren. Hier zijn kosten mee gemoeid, die op bijzondere bijstand om zijn begroot en die dan een ander doel krijgen. Als we deze budgetten in de begroting laten staan is het risico minimaal.
Wet Werk en Bijstand (WWB, inkomensdeel). De gemeente is verantwoordelijk voor de financiële gevolgen van de uitvoering van de WWB.	€ 110.000	Midden	Maandelijkse monitoring van uitgaven. Gemeente is risicodragers tot 10% van het budget 'inkomensdeel'. Dit risico is bijgesteld naar 5%, nog onbekend voor welke periode.
Instroom statushouders heeft gevolgen voor meerdere disciplines binnen de gemeentelijke begroting.	Onbekend	Hoog	Periodieke monitoring van de gevolgen voor Waalre (zie Kadernota 2017)
Invoering Venootschapsbelasting (Vpb) per 1-1-2016 De invoering van de Vpb is complex en de consequenties zijn onvoldoende duidelijk. Gemeenten worden belastingplichtig voor activiteiten waar zij zich als een onderneming gedragen. Intussen is bekend dat o.a. de bouwgrond-exploitaties onder het nieuwe belastingregime gaan vallen. Op landelijk niveau is zo'n 100 miljoen aan inkomsten geraamd.	€ 75.000 tlv. Grond-exploitatie.	Hoog	Gedurende het tweede kwartaal 2015 is een uitgebreide inventarisatie van alle (mogelijk) belaste activiteiten gemaakt. Een gedegen inventarisatie is gedaan om te voorkomen dat we in de toekomst met onverwachte belastingaanslagen en boetes geconfronteerd worden. Het risico binnen Waalre lijkt toe te spitsen op de eventuele winsten uit grondexploitatie. De Vpb bedragen over winsten uit grondexploitatie kunnen opgevangen worden binnen de grondexploitatiegebieden of reserve grondexploitatie. Vooralsnog wordt nog geen bedrag begroot voor 2016 als latente belastingplicht.
Herziening BBV-verslaggevingsregels rondom grondexploitatie (in relatie Vpb) In relatie tot de fiscale discussie over afbakening van de ondernemersactiviteit en toe te rekenen kosten en opbrengsten richting grondexploitaties (Venootschapsbelasting) is de commissie BBV voornemens tot herziening van de BBV-verslaggevingsregels rondom grondexploitaties. Vanuit de renteomslag rekent Waalre jaarlijks (niet betaalde) rentekosten toe richting grondexploitatie. Deze herziening in de BBV betekent voor Waalre dat geen rente meer toegerekend mag worden aan de bouwgrondexploitatie. Dus een nadeel in de begroting.	2016 € 209.000 2017 € 178.000 Voor deze bedragen is een reserve gecreëerd. Vanaf 2018 € 53.000	Hoog	Resultaat is wel een nadeel voor de begroting aangezien de winsten van grondexploitatie niet begroot worden. Bij vaststelling van de nota reserve en voorziening is een reserve wettelijke bepalingen gecreëerd om dit tekort op te vangen. Bij afsluiting van een grondexploitatie-complex ontstaat hierdoor wel een hogere winst. Deze wijziging moet dan ook gezien worden als een verschuiving van opbrengsten. Formeel is deze BBV aanpassing nog niet doorgevoerd.

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid			
Bestaande risico's	Bedrag	Kans	Toelichting en beheersing
Bougrondexploitatie. Het is altijd de vraag of de verwachte opbrengst gerealiseerd wordt. Merkbaar is dat de woningmarkt nog steeds slecht is, maar zich langzaam herstelt. Het is moeilijk om de grondprijzen te realiseren.	Zie reserve.	midden	Risico's worden per gebied gekwantificeerd in de exploitatieopzet. De grotere projecten worden vaker (procesmatig, structureel) geactualiseerd, om risico's beter en eerder te kunnen volgen. De bedrijfsprocessen rondom bouwgrondexploitatie zijn verbeterd/ aangescherpt met ondermeer als doel te komen tot een betere risicobeheersing Als buffer is een deel van de algemene reserve beschikbaar. In de Grondparagraaf wordt nader ingegaan op het bovenstaande.
kleinschalig appartementencomplex. De eigenaar/ontwikkelaar van een kleinschalig appartementencomplex heeft Waalre aansprakelijk gesteld voor voortkomende schade (vertragingsschade, substantieel bedrag) als gevolg van een procedure die onjuist is doorlopen.	Niet verzekerd deel risico bedrag.	hoog	Het betreft een claim die het maximale dekkingsbedrag van de verzekering ruimschoots overschrijdt. De rechter heeft in 2015 bepaald dat sprake is van een vertragsperiode van ca. 3 jaar. De ontwikkelaar geeft aan hierdoor schade te hebben geleden. De exacte hoogte hiervan ligt inmiddels voor bij de rechtbank. Uitspraak wordt verwacht in voorjaar 2016 Daarna staat beroep open. De kans op toewijzing van de volledige claim wordt laag ingeschat. Maar mogelijk is wel dat sprake is van een schadebedrag dat het maximale dekkingsbedrag van onze verzekeraar overschrijdt.
Sportparken De huur van de nieuwe sportvelden is verhoogd. Indien de Stichting de huur van de sportvelden niet kan betalen zijn wij verantwoordelijk voor de gehele kapitaallast. Het onderhoud van de Sportparken is per ingang van 1 juli 2014 overgedragen aan de sportstichting Waalre. Het risico hierbij is dat indien de Stichting het beheer en onderhoud van de velden niet op een juiste manier uitvoert de gemeente alsnog met extra kosten te maken kan krijgen.	Huurbedrag € 50.000	Laag Laag	Wij dragen de gehele kapitaallast van de investering. De Stichting sportparken is vanaf 2014 verantwoordelijk voor het onderhoud van de sportparken, de vraag is voorlopig of ze dit zelfstandig kunnen voor de subsidie die ze er voor ontvangen. Tevens wordt er ieder jaar een keuring door ons uitgevoerd.
Bijdrage realisatie N69 Extra onderhoudskosten N69 na overdracht van provincie naar gemeente Waalre. Gaat drie jaar na ingebruikname spelen (+/- 2018).	€165.000 Per jaar	Hoog	Structurele ophoging van onderhoudsbudget wegen is noodzakelijk. Grootte van onderhoudsbudget is afhankelijk van de bijdrage provincie bij overdracht.
Verdere digitalisering van archieven Burgerlijke Stand.	€ 15.000	Hoog	De leesbaarheid van delen van de analoge archieven van de Burgerlijke Stand neemt geleidelijk af. Noodzakelijk kan zijn om deze archieven te scannen en digitaal beschikbaar te maken.
Risico's voortvloeiende uit het doen en laten van derden			
Bestaande risico's	Bedrag	Kans	Toelichting en beheersing
Bodemsanering	Niet in te schatten	Laag	Als grondeigenaar kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor (nieuwe) bodemverontreinigingen.

De risico's die voortvloeien uit bodemverontreiniging kunnen we vooraf niet inschatten (eigendomssituatie en mate van bodemverontreiniging).			Vooralsnog is er geen indicatie dat dit zich gaat voordoen.
Gewaarborgde geldleningen De gemeente stelt zich ten opzichte van geldgevers garant voor geldleningen die door diverse instellingen gesloten zijn. Het gaat om leningen van woningcorporaties, zorgcentra en enkele plaatselijke verenigingen.	Laag	Laag	Er wordt terughoudend omgegaan met garanties.
Vuilverwerking Attero Een groot aantal gemeenten heeft een contract met vuilverwerkingsbedrijf Attero, dat loopt tot 1 februari 2017. Omdat de aangeboden tonnages restafval lager uitvallen dan afgesproken, wordt door Attero gevraagd om financiële compensatie (boete).	€ 190.000	midden	Inmiddels is er een uitspraak van de rechter in deze al lang lopende kwestie. De vordering van Attero werd door de rechter afgewezen. Tegen deze uitspraak heeft in april 2016 Attero een vordering tot vernietiging van dit rechterlijk vonnis ingediend. Het risico blijft daarom staan.
Zwerfvuil / illegale stort De gemeente kan geconfronteerd worden met illegale stort van (chemisch) afval, vooral in het buitengebied. De laatste jaren is er een sterke stijging in Brabant van dumping van drugsafval. Wanneer de bodem vervuild raakt, kunnen de kosten hoog oplopen. Er is bijna nooit te achterhalen wie de veroorzaker is.	€ 50.000 tot € 100.000	hoog	Het risico is afhankelijk van de gebeurtenis en niet vooraf in te schatten.

Gelopen risico's (actualisatie Rekening 2015)	
Gelopen risico's	Heeft dit risico zich voorgedaan, toelichten, incl. de eventueel genomen beheersmaatregel
Planschadevergoeding. Alleen bij incidentele kleine ontwikkelingen van ongeveer vier/vijf jaar geleden is het mogelijk om planschade die niet is afgedekt door een overeenkomst te claimen.	Sinds de invoering van wetgeving in 2005 kan men alleen nog planschade tot maximaal vijf jaar na het planologisch besluit claimen. Alle projecten van derden worden afgedekt door een overeenkomst. Het claimen van planschadevergoeding door derden wordt gezien als een risico m.b.t. de reguliere bedrijfsvoering en niet voor deze risicoparagraaf.
Aansprakelijkheidsstellingen De gemeente kan op velerlei taakgebieden aansprakelijk worden gesteld voor door derden geleden schade. Deze kunnen betrekking hebben op onvoldoende weg- of groenonderhoud, de uitvoering van bouwprojecten, vergunningverlening, het subsidiebeleid of elk ander onderwerp dat in verband kan worden gebracht met de activiteiten die de gemeente ontplooit.	Het totaal van de in 2015 uitgekeerde bedragen past binnen het beschikbare gestelde bedrag uit de begroting van 2015. Het aansprakelijk gesteld worden door derden wordt gezien als een risico m.b.t. de reguliere bedrijfsvoering en niet voor deze risicoparagraaf.
Civielrechtelijke procedures Incidenteel worden er tegen de gemeente gerechtelijke procedures aangespannen. Ook de gemeente spant soms gerechtelijke procedures aan.	In 2015 heeft de gemeente Waalre 1 dagvaarding ontvangen inzake de beëindiging van een huurovereenkomst. Het aanspannen van gerechtelijke procedures wordt gezien als een risico m.b.t. de reguliere bedrijfsvoering en niet voor deze risicoparagraaf.

D. Financiële kengetallen (in relatie tot de BBV)

Doorontwikkeling Kengetallen (horizontale verantwoording)

De paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing bevat op basis van nieuwe verantwoordingsregels vanaf de begroting 2016 vijf financiële kengetallen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente. De VNG heeft een aantal normen ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan deze indicatoren.

Hieronder een totaaloverzicht van de 5 kengetallen met een korte verantwoording:

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De onderstaande indicatoren laten allemaal het oordeel goed en voldoende zien. Wenselijk is dat een Waalre norm wordt vastgelegd waarmee het kengetal vergeleken wordt. Daarnaast voldoet Waalre ook aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering (zie de paragraaf financiering bij deze rekening).

	Kengetal	Rek. 2014	Rek. 2015	oordeel
1a	Netto schuldquote	-26,61%	-18,42%	Voldoende
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-29,15%	-20,41%	Voldoende
2	De Solvabiliteitsratio	55,37%	49,74%	Voldoende
3	Kengetal grondexploitatie	13,80%	13,84%	N.v.t.
4	Structurele exploitatieruimte	1,54%	1,11%	Voldoende
5	Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishoudens	101,43%	99,01%	Voldoende

Het kengetal kan: voldoende, matig of onvoldoende beoordeeld worden.

1a. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de schuldenlast van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de rekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor door rente en aflossing.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in/ als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen vergelijkt de schuldenlast van de gemeente gecorrigeerd met de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug) met de totale baten van de rekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor door rente en aflossing.

Normaal bevindt bovenvermelde schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat het licht op rood springt als deze schuldquote boven de 130% uitkomt. Er is dan sprake van een zeer hoge schuld.

De schuldquote van de gemeente Waalre valt in de categorie positief en bedraagt -/-20%.

Door de ontvangst van verzekeringspenningen (gemeentehuis) heeft de gemeente Waalre een tijd lang geen schuld. Door te investeren in een multifunctioneel gemeentehuis en de Brede School Waalre is deze factor negatief beïnvloed. De schuldquote is wel minder geworden door verdere investeringen waardoor de liquide middelen af zullen nemen. Op deze indicatoren scoort de gemeente Waalre ruim '**voldoende**'.

2. De solvabiliteitsratio:

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Waalre scoort met 49,7% **'voldoende'**.

Het solvabiliteitspercentage bedroeg in 2014 55,4%. Dit percentage 49,7% ligt hoger (beter) dan het landelijke gemiddelde van ongeveer 34% (stand 2013). Dit percentage indiceert een gezonde vermogenspositie. De minimumnorm van een solvabiliteitsratio ligt tussen de 25% en 40%. Waalre voldoet hier ruimschoots aan.

In 2015 zijn de reserves verlaagd ten opzichte van een verhoging van het balanstotaal. Bij het solvabiliteitsratio geldt dat een nieuw gemeentehuis, en de Brede School, ten laste van de vermogenspositie (bestemmingsreserve) komt. Hierdoor zal het solvabiliteitsratio de komende periode dalen. Als de bestemmingsreserve Gemeentehuis wordt ingezet dan zal het solvabiliteitspercentage zakken maar nog zeker voldoen aan de landelijke norm.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie impact heeft op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gemeente Waalre. Voor deze indicator zijn geen normen geformuleerd omdat de boekwaarde op zich niets zegt over de mate waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten en in hoeverre de investeringen dus kunnen worden terugverdiend. De [paragraaf grondbeleid](#) en het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) bieden hierin meer inzicht.

De boekwaarde van de grondexploitaties is gedurende 2015 iets verhoogd, tegelijk met een stijging van de baten van de gemeente Waalre. Hierdoor is het percentage nagenoeg gelijk gebleven.

4. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. VNG waardeert een score hoger dan 0,6 als 'voldoende', een score tussen 0 en 0,6 als 'matig' en een score van 0 als 'onvoldoende'. De Waalrese begrotingsruimte 1,11 is ruim boven deze normen. Op deze indicator scoort de gemeente Waalre ruim **'voldoende'**.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishouden' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De Waalrese woonlasten bevinden zich onder het landelijk gemiddelde en scores binnen de normering van VNG **'voldoende'**.

Paragraaf C Kapitaalgoederen

Waar gaat de paragraaf over

Bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte groot ca. 720 hectare gaat het om de kapitaalgoederen wegen, openbaar groen, riolering en gebouwen. De paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten die daarmee gepaard gaan.

- Enkele cijfers betreffende het riool:
99 km vrijverval riolering;
17 km drukriolering met 91 gemalen en plusminus 7.100 aansluitingen;
- Gegevens wegbeheer: globaal 382.000 m² asfaltverharding en 598.000 m² elementenverharding (klinkers, trottoirs).
- Het onderhoudsgebied Openbaar Groen bestaat uit 180.000 m² plantsoen, 140.000 m² gazon en 16.000 bomen.
- Het aantal te onderhouden lichtmasten in het openbaar gebied is 4100 stuks en 6 VRI (Verkeers Regel Installaties).

Wegen

Om goed, planmatig, onderhoud te kunnen uitvoeren moet met enige regelmaat de kwaliteit van de verharding worden geïnspecteerd. Dan wordt er ook inzicht verkregen in de budgetten die voor het onderhoud noodzakelijk zijn. De rapportage van zowel de inspectie als de berekening van de benodigde budgetten gebeurt normaliter in een wegenbeheersplan. Een wegenbeheersplan is geen wettelijke verplichting. Uit het wegenbeheersplan (2015-2018) blijkt dat in de periode 2010-2014 de hoeveelheid verhard oppervlak is toegenomen van 958.000 m² naar 980.000 m² (380.000 m² asfaltverharding en 500.000 m² elementenverharding). De kwaliteit is als volgt samen te vatten:

	Gewenst	2010	2014
Voldoende	78-88%	90%	95%
Matig	8-13%	4%	3%
Onvoldoende	4-9%	3%	1%
Achterstallig	0%	3%	1%

In 2015 zijn de onderhoudswerkzaamheden aan wegen, trottoirs en fietspaden, uitgevoerd tegen onderstaande kosten (taakstellend) conform de begroting 2015.

	2015
Straten en pleinen	€ 145.000
Rationeel wegbeheer (asfaltwegen)	€ 231.500
Totaal	€ 376.500

Riolering

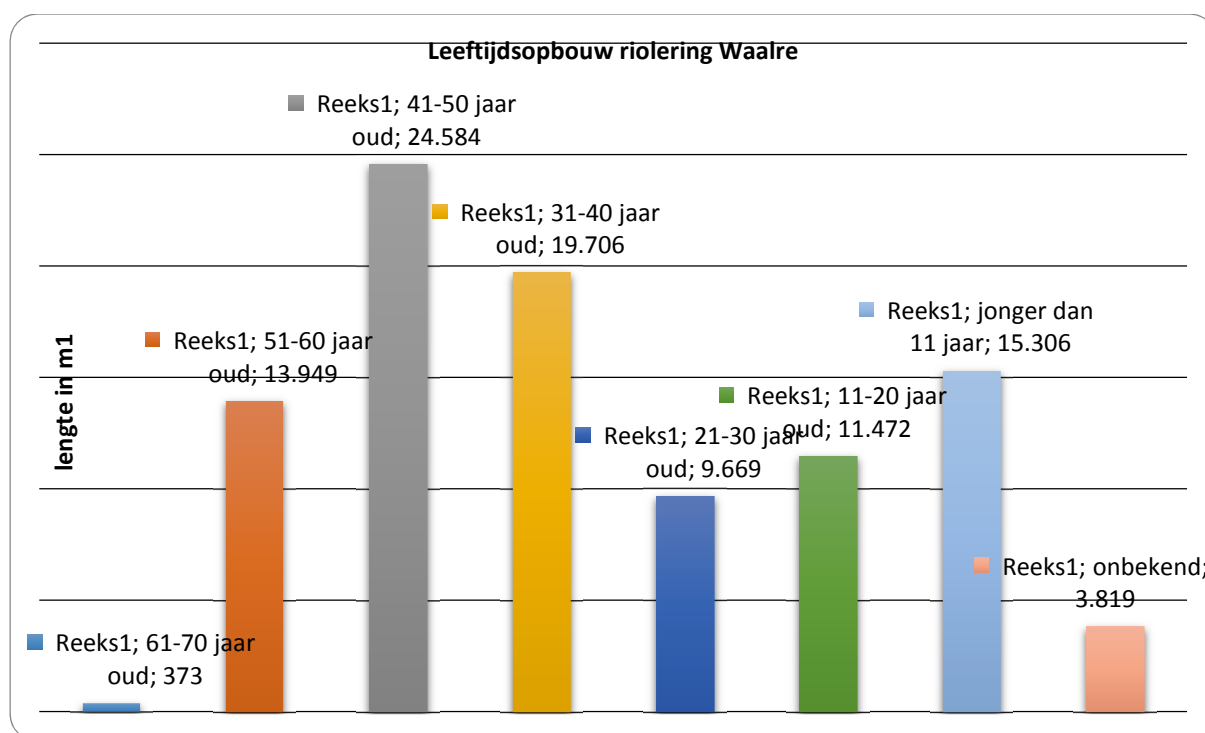
Een goed rioolstelsel is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Het rioolstelsel zorgt ervoor dat het afvalwater en het overtollige hemelwater uit de woonomgeving worden verwijderd en dat niet te vaak en niet te lang wateroverlast voorkomt. De aanleg en het in stand houden van de het rioolstelsel is een gemeentelijke taak, die voortkomt uit de Wet Milieubeheer (Wm). In deze wet is vastgelegd dat de invulling van de zorgplicht inzichtelijk gemaakt moet worden. Riolering maakt deel uit van de openbare ruimte met alle dynamiek die daarin aanwezig is. Maar riolering maakt ook deel uit van het watersysteem, dat zich uitstrekt tot buiten de gemeentegrenzen.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen 'riolering' is het volgende kaderstellend:

- Europese Kader Richtlijn Water (KRW)
- Wet Milieubeheer
- Waterwet
- Nationaal Bestuursakkoord Water

De vaste rioleringsgegevens van de gemeente worden in een geautomatiseerd beheersysteem verwerkt. Ook de resultaten van de inspecties zijn in dit beheersysteem opgenomen.

De totale lengte van de riolering in de gemeente Waalre bedraagt ca. 99 kilometer waarvan 78 kilometer een gemengd stelsel is. De leeftijdsopbouw van het rioolstelsel is als volgt:

Inkomsten

Van elk onroerend goed dat is aangesloten op de riolering wordt bij de eigenaar van dat pand rioolheffing in rekening gebracht. Voor 2015 is deze vastgesteld op € 181,-. Dit tarief wordt elk jaar aan de hand van de in het VGRP (Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan) vastgestelde percentage verhoogd. Bij de behandeling van het VGRP in 2013 is besloten om dit tarief jaarlijks met 3% te laten stijgen. De tarieven worden bepaald op basis van alle kosten die worden gemaakt voor de riolering over van een periode van 60 jaar. Soms zijn er in een jaar meer inkomsten dan uitgaven. Het overschot wordt gestort in de "Voorziening vervanging riolering". Als er een jaar een tekort is, wordt dit tekort aangevuld vanuit dezelfde voorziening.

Uitgaven

De kosten voor het onderhoud is onderverdeeld in:

- Regulier jaarlijks onderhoud: kolken en rioolgemalen reinigen; periodiek reinigen en onderhouden oppervlaktewater; kosten onderhoud 2015 € 900.000 (incl. € 600.000 kapitaalslasten);
- Vervangings- en verbeteringsinvesteringen zoals vervanging riolering; posten vervanging riolering in 2015 ca. € 1.500.000.

Vanuit de begroting van het krediet GRP 2015 zijn 2 kredieten afgezonderd:

- Reconstructie Willem Smuldersplein (430.000 euro) en
- Aanleg drainage in de Arembergstraat en omgeving (265.000 euro)

Voor beide projecten geldt dat deze in 2016 worden uitgevoerd.

Water

Het onderdeel water wordt in het kader van deze paragraaf in drie onderdelen gesplitst:

Sloten

In totaal zijn er 21.911 meter sloot (of waterlossingen) die door de gemeente worden onderhouden. Dit onderhoud bestaat uit één keer per jaar maaien. Vanwege de efficiency is dit onderhoud in hetzelfde bestek ondergebracht als het maaien van de bermen. In de sloten zijn verder zo'n 258 duikers. Deze worden jaarlijks gecontroleerd en indien nodig vrijgemaakt. De kosten voor het onderhoud worden betaald uit de rioolheffing.

Verder zijn er 5.267 meter sloot die door het Waterschap De Dommel wordt onderhouden. Dit zijn met name de grotere sloten of sloten waar een riooloverstort op uit komt.

Bruggen

De gemeente Waalre heeft het beheer en onderhoud aan 14 bruggen. Deze variëren van kleine voetgangersbruggetjes zoals op de hoek van de Eindhovenseweg/Voorbeeklaan tot de verkeersbrug in de Onze Lieve Vrouwedijk. Bij een eventuele overdracht van de N69 wordt het bruggenbestand uitgebreid met een verkeersbrug.

In 2016 worden de bouwtechnische gegevens van alle bruggen geïnventariseerd en aansluitend geïnspecteerd. Op basis hiervan wordt een meerjarenplanning opgesteld. Met een aantal omliggende gemeenten is in het verleden een overeenkomst gesloten dat voor een aantal bruggen de kosten van het onderhoud gedeeld worden. De begroting voor 2016 bevat 5.000 euro voor alle bruggen.

Wadi's

Het onderscheid tussen sloten en wadi's is dat de sloten het water afvoeren naar een ander oppervlaktewater, en dat wadi's bedoeld zijn voor het ter plekke infiltreren van hemelwater. Het aantal wadi's (en de vierkante meters) is de laatste jaren sterk gestegen. In 2015 waren er 6.373 vierkante meter wadi. Afhankelijk van de ligging wordt een wadi 1 tot 6 keer per jaar gemaaid. De kosten voor het onderhoud worden betaald uit de rioolheffing.

Openbaar Groen

Openbaar groen is, zeker de laatste jaren, aan verandering onderhevig en de ontwikkelingen gaan snel onder invloed van de betrokkenheid van burgers bij de woonomgeving, kwaliteit van de leefomgeving, het duurzaamheidsaspect en ontwikkelingen binnen de groene sector.

Om hier goed op te kunnen anticiperen is het noodzakelijk om met beleid richting te geven aan de veranderingen.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen 'groen' is het volgende kaderstellend:

- **Flora en faunawet**

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van inheemse planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden.

- **Plantenziektenwet**

De plantenziektenwet heeft als doel het voorkomen van het optreden en de verspreiding van schadelijke organismen.

- **Boswet**

Het doel van de Boswet is het beschermen van het bosareaal in Nederland

- **Groenbeleidsplan gemeente Waalre**

Het groenbeleidsplan heeft als doel de kwaliteit van de groenstructuur te behouden door de waardevolle structuren vast te leggen en groenbeleid als basis voor de ontwikkeling, inrichting en beheer vast te leggen.

- **Bomenbeleidsplan gemeente Waalre**

De belangrijkste boomstructuren zijn in dit plan vastgelegd. Het behoud van de karakteristieke boomstructuur en een kwalitatief bomenbestand is de belangrijkste doelstelling van het plan.

Enkele cijfers onderhoud groenvoorzieningen en laan- en straatbomen:

Oppervlakte plantsoenen	38	hectare
Laan- en straatbomen	13.365	stuks
Wegbermen	21	hectare
Begrazingsprojecten	7	hectare
Bloemrijk (nat)grasland en ecologische terreinen	10	hectare
Sloten, watergangen	21	km
Plantsoenmeubilair	165	stuks
Bloembakken	100	stuks
Wisselperken	3	are

Voor het jaarlijks onderhoud van de plantsoenen en laanbomen zijn de volgende bedragen opgenomen in de begroting 2016, inclusief + €35.000,- in verband met areaaluitbreiding (kadernota 2016).

- Uitbesteding onderhoud plantsoenen en gazons € 377.500
- Onderhoud laanbomen, meubilair etc. € 110.000
- Maaien bermen, reconstructies € 85.000

Openbare Verlichting

De Openbare Verlichting (OVL) bestaat uit circa 4.322 lichtmasten. 982 x hiervan zijn uitgerust met een ledarmatuur (ruim 22%). Om ervoor te zorgen dat de verlichting goed blijft functioneren, moet er regelmatig onderhoud worden uitgevoerd en materialen worden vervangen. Jaarlijks wordt het budget in eerste instantie gebruikt voor het verhelpen van storingen, schades en vandalisme, in tweede instantie voor gepland onderhoud zoals

preventieve lampvervanging en schilderwerk. Als laatste wordt het budget gebruikt voor het vervangen van materiaal dat het einde van haar levensduur heeft bereikt. Voor lichtmasten is dat standaard na 40 jaar en voor armaturen is dat 20 jaar.

Het wijkgericht vervangen van oude armaturen door energiezuinige (LED) lampen, zal ook de komende jaren worden voortgezet gecombineerd met het vervangen van de oudste lichtmasten bijvoorbeeld langs ontsluitingswegen. Daarmee wordt een verdere besparing gerealiseerd op de energielasten en een verbetering tot stand gebracht van de sociale veiligheid en wordt het omvallen van verroeste masten voorkomen.

Het OVL bestand in Waalre bestaat uit:

- Masten

In het najaar van 2015 zijn enkele hele oude masten vervangen. Het gaat hierbij om de straten Acacialaan, Beukenlaan, Eikenlaan, Kastanjelaan, Lindenlaan, Prins Clauslaan en de Prins Hendriklaan. Het betreft 49 st. masten welke dringend aan vervanging toe waren.

Bij het realiseren van het fietspad op het "Oude Spoorbaantrace" is ook openbare verlichting geplaatst. Dit betekent een areaaluitbreiding van ruim 150 lichtmasten, wat voor Waalre redelijk fors is. Er is led verlichting toegepast en de verlichting schakelt vroeg in de avond uit. Hiermee is er slechts een beperkte toename aan energieverbruik.

- Armaturen

Daarnaast zijn in een deel van Ekenrooi de armaturen vervangen. Het betreft de stroomwegen Gorlooplaan en Voorbeeklaan en de wijk tussen deze straten. In totaal zijn er 254 oude armaturen vervangen. De nieuwe armaturen zijn allemaal led armaturen, waardoor ook meteen energie wordt bespaard.

- Lampen

Bij het groepsgewijs vervangen van lampen (remplace) zijn er 837 lampen uitgewisseld. Hiermee is de continuïteit en kwaliteit gewaarborgd. Bij de replace zijn gelijktijdig de armaturen bekeken. Defecten zijn doorgegeven en gerepareerd.

De Ergon heeft 2x een schouwronde uitgevoerd, 1 in het voorjaar en 1 in het najaar. Defecte lampen zijn hierbij opgespoord en door de aannemer gerepareerd.

Bovenstaande maatregelen zijn uitgevoerd binnen de beschikbare middelen:

Regulier onderhoud openbare verlichting:	€ 85.000
Beschikbare budget periodieke vervanging armaturen en lichtmasten:	€ 98.000

Gemeentelijke gebouwen

In 2015 is het groot onderhoud uitgevoerd bij de verschillende panden conform planningen.

- In het najaar 2015 is naar aanleiding van een onderzoek voor het plaatsen van zonnepanelen op het dak van de sporthal Hazzo, deze hal gesloten in het kader van de veiligheid. Aan de staalconstructie zijn verbeteringen aangebracht zodat deze constructie weer aan de regels voldoet en er zijn extra maatregelen getroffen als voorbereiding voor het plaatsen van de zonnepanelen.
- Ook zijn de voorbereidingen getroffen voor het periodiek her inspecteren van de planning van het groot onderhoud (MJOP) bij de verschillende panden. Deze zaken zullen in 2016 worden uitgevoerd.
- Bij het klooster is er (achterstallig) groot onderhoud uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn conform planning en budget uitgevoerd.

Paragraaf D financiering

Waar gaat de paragraaf over

De paragraaf financiering gaat in op het beheer en beleid van financiële middelen (geleende en uitgezette gelden) en aan deze posities verbonden kosten en risico's voor de gemeente Waalre (treasuryfunctie). De paragraaf omvat de landelijke en lokale wetgeving op dit gebied en de lokale uitvoering daarvan. De treasuryfunctie ondersteunt, door middel van beschikbaarheid van financiële middelen, de uitvoering van de programma's en thema's. Het regelt de financiering van beleid en het uitzetten van gelden die niet direct nodig zijn.

Inhoud

Financiële verordening

De Gemeentewet bevatte voorheen een bepaling die een treasurystatuut voorschreef. In de wijziging van de Gemeentewet (artikel 212) die noodzakelijk was voor de dualisering van het lokaal bestuur, is het treasurystatuut niet meer expliciet opgenomen.

De uitgangspunten voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn geregeld in verordening ex artikel 212 GW. Deze verordening is door de raad vastgesteld op 16 december 2008.

In de verordening zijn de algemene doelstellingen voor de financiering (artikel 9) en de richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie en het risicobeheer opgenomen.

Wet Hof

Deze wet dient ervoor te zorgen dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. Om dit te realiseren moet het financieringstekort van alle gemeenten onder een plafond te blijven. Dit is een begrenzing aan het bedrag waarmee de totale schuld van alle gemeenten in een jaar mag groeien. De hoogte van de schulden van gemeenten wordt er niet mee begrensd. Elke gemeente heeft daarnaast een individuele EMU-referentiewaarde. Deze wordt normaliter in de septembercirculaire bekend gemaakt, echter de afgelopen keer niet. Omdat het jaar 2015 met een positief resultaat wordt afgesloten vindt er geen overschrijding van de referentiewaarde plaats in 2015.

Schatkistbankieren

Met ingang van 1 januari 2014 is het verplicht schatkistbankieren – zonder leenfaciliteit voor gemeenten – van kracht gegaan. Bij het schatkistbankieren moeten alle overtollige middelen boven de vrijgestelde drempel (voor de gemeente Waalre is dit in 2015 vastgesteld op € 250.000) dagelijks overgemaakt te worden naar bankrekening voor het schatbankieren bij het rijk. In 2015 heeft er geen overschrijding van het drempelbedrag plaatsgevonden.

Algemene uitgangspunten risicobeheer

Waalre voert een behoedzaam middelenbeleid. Door de invoering van het schatkistbankieren is het niet meer toegestaan om overtollige middelen boven de € 250.000 anders weg te zetten dan bij de rijksoverheid. Het renterisico brengen we volgens de wet Fido in beeld d.m.v. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en wordt vastgesteld als een percentage (nu 8,5%) van het begrotingstotaal bij het begin van het jaar. De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag niet meer bedragen dan 8,5 % van de totale jaarbegroting. Voor 2015 bedraagt de kasgeldlimiet € 2.560.000. Wij blijven ruimschoots beneden de wettelijke norm.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om het risico te spreiden van geldleningen met periodieke renteherzieningen en nieuwe geldleningen. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over meerdere jaren.

De renterisico's op gemeentelijke langlopende leningen worden begrensd door de renterisiconorm. Volgens de renterisiconorm mogen we maximaal 20% van de lange geldleningen per jaar aflossen. De gemeente Waalre heeft op dit moment geen langlopende leningen, waardoor aan de norm wordt voldaan.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is een heffing op de winst. We blijven zoveel mogelijk uit eigen middelen financieren, maar mocht blijken dat projectfinanciering een goed alternatief is, dan zal dit per afzonderlijk geval onderzocht worden.

Cashmanagement

De kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt per eind 2015 € 2.600.000 en bij de Rabobank € 136.000. Waalre financiert al jaren lang met eigen middelen en hoeft dus niet te lenen.

Uitgangspunten treasury-activiteiten

Voor de meerjarenramingen hanteren wij de volgende uitgangspunten voor treasury-activiteiten:

de vermogensbehoefte wordt zoveel mogelijk met kort geld gefinancierd (rekening-courant dan wel kasgeldleningen). De reden hiervoor is dat de rente voor kort geld aanmerkelijk lager is dan voor lang geld. De kasgeldlimiet vormt het maximum.

Op dit moment speelt de renterisiconorm voor de gemeente Waalre geen rol van betekenis, omdat de leningenportefeuille nu nihil is. Als de gemeente in de toekomst (infrastructurele) werken van grotere omvang gaat uitvoeren, dan gaat de renterisiconorm wel degelijk een rol spelen. De gemeente moet dan met bovenstaande argumentatie rekening houden.

Organisatie informatievoorziening

In het Treasurystatuut is naast de organisatie rond het opstellen van het treasurybeleid, de planning- en controlcyclus, de organisatie rond de uitvoering van treasury-activiteiten en de interne en externe controle geregeld.

De informatievoorziening vanuit de treasury bestaat uit de liquiditeitsprognose, de financieringsparagrafen in de begroting, de jaarrekening en de tussentijdse rapportages. Vanuit de hieruit verkregen informatie wordt naar de liquiditeitsbehoefte gekeken. Waalre beschikte in 2015 over voldoende liquide middelen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Waar gaat het thema over

De bedrijfsvoering omvat zaken als personeel en organisatie, informatie(voorziening), financiën, communicatie, juridische zaken en dienstverlening. Waalre streeft een efficiënte, doelmatige en kwalitatief hoogwaardige bedrijfsvoering na. Dit is van groot belang bij het kunnen uitoefenen van de controlerende taak van de raad. Dit lukt alleen met een betrouwbare en transparante informatievoorziening.

Volgens de vastgestelde verordeningen legt het college verantwoording af over de bedrijfsvoering aan de raad. Op basis van wettelijke voorschriften geeft de paragraaf Bedrijfsvoering ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens.

Hieronder wordt vermeld wat gedurende 2015 is bereikt in relatie tot deze beleidsvoornemens, daarnaast wat we gedaan hebben in 2015 om dat te bereiken.

Organisatie (algemeen)

Wat willen we bereiken

- *Een zelfstandige netwerkgemeente met een daadkrachtige ambtelijke organisatie die in contact staat met de samenleving en bijdraagt aan het versterken van de lokale democratie en dienstverlening aan de inwoners van Waalre.*
- *Een interne organisatiestructuur die flexibel, kwalitatief en toekomstbestendig is zodat effectief en efficiënt ingespeeld kan worden op ontwikkelingen in de samenleving bijvoorbeeld op het gebied van ICT, communicatie en financiën. Hierbij wordt het concept 'Het Nieuwe Samenwerken' gehanteerd.*
- *Een duurzaam financieel gezonde organisatie.*
- *Kwalitatief hoogwaardig en efficiënt werkprocessen die aansluiten bij de behoefte van de (interne en externe) klant.*
- *De gemeente Waalre werkt op steeds meer beleidsterreinen samen met andere gemeenten en partijen. Dat is goed voor de kwaliteit van de dienstverlening en voor de gemeentelijke financiën.*
- *Het versterken van de horizontale verantwoording voor de wettelijke taken die de gemeente in medebewind heeft.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Vorbereiding kantoorconcept Het Nieuwe Samenwerken is gestart.*

Realisatie:

In 2015 zijn de kaders voor Het Nieuwe Samenwerken verder uitgewerkt samen met Bureau Veldhoen. De volgende uitgangspunten zijn vastgesteld: maximaal faciliteren van ontmoeten, sturen op resultaten en werkplekken die aansluiten bij de verschillende activiteiten die medewerkers uitvoeren. Deze uitgangspunten zijn meegenomen in het opstellen van het VO voor het Multifunctionele Gemeentehuis.

- *Een aantal essentiële bedrijfsprocessen zijn effectief en efficiënt ingericht, waarbij het kwaliteitsdenken gehanteerd is.*

Realisatie:

In 2015 is afdelingsoverschrijdend met verschillende teams gewerkt aan het verbeteren van hun proces(sen). Daarin zijn de uitgangspunten van Lean (o.a. het voorkomen van verspillingen) zoveel mogelijk meegenomen. Tijdens werksessies zijn het huidige en

gewenste proces in kaart gebracht, knelpunten gedefinieerd en verbeteracties geformuleerd. Deze acties zijn in 2015 (of worden in 2016) door de teams zelf uitgevoerd. Het betreft o.a. de processen inhuur derden, gegevensmanagement keten VTH-BAG-WOZ, bekendmakingen en postafhandeling. Het optimaliseren van processen loopt al vanaf 2013. Intussen is een groot aantal processen structureel verbeterd.

- *In 2015 is de reorganisatie geëvalueerd en zijn de benodigde formatie inclusief budgetten beoordeeld en vastgesteld.*

Realisatie:

Eind 2015 is er door het MT en P&O een inventarisatie gedaan van de knelpunten in formatieve zin die op verschillende plaatsen in de organisatie zijn ontstaan na de reorganisatie. In het eerste kwartaal van 2016 zijn de oplossingen voor deze knelpunten zowel formatief als financieel voorgelegd aan het college voor besluitvorming. De knelpunten zijn binnen de beschikbare budgetten opgelost. In de loop van 2016 zal opnieuw gekeken worden naar eventuele knelpunten binnen de organisatie. Hier is budget voor gereserveerd.

- *In 2015 is de Wet Revitalisering Generiek Toezicht (gedeeltelijk) geïmplementeerd, vanwege fasegewijze invoering. In de jaarrekening 2014 een eerste aanzet tot een "Paragraaf Wrgt".*

Realisatie:

De gemeente Waalre voert veel wettelijke taken uit namens het Rijk en de provincie, ook wel medebewindstaken genoemd. Over de uitvoering van deze taken verantwoordt de gemeente Waalre zich jaarlijks in paragraaf H "Horizontale verantwoording". Het college heeft, na instemming van de raad, het besluit genomen de verantwoording van de wettelijke taken plaats te laten vinden via Waarstaatjegemeente.nl. Dit instrumentarium is geïmplementeerd binnen Waalre. Uitgangspunt van de Wet RGT is dat Provincie en Rijk op afstand toezichthouden. Inmiddels is bekend dat de Provincie Noord-Brabant onvoldoende wil steunen op de "Horizontale verantwoording" vanuit Waarstaatjegemeente.nl. Vanaf 2016 gaat de provincie alle lokale overheden controleren in welke mate hun taakuitvoering van medebewindstaken voldoet aan de eis vanuit de provincie. Hiermee worden dan zes toezichtgebieden door de provincie gecontroleerd.

Personeel

Wat willen we bereiken

- *Personeel dat in staat is om uitvoering te geven aan de taken van de netwerkgemeente volgens het concept Het Nieuwe Samenwerken.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Er wordt gewerkt volgens generieke profielen (HR21);*

Realisatie:

In 2014 heeft iedere medewerker een generiek functieprofiel uit HR21 toegekend gekregen. In 2015 is dit geëvalueerd en is geconstateerd dat niet alle toegekende profielen even passend waren. Deze mismatches zijn opgelost door andere profielen toe te kennen. De HR21 profielen zijn de basis voor de gesprekken uit de gesprekscyclus tussen manager en medewerker.

- *Competenties zijn beschreven en er is gestart met resultaatgericht werken;*
Realisatie:
 In HR21 zijn ook competentieprofielen aan de functieprofielen gekoppeld. Hierin is per functie beschreven welke competenties van toepassing. Met de invoering van de nieuwe gesprekscyclus waarmee in 2015 is gestart en die in 2016 zal doorlopen, zijn competentie management en resultaatgericht werken ingebed in het personeelsinstrumentarium.
- *Boventalligen worden begeleid van werk naar werk (mobiliteit is een continu proces);*
Realisatie:
 De boventallige medewerkers zijn begeleid in een zogenaamd 'Van Werk naar Werk'-traject waar een adviseur voor de regie is ingezet en begeleidingstrajecten zijn ingekocht. Twee van de drie resterende trajecten worden in mei 2016 afgerond. Een derde traject wordt na de zomer in 2016 afgerond. Mobiliteit is onderwerp van gesprek binnen het MT. Wanneer medewerkers om welke reden dan ook vastlopen binnen een afdeling, wordt gekeken naar andere mogelijkheden binnen de gehele organisatie.
- *Er wordt gebruik gemaakt van een strategisch opleidingsplan om structureel te werken aan leren en ontwikkelen van de medewerkers. (Kennis, gedrag en vaardigheden);*
Realisatie:
 In 2015 is gestart met het maken van een opleidingsplan. In het eerste kwartaal van 2016 zal dit worden doorontwikkeld naar een strategisch opleidingsplan. De reden dat dit niet in 2015 is gelukt komt door een wisseling van de wacht bij P&O en de benodigde inwerktijd die nodig was.
- *Continuïteit, kwaliteit en uitvoering van de werkzaamheden bij ziekte en acute problemen is een fors aandachtspunt. In 2015 is een voorstel ontwikkeld om ook hiertoe flexibiliteit te organiseren;*
Realisatie:
 In 2015 is er een voorstel gedaan aan de gemeenteraad om in 2016 budget vrij te maken voor het kunnen oplossen van problemen die ontstaan bij langdurige ziekte en tijdelijke capaciteitsproblemen. De gemeenteraad heeft een budget beschikbaar gesteld waardoor flexibele inzet mogelijk is. Een beroep op dit budget kan alleen worden gedaan via het MT waardoor ook steeds de afweging wordt gemaakt welke knelpunten prioriteit hebben.
- *De HR- control is verbeterd;*
Realisatie:
 De vanuit financiën beschikbare instrumenten voor HR-control zijn en worden benut en hebben geleid tot een verbetering van het inzicht op de HR-budgetten.
- *Er is een nieuw contract met een ARBO dienstverlener afgesloten. Het actuele ARBO beleid wordt gemoderniseerd.*
Realisatie:
 Met ingang van 1 januari 2015 is er een nieuw contract met een ARBO-dienstverlener. Het ARBO-beleid moet nog gemoderniseerd worden. Dit zal in 2016 verder worden opgepakt.

- *Er is gestart met strategische personeelsplanning, om te anticiperen op toekomstige bezettingsvraagstukken. Inzichtelijk wordt gemaakt welke kwantiteit en kwaliteit van de bezetting noodzakelijk is, waarna dit wordt afgezet tegen de verwachte door- en uitstroom.*

Realisatie:

Er is een start gemaakt met strategische personeelsplanning met name op het gebied van kwantiteit. Dit heeft geleid tot het vaststellen van een knelpuntennotitie in het MT in februari 2016. Er zal in 2016 een slag moeten worden gemaakt om ook de kwaliteit mee te nemen in de planning.

Financiën, Planning & Control

Wat willen we bereiken

- *Een financieel sluitende meerjarenbegroting is en blijft uitgangspunt;*
- *Verbeteren informatieverstrekking aan college en raad;*
- *Financieel gezond blijven en geen tekorten doorschuiven naar de toekomst;*
- *In control zijn en blijven, inzicht verbeteren in verplichtingen en risico's.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Planning en Control inclusief de informatievoorziening richting de raad is verbeterd (meer sturing en controle met bijzondere aandacht voor decentralisaties);*

Realisatie:

Bijna maandelijks wordt de Raad op de hoogte gesteld van de financiële stand van zaken en voortgang van majeure projecten door middel van een Turap en Nieuwsberichten

- *De P&C-cyclus is verbonden met Human Resources Management;*

Realisatie:

De beoogde organisatiedoelen vormen de basis van de individuele resultaatafspraken die in plannings- en functioneringsgesprekken. In 2016 zal dit verder worden uitgewerkt in het strategische opleidingsplan en personeelsbeleid.

- *De begroting is getoetst op realiteitsgehalte;*

Realisatie:

De programmaprognose 2016-2010 is bij vaststelling getoetst op realiteitsgehalte. Er is een meerjarig jaarlijks sluitende begroting aangeboden en door de Raad vastgesteld.

- *Het interne controleplan is opgesteld en afgestemd met de externe accountant;*

Realisatie:

Het interne controleplan is vastgesteld in 2015. In 2016 wordt vanuit dit controleplan een uitvoeringsprogramma Interne-controle geschreven. Samen met de accountant wordt tijdens de jaarrekeningcontrole 2015 bekeken welke processen meer en minder aandacht behoeven in het interne controle proces.

- *De ondergrens van het weerstandsvermogen is bepaald (zie paragraaf B);*

Realisatie:

Periodiek wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de bekende risico's, om een totaalbeeld van het weerstandsvermogen te beoordelen. Dit vormt de basis voor de ondergrens van het weerstandsvermogen.

- *De bufferreserve om financiële nadelen van opneemregelingen op te kunnen vangen is ingesteld (o.a. decentralisaties rijk, zie paragraaf B).*

Realisatie:

In de door de raad vastgestelde 'nota reserves en voorzieningen 2016' is een reserve ingesteld ad. € 1.000.000 ten behoeve van het afdekken van kosten voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten risico's op het brede terrein van het sociaal domein (jeugd, WMO, participatie, etc.).

Communicatie

Wat willen we bereiken

- *De organisatie, het MT en het bestuur ondersteunen bij het toewerken van Waalre naar een netwerkgemeente. De rol van team communicatie verandert van uitvoerend naar adviserend en faciliterend.*
- *De (beleids)medewerkers / projectleiders en het bestuur van de gemeente Waalre werken volgens het principe van een netwerkgemeente: omgevingsbewust en communicatief.*
- *Versterken relatie inwoners en bestuur en imago Waalre door profilering;*
- *Signaleren van behoeften van inwoners, ondernemers en partners en deze uitzetten binnen de organisatie zodat dienstverlening en lokale democratie hierop aansluiten.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Factor C als methode om omgevingsbewust en communicatief te werken is geborgd in de organisatie en wordt door alle medewerkers toegepast;*

Realisatie:

Factor C is ingevoerd als manier om omgevingsbewust te werken. In 2015 hebben alle beleidsmedewerkers, projectleiders en adviseurs het Trainingstraject Factor C gevolgd. Op basis van een evaluatie worden in 2016 opfris-workshops gegeven.

- *Schrijftraining is aangeboden aan de organisatie, zodat medewerkers heldere en begrijpelijke brieven, beleidsnota's en college-/raadsvoorstellen maken;*

Realisatie:

Beleidsmedewerkers, projectleiders en adviseurs hebben de training Helder & Strategisch adviseren gevolgd. Onderdeel van het Helder & Strategisch adviseren was het introduceren van nieuwe formats voor collegeadviezen, MT-adviezen en raadsvoorstellen.

In 2016 worden schrijfcoaches opgeleid om collega's te ondersteunen bij het schrijven van goede adviezen en voorstellen. Er wordt ook een klankbordgroep opgericht bestaande uit 2 raadsleden, 1 collegelid en 2 schrijfcoaches. De klankbordgroep beoordeelt regelmatig op basis van een steekproef of de kwaliteit van de adviezen en voorstellen voldoet aan de verwachtingen.

- *Onderzoek naar samenstelling van onze volgers op Social Media is uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten zijn doelgroepgerichte boodschappen verspreid. Het percentage Waalrese volgers op twitter en facebook is gegroeid met 10%;*

Realisatie:

Begin 2016 is gestart met een onderzoek naar het gebruik van de Social Media, Dit dient als een nulmeting , er worden verbeteracties geformuleerd. Op basis waarvan na 1 jaar de effectiviteit te bepalen.

- *Geadviseerd hoe de organisatie kan inspelen op behoeften van inwoners en lokale ondernemers m.b.t. dienstverlening en lokale democratie.*

Realisatie:

Team communicatie heeft in 55 grote en kleinere projecten een bijdrage geleverd in de vorm van communicatieadvies, ondersteuning, coaching en facilitering. Vergeleken met voorgaande jaren is dit een groei van 20%. Team communicatie krijgt meer vragen om advies en verzoeken voor het faciliteren van Factor C-sessies.

ICT en informatievoorziening

Wat willen we bereiken

- *Automatisering functioneert als ruggengraat van de organisatie;*
- *Een betrouwbare en flexibele architectuur en infrastructuur;*
- *Waarborgen adequaat ICT-beleid waarbij gemeente in regie blijft;*
- *Professionaliseren beheerorganisatie en zorgdragen voor een optimale samenwerking tussen de beheerorganisatie van Waalre en de IT-partner.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- *Zaakgericht werken wordt ingevoerd;*

Realisatie:

Een aantal processen zijn al taakgericht ingericht, zoals MOR. Daarnaast maken o.a. het archief, postkamer en GCC gebruik van het zaakstelsel. In 2016 zal worden verdergegaan met de implementatie van zaakgericht werken.

Het contract met de leverancier van het zaakstelsel loopt in februari 2017 af. De inkoopstrategie die destijds gevolgd is, biedt geen ruimte voor verdere verlenging van het contract. Dit betekent dat opnieuw aanbesteed moet worden. In 2015 is deze aanbesteding voorbereid.

- *Een nieuwe website is ontwikkeld;*

Realisatie:

In 2015 zijn fase 1 en 2 van het project nieuwe website opgeleverd. De website die is ingericht volgens het Toptaken-principe, wat betekent dat de website vraaggericht is.

- *Webrichtlijnen zijn ingevoerd;*

Realisatie:

De nieuwe website voldoet aan de webrichtlijnen en is responsive, zodat de website op elk scherm leesbaar is.

- *Binnengemeentelijk gebruik basisregistraties is georganiseerd;*

Realisatie:

Het projectplan is in het 3^e kwartaal 2015 door het managementteam vastgesteld. Het gebruik van basisregistraties voor het merendeel van de belangrijke organisatieprocessen gefaciliteerd en ingericht. Het verder uitbreiden, beter organiseren en vooral vastleggen van de afspraken en procedures zijn activiteiten die in de eerste helft van het jaar 2016 worden opgepakt.

- *Modernisering van de bevolkingsadministratie GBA is gestart;*

Realisatie:

Het landelijk project "invoering modernisering GBA" is uitgesteld. De GBA heeft een nieuwe naam BRP (Basisregistratie Personen). Half 2016 zal de nieuwe planning voor dit project worden vastgesteld. In deze planning worden de eerste gemeentes in mei 2018 aangesloten op deze nieuwe BRP.

In 2015 heeft Gemeente Waalre onderzocht en hoe zij zich op deze verandering alvast kan voorbereiden.

- *Nieuw informatiebeveiligingsbeleid 2016-2019 wordt vastgesteld;*

Realisatie:

Het informatiebeveiligingsbeleid 2013-2017 is vastgesteld. Vóór 2018 zal dit worden geactualiseerd.

- *Informatiebeveiligingsplan wordt opgesteld;*

Realisatie:

In november 2015 is het college akkoord gegaan met implementatie van de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten). Het eerste deel van deze implementatie is in 2015 gedaan, dit bestaat uit een analyse van de informatiebeveiliging en het opnemen van de te nemen maatregelen in een informatiebeveiligingsplan. In de eerste helft van 2016 zal dit plan worden opgeleverd.

- *Nieuw informatiebeleidsplan 2016-2019 wordt opgesteld, inclusief een projectenoverzicht en de benodigde financiële middelen;*

Realisatie:

Het informatiebeleidsplan 2015-2020 is opgeleverd. Het plan is in september door het college vastgesteld.

- *Nieuwe contracten m.b.t. ICT-beheer en uitwijk zijn afgesloten;*

Realisatie:

In januari 2015 zijn de nieuwe contracten m.b.t. het ICT-beheer afgesloten. De contracten zijn met de bestaande partner Simac afgesloten, ter overbrugging van de periode tot aan de overgang naar een nieuwe ICT-beheerder. Hiervoor start in 2016 een aanbesteding. De uitwijkvoorziening wordt in deze aanbesteding meegenomen. Daarom is de bestaande uitwijkovereenkomst voor 2016 verlengd.

- *De ICT-voorzieningen en gegevenshuishouding t.b.v. de decentralisaties in het Sociaal Domein zijn gerealiseerd;*

Realisatie:

De ICT-voorzieningen die nodig waren voor de invoering van de decentralisaties zijn tijdig gerealiseerd. Met voorzieningen wordt bedoeld: de benodigde updates van bestaande applicaties, het leggen van verplichte koppelingen (zoals CORV en het Gegevensknooppunt) en het faciliteren van de medewerkers van het Plusteam.

- *Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) wordt ingevoerd, inclusief aansluiting als bronhouder op de Landelijke Voorziening.*

Realisatie:

Vooruitlopend op de komst van de wettelijke Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is programmatuur aangepast en nieuwe software aangeschaft. Zo is er een 3D-karteer station gekomen en zijn de GEO-medewerkers getraind om deze te gebruiken. Een deel van de conversie van de GBKN en het Groen- en Wegbeheer is uitbesteed waarna is gestart met het "opbouwen" van de BGT om tot een initiële levering te komen. Inmiddels hebben zijn alle deelgebieden ter controle aangeboden aan de stichting SVB-BGT.

Juridische kwaliteitszorg

Wat willen we bereiken

- *Verbeteren juridische kwaliteit van de bedrijfsvoering;*
- *Inspelen op ontwikkelingen;*
- *Verminderen aantallen bezwaar en beroepsprocedures.*

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

- Juridische kwaliteit is verhoogd en geborgd. Vooral de juridische kwaliteit aan de voorkant is verbeterd om het aantal procedures (bezwaar en beroep etc.) in een latere fase te voorkomen.

Realisatie:

Op het gebied van de juridische kwaliteitszorg is in 2015 gestart met een regulier overleg met alle juridisch medewerkers in de organisatie. Hierin worden nieuwe wet- en regelgeving besproken, en projecten die gevolgen hebben voor grotere groepen.

Een verbeterde kwaliteit kan voor een afname van het aantal bezwaar- en beroepschriften. In 2015 is er echter een toename van zowel het aantal bezwaarschriften als het aantal klachten door de afschaffing van de huishoudelijke hulp en het besluiten tot de aanleg van fietspad "Oude Spoorbaantracé".

Ter voorkoming van misbruik van de Wet dwangsom is in 2015 de digitale weg voor het indienen van verzoeken op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur afgesloten. Hierdoor is een afname te verwachten.

Tot slot is de gehele Algemene Plaatselijke Verordening bekeken en geactualiseerd aan de hand van de wensen van de raad.

- Nieuwe landelijke wetgeving is ondervangen in werkprocessen;

Realisatie:

In 2015 is er veel veranderd door het inwerking treden van de nieuwe wetgeving op het gebied van het sociaal domein. Daarbij is gekozen voor het afschaffen van de

huishoudelijke hulp. Het is nog niet duidelijk of deze keuze is toegestaan. De jurisprudentie is op dit moment nog niet eensluidend en landelijk wordt dan ook uitgekeken naar een uitspraak van de hoogste rechter.

De bezwaarschriften, Wob-verzoeken, aansprakelijkstellingen en klachten zijn voor het jaar 2011 tot en met 2015 uitgewerkt in een schematisch overzicht. Zie hiervoor bijlage I.

De bezwaarschriften, Wob-verzoeken, aansprakelijkstellingen en klachten zijn voor het jaar 2015 verder uitgewerkt in een schematisch overzicht. Zie hiervoor bijlage II.

Huisvesting gemeente

Wat willen we bereiken

- Een nieuw, duurzaam, flexibel en toekomstbestendig gebouw waarin de gemeentelijke organisatie samen met het multifunctioneel centrum een plaats heeft en interactie ('ontmoeten') plaatsvindt.
- In de nieuwe huisvesting zal het kantoorconcept 'het Nieuwe Samenwerken' worden doorgevoerd : 'plaats- en tijdonafhankelijk werken'.

Wat hebben we er voor gedaan/ bereikt in 2015

In 2015 is de locatie van het multifunctioneel gemeentehuis door de raad definitief bepaald op de Koningin Julianalaan.

In het najaar van 2015 is een ontwerpteam ingericht (o.a. projectleider, architect, constructeur, technisch adviseur). De Raad heeft het totale krediet ad. €9,33 miljoen beschikbaar gesteld. Het college heeft de raad op 20 oktober 2015 op hoofdlijnen geïnformeerd over haar beoogde aanpak. Ook zijn de resultaten van enkele onderzoeken gedeeld: stedenbouwkundige (on)mogelijkheden, technische staat raadhuis, plan op ontmoeten en duurzaamheid. De interactieve aanpak voor het ontwerp en realisatie is bepaald; het structuurontwerp is opgesteld.

Het realiseren van een nieuw gemeentehuis waarin goed gewerkt kan worden is meer dan een project waarin een nieuw gebouw wordt opgeleverd. Om goed te kunnen samenwerken is, naast de bricks (stenen), ook aandacht nodig voor de bytes (ict) en behavior (manier van werken). Deze 3 B's zijn aan elkaar verbonden. Keuzes die gemaakt worden op een aspect hebben gevolgen voor de andere aspecten. Het project is dan ook meer dan 'stenen stapelen'. Zo is het beoogde kantoorconcept leidend voor de opzet van het gebouw en de uiteindelijke inrichting. De uitgangspunten voor het kantoorconcept Het Nieuwe SamenWerken zijn opgesteld i.s.m. Bureau Veldhoen, Hierbij wordt uitgegaan van activiteit gebonden werkplekken, diversiteit aan soorten werkplekken, flexwerken en het faciliteren van elkaar ontmoeten.

De bouw is verder voorbereid (technisch ontwerp, aanbesteding, contractvorming) en gestart.

Realisatie:

- De locatie van het multifunctioneel gemeentehuis is door de raad definitief bepaald op de Koningin Julianalaan;
- De interactieve aanpak voor het ontwerp en realisatie is bepaald;
- Het bouwkrediet is door de gemeenteraad gevoteerd;

- Het ontwerpteam is gevormd (o.a. projectleider, architect, constructeur, technisch adviseur);
- Het structuurontwerp is opgesteld;
- De uitgangspunten voor het kantoorconcept Het Nieuwe SamenWerken zijn opgesteld. Hierbij wordt uitgegaan van activiteit gebonden werkplekken, diversiteit aan soorten werkplekken, flexwerken en het faciliteren van elkaar ontmoeten.

Paragraaf F Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Waalre een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake indien Waalre risico loopt met aan deze partijen beschikbaar gestelde middelen of als Waalre aangesproken kan worden als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van bestuurlijk belang is sprake als Waalre zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Visie op de verbonden partijen

Met de verbonden partijen is een hogere doelstelling dan de lokale doelstelling vastgesteld. Dit leidt tot voordelen zoals kostenbesparing en/of de aanpak van een regionaal probleem. Maar het geeft ook risico's in bestuurlijke of financiële zin.

De verbonden partijen

Waalre heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. Dit zijn onder andere de diverse gemeenschappelijke regelingen en deelneming in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. De gemeente geeft als het ware de verbonden partijen opdracht. Waalre houdt beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.

Overzicht verbonden partijen

-Gemeenschappelijke regelingen

- Metropoolregio Eindhoven te Eindhoven
- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) te Eindhoven
- GGD Brabant-Zuidoost te Eindhoven
- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost te Eindhoven
- Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen te Veldhoven
- Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (ERGON) te Eindhoven
- PlusTeam te Geldrop

- Deelnemingen

- Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

- Samenwerkingsverbanden

- Samenwerkingsverband Werk en Inkomen Eindhoven te Eindhoven
- Stichting regionale inkoop samenwerking Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot
- Bestuursconvenant Stedelijk Gebied te Eindhoven
- Dommelvallei+ te Mierlo
- Regionaal Informatie- en Expertise Centrum te Eindhoven
- Veiligheidshuis te Eindhoven

1. Gemeenschappelijke regelingen

A. Metropoolregio Eindhoven

Doel

De Metropoolregio Eindhoven is vanuit het SRE doorontwikkeld tot een bestuurlijk platform met een smalle servicegerichte organisatie. Een samenwerkingsverband dat regionale vraagstukken op het gebied van economie, infrastructuur en ruimte behartigt, alsmede het beheer van investeringsfondsen verzorgt.

Bestuurlijke participatie

De formele besluitvorming in het kader van de Gemeenschappelijke Regeling ligt bij het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, waarin de gemeente Waalre door de burgemeester wordt vertegenwoordigd. Via de Raadstafel 21, een adviesorgaan waar raadsleden van alle deelnemende gemeenten zitting hebben, kunnen gemeenteraden uit de regio meer invloed uitoefenen dan voorheen.

Risico

Het risico van gemeenschappelijke regelingen en dus ook van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsverband behoudt Waalre invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Verbonden partijen beschikken over reserves om risico's op te kunnen vangen. Het financiële risico is pas te kwantificeren als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt.

Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven				
		31-12-2014	31-12-2015	
Eigen vermogen	€	MRE 1.885.129 RHCE 253.627	MRE 810.469 RHCE 262.992	
Vreemd vermogen	€	MRE 183.873.000 RHCE 6.567.000 Gulbergen 5.092.000	MRE 28.900.000 RHCE 6.500.000 Gulbergen 5.000.000	
Resultaat boekjaar	€	531.545	750.000	

B. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Doel

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) vervult namens de provincie en de gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant publieke taken met als doel een kwalitatief hoogstaande publieke leefomgeving: een openbare ruimte die vrij is van hinder en gevaar.

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door een lid van ons college (portefeuillehouder).

Risico

Het risico van gemeenschappelijke regelingen en dus ook van de ODZOB bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband behoudt Waalre invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Verbonden partijen beschikken over reserves om risico's op te kunnen vangen. Het financiële risico is pas te kwantificeren als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	1,0 milj.	1,6 milj.
Vreemd vermogen	€	6,7 milj.	6,3 milj.
Resultaat boekjaar	€	€ 631.000	€ 543.000

C. Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost

Doel

Doel van deze regeling is de behartiging van belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van gezondheid(szorg).

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen- en Dagelijks Bestuur door een lid van ons college (portefeuillehouder).

Risico

Het risico van gemeenschappelijke regelingen en dus ook van de GGD bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband behoudt Waalre invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Verbonden partijen beschikken over reserves om risico's op te kunnen vangen. Het financiële risico is pas goed te kwantificeren als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt. Vanuit de GGD is verzocht op te nemen dat de gemeente Waalre een risico loopt van 2,5% van het totale risico zijnde 1,1 mio, € 27.500.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	2.282.236	2.351.761
Vreemd vermogen	€	12.038.749	13.024.080
Resultaat boekjaar	€	139.000	52.000

D. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Doel

Doel van deze gemeenschappelijke regeling is dat de Veiligheidsregio de belangen behartigt van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van:

- Brandweezorg;
- Ambulancezorg;
- Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- Rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Bestuurlijke participatie

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten binnen de Veiligheidsregio. De burgemeester vertegenwoordigt zijn gemeente in de veiligheidsregio en legt verantwoording af aan zijn eigen gemeenteraad.

Risico

Het risico van gemeenschappelijke regelingen en dus ook van de Veiligheidsregio bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband behoudt Waalre invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Verbonden partijen beschikken over reserves om risico's op te kunnen vangen. Het financiële risico is pas te kwantificeren als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	7.498.078	6.878.914
Vreemd vermogen	€	16.635.123	14.173.019
Resultaat boekjaar	€	3.507.060	4.579.062

E. Gemeenschappelijke regeling Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen

Doel

Samen met negen andere gemeenten draagt Waalre in deze gemeenschappelijke regeling zorg voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden die volgens artikel 17 van de Wet op het Primair onderwijs aan de gemeenteraden zijn opgedragen.

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder).

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Verbonden partij in bestuurlijke zin. Beschikt niet over eigen middelen. Er wordt geen jaarrekening opgesteld.

F. Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Ergon)

Doel

Het doel van deze regeling is het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de deelnemende gemeenten (Eindhoven, Veldhoven, Valkenwaard, Heeze-Leende en Waalre). De deelnemende gemeenten dragen Ergon op de Wsw integraal voor hen uit te voeren aan de hand van een door Ergon opgesteld Strategisch Plan.

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het bestuur door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder).

Risico

Dit risico heeft een relatie met de omvorming van Sw-bedrijven in het kader van de Participatiewet. Wanneer Ergon verlies maakt, moeten deelnemende gemeenten dit opvangen. Het algemene risico van gemeenschappelijke regelingen en dus ook van de Ergon bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het bestuur van het samenwerkingsverband behoudt Waalre invloed en nemen financiële risico's af. De jaarverslagen van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Verbonden partijen beschikken over reserves om risico's op te kunnen vangen. Het financiële risico is pas te kwantificeren als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Werkvoorzieningschap regio Eindhoven			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	7.733.000	8.816.000
Vreemd vermogen	€	5.640.000	6.615.000
Resultaat boekjaar	€	2.266.000	1.514.000

G. PlusTeam

Doel

Op 1 januari 2015 is het PlusTeam van start gegaan. Een Gemeenschappelijke Regeling (bedrijfsvoeringsorganisatie) die samen met Geldrop-Mierlo is afgesloten om alle inwoners van Waalre en Geldrop-Mierlo op een adequate wijze te kunnen ondersteunen in het gehele brede maatschappelijke veld. Dit op basis van de visienota "Persoonlijk en Dichtbij" en het basismodel CMD/PT model. In het PlusTeam werken gespecialiseerde professionals, die ingezet worden als de hulpvraag dusdanig complex is dat deze het CMD ontstijgt. Geldrop-Mierlo draagt 70% van de loonsom, Waalre 30%.

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het bestuur door twee leden van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder en portefeuillehouder financiën).

Risico

Omdat het PlusTeam geen weerstandscapaciteit heeft, worden de kosten van de risico's in de jaarrekening en begroting van de gemeenten opgenomen. Voor de gemeente Waalre is het risico PlusTeam € 22.830.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Plusteam te Geldrop			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	-	-
Vreemd vermogen	€	-	-
Resultaat boekjaar	€	Start GR	381.000, waarvan 115.000 voor Waalre

2. Deelnemingen

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Doel

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Bestuurlijke participatie

De burgemeester vertegenwoordigt, als wettelijke vertegenwoordiger, de gemeente in de algemene aandeelhoudersvergaderingen. Verder heeft de gemeente zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel).

Risico

De gemeente Waalre heeft een financieel belang in de BNG middels 6.318 aandelen die zij bezit (nominale waarde per aandeel € 2,50). Het risico is enerzijds de waardevermindering van deze aandelen. Anderzijds wordt de jaarlijkse dividenduitkering structureel als opbrengst geraamd. Deze raming baseert men op eerder ontvangen uitkeringen en aangekondigde beleidsontwikkelingen. Een lager dividend houdt dus een risico in. BNG Bank heeft over 2014 een nettowinst behaald van EUR 126 miljoen (2013: EUR 283 miljoen). De belangrijkste reden achter de daling van het renteresultaat ten opzichte van 2013 is de aanhoudende daling van de marktrente. Over 2014 wordt een dividend uitgekeerd van EUR 32 miljoen, een pay-out van 25 procent. Het dividend bedraagt EUR 0,57 per aandeel van EUR 2,50 (2013: EUR 1,27 per aandeel).

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

NV Bank Nederlandse Gemeente te Den Haag			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	3.582 miljoen	4.163 miljoen
Vreemd vermogen	€	149.891 miljoen	145.317 miljoen
Resultaat boekjaar	€	126 miljoen	226 miljoen

3. Samenwerkingsverbanden

Samenwerking Gemeente Eindhoven

Per 1 juni 2012 is de uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB) ondergebracht bij de gemeente Eindhoven op het Werkplein Mercado. De overeenkomst is ingaande 1 januari 2014 gewijzigd (minimabeleid wordt weer door Waalre zelf uitgevoerd) en loopt tot en met 31 december 2015. Na afloop van deze termijn wordt deze Overeenkomst telkens voor de periode van één jaar verlengd. In afwijking hiervan kunnen partijen na afloop van de periode genoemd de overeenkomst opzeggen. Daarbij geldt een opzegtermijn van zes maanden.

Reikwijdte overeenkomst: Uitvoeren uitvoeringshandelingen en - besluiten krachtens:

1. Wet Werk en Bijstand;
2. Bestand Bijstandsverlening Zelfstandigen;
3. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
4. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
5. Wet sociale werkvoorziening;
6. Wet kinderopvang;
7. Participatiewet (vanaf 1 januari 2015);
8. Schuldhulpverlening.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Deze taken zijn een onderdeel van de jaarrekening gemeente Eindhoven. Taken en diensten zijn contractueel vastgelegd. Een relatie leggen met de jaarrekening Eindhoven is dan ook niet reëel.

Stichting regionale inkoop samenwerking Zuidoost-Brabant (BIZOB)

Doel

Samenwerking door achttien gemeenten in Zuidoost Brabant op inkoopgebied, waarbij een drietal doelstellingen worden nagestreefd: financieel (betere condities en prijzen, lagere inkoopkosten), kwaliteit (verbeterde specificaties, verkorten levertijden etc.) en procesmatig (transparant inkoopproces, integriteit inkoopprocessen, betrouwbaarheid etc.). Het kader voor het inkopen van goederen, diensten en werken is vastgelegd in ons inkoopbeleid.

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het bestuur door de gemeentesecretaris en door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder).

Risico

Het financiële risico voor de deelnemende gemeenten aan de stichting bestaat hoofdzakelijk uit de personeelslasten van de concerninkopers. Het risico voor de stichting is eveneens beperkt, doordat de gemeenten minimaal vier jaar capaciteit inkopen, de personele capaciteit bij vermindering van het aantal uren ingeperkt kan worden en de vaste kosten relatief laag zijn. Deze resultaten komen ten goede aan de aangesloten gemeenten. De hoogte van het bedrag per gemeente wordt via de verdeelsleutel van afgenomen dagdelen bepaald.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

St. Bureau Inkoop- en aanbesteding ZO Brabant			
		31-12-2014	31-12-2015
Eigen vermogen	€	1.140.285	1.036.782*
Vreemd vermogen	€	306.516	345.288
Resultaat boekjaar	€	591.595	482.982

*excl. Reservering automatisering

Bestuursconvenant Stedelijk Gebied

Doel

Het bestuursconvenant van 2013 vormt de basis voor een intensievere samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Partners in het Stedelijk Gebied zijn: Eindhoven, Helmond, Geldrop-Mierlo, Nuenen, Best, Oirschot, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre. Het Stedelijk Gebied heeft als belangrijkste opdracht om de ambities van Brainport 2020 en de doorontwikkeling daarvan te faciliteren, middels hoogwaardige werkgebieden, een gevarieerd, wervend woonmilieu en een aansprekend pakket aan voorzieningen op terreinen als kunst, cultuur, sport en recreatie.

Bestuurlijke participatie

Dit bestuursconvenant omvat afspraken tussen de gemeentebesturen over de afstemming en uitvoering van de bij de uitoefening van ieders toekomstige publiekrechtelijke bevoegdheden. Het convenant heeft een looptijd van 1 januari 2014 tot 1 januari 2030. In 2017 wordt de samenwerking voor het eerst geëvalueerd. Er is een bestuurlijk platform bestaande uit één collegelid per deelnemende gemeente. Er zijn daarnaast portefeuillehouder-overleggen voor de thema's Wonen en Werken. Deze bestaan uit de portefeuillehouders van iedere gemeente.

Risico

Op basis van Brainport 2020 wordt een uitvoerings- en investeringsprogramma opgesteld. Waar voorheen per gemeente een bedrag in het financieringsfonds Strategische Projecten werd gestort, wordt onder het nieuwe convenant wezenlijk anders gewerkt. Per project dat zich aanmeldt zal beoordeeld worden of dit aan de voorwaarden voldoet en zal aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten een bijdrage worden gevraagd. Er is dus sprake van "project zoekt geld", in plaats van "geld zoekt project". Verder werkt een secretariaat voor en in opdracht van het collectief van samenwerkende partners. De gemeenten zijn op basis van inwoneraantal gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiering. Er wordt verantwoording afgelegd aan het Bestuurlijk platform Stedelijk Gebied Eindhoven. Een afzonderlijke jaarrekening wordt dan ook niet opgesteld.

Dommelvallei+

Doel

De gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel en Waalre (Dommelvallei+) werken samen in het kader van de transitie Awbz, Jeugdzorg en de veranderingen binnen het sociale domein die tot uiting komen in de Participatiewet. Waalre levert hiervoor de projectleider. Dommelvallei+ werkt hierbij samen met de 21 gemeenten uit het voormalige SRE-gebied.

Bestuurlijke participatie

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in de stuurgroep (bestuurlijk opdrachtgever) door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder).

Risico

Door de samenwerking te zoeken worden de risico's die onvermijdelijk met de transitie samenhangen verkleind. Er wordt bijvoorbeeld gezamenlijk ingekocht. Er bestaat echter nog een groot aantal onzekerheden. Hierover wordt de komende tijd steeds meer duidelijkheid verkregen.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar

Formeel is er voor Waalre geen sprake van een verbonden partij. Waalre neemt slechts diensten af van de Dommelvallei tegen betaling. Het opstellen van een jaarrekening is hier dan ook niet van toepassing.

Regionaal Informatie- en Expertise Centrum

Doel

Het RIEC beoogt een verdere doorontwikkeling van de regionale samenwerking naar een structurele bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van de georganiseerde misdaad in de regio.

Bestuurlijke Participatie

Vanuit het Veiligheidsoverleg Oost-Brabant is een stuurgroep ingesteld voor de aansturing van het Veiligheidshuis. Hierin worden burgemeesters uit de regio afgevaardigd. Waalre heeft momenteel geen vertegenwoordiger in die stuurgroep.

Risico

Waalre heeft het samenwerkingsconvenant ondertekend en draagt jaarlijks een bedrag bij (afgerond € 9.000 in 2015). Er is geen sprake van financieel risico.

Veiligheidshuis

Doel

Het Veiligheidshuis richt zich op de ketensamenwerking op de thema's relationeel geweld, jeugd, nazorg ex-gedetineerden en veelplegers. Het is er voor complexe probleemsituaties waar dwang, vaak gecombineerd met zorg, gewenst is. Indien nodig neemt het Veiligheidshuis de regie tijdelijk op zich. Het Veiligheidshuis kan ook aansluiten bij een lokaal casusoverleg. Ze denken mee, coördineren en kunnen informatie opvragen die men lokaal niet heeft.

Bestuurlijke Participatie

Vanuit het Veiligheidsoverleg Oost-Brabant is een stuurgroep ingesteld voor de aansturing van het Veiligheidshuis. Hierin worden burgemeesters uit de regio afgevaardigd. Waalre heeft momenteel geen vertegenwoordiger in die stuurgroep.

Risico

Waalre heeft het samenwerkingsconvenant ondertekend en draagt jaarlijks een bedrag bij (afgerond € 5.000 in 2015). Er is geen sprake van financieel risico.

Paragraaf G Grondbeleid

Waar gaat de paragraaf over

Grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, natuur en recreatie. De gemeente geeft in deze paragraaf een overzicht van de lopende en toekomstige projecten, de control en beheersing, alsmede de kaders van het grondbeleid.

Inhoud

Nota Grondbeleid

In 2010 is de Nota Grondbeleid door uw raad vastgesteld, met als uitgangspunt het concept 'sturend grondbeleid'. De gemeente voert faciliterende grondpolitiek, maar waar nodig actief grondbeleid. Bij elke gebiedsontwikkeling is sprake van onderhandeling en een overeenkomst tussen de gemeente en een (of meerdere) marktpartij(en). Uitgangspunt is dat met de marktpartij(en) een anterieure overeenkomst wordt overeengekomen. De gemeente hanteert met betrekking tot gronduitgifte marktconforme grondprijzen en bepaalt per plan de meest geschikte grondprijsmethode. Eind 2016 worden voorbereidingen getroffen om de nota Grondbeleid te herzien en beleid aan te passen waar nodig en verwerkt de effecten van nieuwe wet- en regelgeving. De raad wordt over de aanpak van dit beleidsproces geïnformeerd.

In de management letter bij de programmabegroting 2016 heeft de accountant geadviseerd om van de twee meest complexe en risicovolle projecten de grondexploitaties tweemaal te actualiseren en de raad te informeren. Ter opvolging van het advies van de accountant zullen alle grondexploitaties en bijbehorende risicoanalyses tweemaal per jaar geactualiseerd worden en aan de raad ter vaststelling worden aangeboden.

Nota Kostenverhaal

In november 2014 heeft uw raad de volgende beleidsnota's vastgesteld: Nota Kostenverhaal, beleidsnota Rood-met-groen en de beleidsnotitie Uitwerking Rood-met-groeninstrumentarium. Bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen in december 2015 zijn daarbij de volgende bestemmingsreserves ingericht:

- *Fonds Sociale Woningbouw*
- *Regio fonds*
- *Lokaal fonds (fonds Bovenwijkse Voorzieningen)*
- *Fonds Landschappelijke kwaliteit*

In de nota's zijn tarieven opgenomen die worden gehanteerd bij de bepaling voor de fondsafdracht bij gronduitgiftemoment. Het beleid geldt zowel voor gemeentelijke als particuliere bouwplannen. Het kostenverhaal vindt bij voorkeur plaats via privaatrechtelijke overeenkomsten. Het exploitatieplan geldt als stok achter de deur. In 2017 zal deze nota worden geactualiseerd vanwege de effecten van de komende Omgevingswet (2018).

Parameters grondexploitatie

In grondexploitaties wordt met de volgende parameters gerekend:

Parameters grondexploitaties	Jaarrek2014	Jaarrek 2015	Mutatie
	In 2015	Vanaf 1-1-2016	
Kosteninflatie	2,5%	2,5%	0,0%
Opbrengsteninflatie uitgifte	0,0%	0,0%	0,0%
Opbrengsteninflatie bijdragen	0,0%	0,0%	0,0%
Rekenrente cfm BBV 2016	3,0%	0,0%	-3,0%

De kosteninflatie is gebaseerd op de gemiddelde prijsstijging van de grondstoffenmarkt en inkomensgroei. Het is een trendcijfer voor de komende jaren. De opbrengsteninflatie wordt vanuit conservatief oogpunt op 0% gehouden.

Vanwege wijzigingen in de BBV-regelgeving moet de gemeente Waalre vanaf 1-1-2016 de werkelijke rekenrente voor externe financiering bij grondexploitaties toepassen. Aangezien de gemeente Waalre geen externe financiering heeft aangetrokken, en ook geen intentie heeft externe financiering aan te trekken voor de huidige lopende grondexploitaties, is de te hanteren rente 0%.

Nieuwe wet- en regelgeving

Gewijzigde regelgeving BBV op grondexploitaties

Medio maart 2016 heeft de commissie BBV een rapportage "Notitie Grondexploitaties 2016" gepubliceerd. In dit besluit worden wijzigingen aangeduid die van invloed zijn op de gemeentelijke begroting en op de grondexploitatieresultaten. Zo mogen de grondexploitatieprojecten niet een langere exploitatieduur hebben dan 10 jaar. Tevens moet de werkelijk betaalde rente worden gehanteerd als rekenrente. Ook wordt het voorstel gedaan tot het schrappen van het type grondcomplex "Nog niet in exploitatie genomen gronden". De effecten van deze wijzigingen vindt u terug in deze paragraaf.

Uitbreiding BBV-regelgeving tbv grondexploitaties (kengetallen)

Medio juli 2015 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken het besluit genomen tot uitbreiding van BBV-regelgeving waarbij in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing kengetallen moeten worden gepresenteerd. Zo ook voor het onderdeel grondexploitatie. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement zijn de kengetallen opgenomen.

Wet Markt & Overheid (vennootschapsbelastingplicht)

De regelgeving omtrent de vennootschapsbelastingplicht (vpb) voor publieke organisaties is inmiddels per 1-1-2016 van kracht. Gemeenten zullen vpb moeten afdragen over de winst die met ondernemingsactiviteiten wordt/is verdiend. De VPB-plicht geldt voor alle commerciële en niet-commerciële activiteiten waarmee in concurrentie wordt getreden. De gemeente Waalre is op moment van schrijven aan het onderzoeken of de grondexploitatie-projecten door de ondernemingspoort gaan en daarmee vpb-plichtige activiteit betreft. Op dit moment zijn echter nog enkele onduidelijkheden hoe de belastinginspecteur zal kijken naar verschillende elementen en fiscale regels met betrekking tot grondexploitaties en de

renteparameter. De effecten van de vpb-plicht worden bij de programmabegroting 2017 gemeld.

Woningbouwprogramma en woningmarkt

In 2013 is door uw raad de Woonvisie vastgesteld, met daarin opgenomen een woningbouwprogramma. Het gewenste woningbouwprogramma is gebaseerd op de prognose van bevolking en woningbehoefte, zoals die door de provincie Noord-Brabant periodiek wordt opgesteld. Het kwantitatief woningbouwprogramma per gemeente wordt hierop gebaseerd en is voor de provincie ook het toetsingskader van de bestemmingsplannen. De ervaring leert dat deze prognoses redelijk goed de werkelijke ontwikkeling voorspeld. Voor Waalre is de provinciale prognose van de groei van de woningbehoefte de basis van het woningbouwprogramma. Voor de komende 10 jaar geeft de provincie een groei van minimaal 500 woningen van de eigen Waalrese behoefte. In de Woonvisie waren de 'BOR-afspraken' met de gemeenten in het Stedelijk Gebied nog opgenomen (circa 50 woningen per jaar extra voor de overloop). Dit was dus ongeveer gelijk aan de eigen behoefte. In het Stedelijk Gebied worden nu nieuwe woningbouwafspraken gemaakt, waarbij de taak voor Waalre voor de regionale behoefte naar verwachting minder zal worden. Mogelijk zullen locaties dan gefaseerd moeten worden of later in ontwikkeling genomen. In de planning is hierop al geanticipeerd.

Het woningbouwprogramma wordt voor een deel gerealiseerd op locaties, die de gemeente zelf in exploitatie heeft. Daarnaast wordt een deel ook gerealiseerd door particuliere ontwikkelingen. Het programma voor de periode 2015-2024 is als volgt:

Bouwprogramma 2015-2024	Jaar van oplevering										Totaal
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Gemeente projecten	24	1	58	85	94	42	17	0	25	25	371
Particuliere projecten (groot)	51	0	15	47	60	25	0	0	0	0	198
Particuliere projecten (klein)	0	0	33	6	0	0	0	0	0	0	39
Projecten nog niet in ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	50	50	50	50	200
TOTAAL	75	1	106	138	154	67	67	50	75	75	808
Procentueel	9%	0%	13%	17%	19%	8%	8%	6%	9%	9%	100%

Voor de korte termijn (5 jaar) zijn concrete locaties in ontwikkeling, zowel op grond van de gemeente als particuliere ontwikkelingen. Voor de langere termijn zullen nog extra locaties in ontwikkeling moeten worden genomen. Hiervoor zijn meerdere mogelijkheden in beeld, zowel op inbreidings- als uitbreidingslocaties.

Kwalitatief blijken de locaties goed aan te sluiten bij de vraag van de consument. Recent is een nieuw plan gepresenteerd (Heistraat-noord), waarbij er veel vraag bleek. Het is goed merkbaar dat de woningmarkt weer aantrekt: aantal transacties stijgen, verkoopprijzen stijgen weer. In 2016 zal de Woonvisie en het woningbouwprogramma aan de actuele ontwikkelingen worden aangepast.

Algemeen

In het kalenderjaar 2015 waren bij de gemeente Waalre acht grondexploitaties actief. In de loop van 2015 konden twee projecten worden afgesloten, namelijk Phloxlaan en bedrijventerrein Waalre Noord. In de jaarrekening 2015 is deze afsluiting afgehandeld. In het begrotingsjaar 2016 zijn nog zes gemeentelijke grondexploitaties actief.

Mutaties boekwaarden

In onderstaande tabel worden de mutaties van de boekwaarde per 31-12-2014 met 31-12-2015 aangegeven. De boekwaarde van een project presenteert het netto historisch geïnvesteerd vermogen tot en met 31 december van dat boekjaar. Alle tot dan toe gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten zijn opgenomen in de boekwaarde stand per 31 december van dat boekjaar. Hierin zijn niet de toekomstige winst- of verliesnemingen van toepassing. Een negatieve boekwaarde betekent: er zijn meer opbrengsten dan kosten gerealiseerd.

Het boekwaarde verloop van de acht grondexploitaties die in 2015 actief waren, wordt in onderstaande tabel gepresenteerd.

Projectnaam	Boekwaarde 31-12-2014	Mutaties Kosten	Mutaties Opbrengsten	Winstneming	Boekwaarde 31-12-2015
Phloxlaan	€ -53.789	€ 1.342	€ -	€ 52.447	€ -
Brabantiaarterrein	€ 305.585	€ 27.394	€ -	€ -	€ 332.979
Centrumplan Waalre dorp	€ 650.947	€ 58.064	€ -	€ -	€ 709.011
Waalre Noord bedrijventerrein	€ -1.880	€ 210.726	€ 251.365	€ 38.302	€ -
Waalre Noord woningbouw	€ 3.100.288	€ 1.200.692	€ 1.104.095	€ -	€ 3.196.886
Eikenlaan/Berkenlaan	€ 59.630	€ 4.137	€ -	€ -	€ 63.767
Molenstraat/Dreefstraat	€ 10.321	€ 5.117	€ -	€ -	€ 15.438
Ekenrooisestraat	€ 72.808	€ 82.267	€ -	€ -	€ 155.075
Totaal	€ 4.143.910	€ 1.589.738	€ 1.355.459	€ 90.749	€ 4.473.154

De totale boekwaarde per 31-12-2015 bedraagt EUR 4,47 miljoen. Dat is circa EUR 330.000 hoger dan de boekwaarde per 31-12-2014. Het grootste deel van de opbrengsten komt van de grondverkoop van 2 bedrijfskavels en de grondverkoop bij plan De Meeris. Het grootste deel van de investeringen is gedaan voor het bouw- en woonrijp maken van Waalre Noord en planontwikkeling voor alle projecten.

Af te sluiten grondexploitaties

In 2015 zijn de laatste werkzaamheden verricht aan de kavel aan de Phloxlaan. Daarnaast zijn de laatste kavels op bedrijventerrein Waalre Noord verkocht. Deze projecten worden per 31-12-2015 afgesloten. De eindresultaten van deze grondexploitaties komen respectievelijk uit op EUR 52.447 en EUR 38.302 positief. De totale winstneming van afgerond EUR 90.750 is toegevoegd aan het jaarrekeningsaldo 2015.

Mutaties resultaten grondexploitaties

Van de zes resterende grondexploitaties zijn de resultaten geactualiseerd naar prijspeil 1-1-2016. Hieronder vindt u een overzicht van de actualisatie van de eindwaarde van de woningbouwprojecten bij oplevering:

Ruimtelijk project	Eindwaarde bij jaarrekening 2014	Nog te maken kosten (nominaal)	Nog te realiseren opbrengsten (nominaal)	Eindwaarde bij jaarrekening 2015	Mutatie	Belangrijkste verklaring van de mutatie
Brabantierrein	€ 177.952	€ 534.936	€ 1.192.044	€ 322.247	€ 144.295	opbrengst en rentevergoeding (eerder) ontvangen
Centrumplan Waalre dorp	€ 37.885	€ 1.926.684	€ 2.292.173	€ -507.488	€ -545.373	lagere grondopbrengsten, hogere civiele kosten
Waalre Noord woningbouw	€ 493.102	€ 7.071.578	€ 12.513.026	€ 1.598.553	€ 1.105.451	meer grondopbrengsten herindeling planvorming en meer bouwprogramma
Eikenlaan/Berkenlaan	€ 552.454	€ 370.215	€ 911.000	€ 456.042	€ -96.412	faillissement ontwikkelaar, nieuw plan nodig, lagere opbrengstpotentie verwacht, vertragingseffecten
Molenstraat/Dreefstraat	€ 300.245	€ 156.968	€ 482.112	€ 309.142	€ 8.897	rentevoordeel
Ekenrooisestraat	€ 1.281.806	€ 859.104	€ 2.509.225	€ 1.472.145	€ 190.339	Meer uitgeefbaar gebied, netto meer opbrengst
Totaal	€ 2.843.444	€ 10.919.485	€ 19.899.580	€ 3.650.641	€ 807.197	

De actualisatie van de grondexploitaties presenteert een hoger totaalresultaat: verbetering van EUR 807.200. Deze winstbijstelling wordt veroorzaakt door hogere opbrengsten voor de projecten Waalre Noord, Brabantierrein en Ekenrooisestraat. Voor Waalre dorp is echter, conform de verwachting van de risicoanalyse bij de jaarrekening 2014, een negatief projectresultaat berekend van ongeveer EUR 507.500. Ook van het project Eiken-/Berkenlaan is het resultaat naar beneden bijgesteld vanwege de herijking van de kostenraming voor de herinrichting en reconstructie van de Eiken- en Berkenlaan.

De totale winstverwachting op netto contante waarde per 1-1-2016 bedraagt afgerond EUR 3.651.000. In onderstaande tabel is af te lezen wanneer de resultaten worden behaald.

Winstprognose	Netto contant	Eindwaarde									
		1-1-2016	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Brabantierrein	€ 322.247		€ 322.247								
Centrumplan Waalre dorp	€ -507.488						€ -507.488				
Waalre Noord woningbouw	€ 1.598.553										€ 1.598.553
Eikenlaan/Berkenlaan	€ 456.042				€ 456.042						
Molenstraat/Dreefstraat	€ 309.142		€ 309.142								
Ekenrooisestraat	€ 1.472.145			€ 1.472.145							
Saldo	€ 3.650.641	€ -	€ 631.389	€ 1.472.145	€ 456.042	€ -	€ -507.488	€ -	€ -	€ 1.598.553	
Cumulatief (eindwaarde)		€ -	€ 631.389	€ 2.103.534	€ 2.559.576	€ 2.559.576	€ 2.052.088	€ 2.052.088	€ 2.052.088	€ 3.650.641	

Een toelichting op de stand van zaken van de grondexploitatieprojecten volgt hieronder:

Brabantierrein (complex 15)

Het voormalig fabriekscomplex van Brabantia in Aalst is verworven door woningstichtingen 'Thuis en Wooninc. Naast de voormalige fabriek maken ook de 2 villa's aan de Brabantialaan, de voormalige flat met huurwoningen aan de Eindhovenseweg alsmede een perceel gemeentegrond tussen Eindhovenseweg en Tongelreep deel uit van deze ontwikkeling. De gemeente verkoopt het perceel in tweeën aan elk van de corporaties. De gemeente heeft een overeenkomst afgesloten met de ontwikkelende partijen, waarin zowel de verkoop van grond alsmede het doen van bijdragen aan de gemeente zijn vastgelegd. De realisatie van het plan vergt veel tijd vanwege de complexiteit en belangen van participerende partijen. In 2015 is een deel van de koopwoningen via een CPO-project (collectief particulier opdrachtgeverschap) ontwikkeld en wordt in 2016 gestart met de bouw.

Centrumplan Waalre-dorp (complex 57)

Dit complex heeft betrekking op de uitvoering van (delen van) de in 2012 vastgestelde Centrumvisie Waalre-dorp. In 2015 heeft een aanscherping van de eerdere visie plaats gevonden die heeft geleid tot de keuze voor drie thema's, te weten 'culinair', 'natuurlijk' en 'cultuur & historie', die richting zullen geven aan de verdere toekomstige ontwikkeling van Waalre-dorp. Bovendien is een eerste verkenning van de mogelijkheden voor een herinrichting van het openbaar gebied van de Markt afgerond. Deze zal, naast diverse andere deelprojecten in het kader van de centrumontwikkeling, in 2016 een vervolg krijgen.

Waalre Noord (complex 54)

In het totale ontwikkelgebied van Waalre-noord zijn circa 600 woningen gepland. Hiervoor is een Gebiedsvisie vastgesteld op basis waarvan alle ontwikkelingen vorm krijgen. De gemeente heeft in het verleden ten behoeve van de realisatie van de nieuwe woonwijken in het verleden grondaankopen gedaan. In 2015 zijn de woningen in het project Heistraat-noord fase 1 opgeleverd alsmede 2 bouw kavels voor eigen bouw. In 2015 is het plan voor inrichting van het landschapspark ten noorden van de woonwijk met een appartementencomplex verder doorontwikkeld. De verkoop loopt goed en in 2016 wordt gestart met de werkzaamheden.

Er was een principe overeenstemming met een ontwikkelcombinatie voor de gronden ten zuiden van de Heistraat. De gronden zijn uiteindelijk echter aan een andere ontwikkelaar verkocht, waardoor dit plandeel is gestagneerd. Er zijn nieuwe onderhandelingen gestart over een overeenkomst alsmede een stedenbouwkundig plan. Deze gesprekken lopen nog door in 2016. Door voorgaande is er een grote vertraging in planontwikkeling. Mede gezien die stagnatie is in 2015 besloten om het plandeel Heistraat-noord fase 2 versneld te ontwikkelen. In 2015 zijn door de raad de kaders aangegeven en is vervolgens een plan opgesteld. In 2016 zal dit worden verwoord in een bestemmingsplan.

Per saldo worden de kosten over het gehele complex gedekt door de opbrengsten. Door enige stagnatie worden verwachte inkomsten later verkregen en is er sprake van hogere rentelasten op de boekwaarde. Risicobeheersing blijft dan ook benodigd. Vooralsnog is het project winstgevend.

Eikenlaan/Berkenlaan (complex 52)

Vanwege het faillissement van de beoogde ontwikkelaar medio 2015, is het bouwplan en de grondverkoop nog niet gerealiseerd. De contractuele (financiële) afspraken vervallen en de gemeente is op zoek naar een andere ontwikkelaar. De woningmarkt is echter sterk gewijzigd waardoor het oorspronkelijk overeengekomen grondbod onhaalbaar is geworden. Herijking van de grondopbrengst van een nieuw bouwplan en herziening van de reconstructiekosten leiden tot een naar beneden bijgesteld grondexploitatie-resultaat. In 2015 zijn diverse scenario's doorgerekend, waarvan enkele op basis van schetsontwerpen van ontwikkelaars. De gemeente is nog met enkele partijen in gesprek om de invulling van deze locatie nieuw leven in te blazen, waarschijnlijk in de vorm van een ander woningtype dan de oorspronkelijk geplande appartementen.

Molenstraat/Dreefstraat (complex 40)

De realisatie van deze woonwijk tussen de Molenstraat en de Dreefstraat, waar een plan wordt voorbereid voor de realisatie van ca. 46 woningen, neemt meer tijd in beslag dan verwacht. Dit is met name veroorzaakt door de extra onderhandelingen van de ontwikkelende partij (de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte) met de particuliere grondeigenaren in het gebied. In 2015 zijn de onderhandelingen over de te sluiten overeenkomsten gevoerd en is het ontwerpbestemmingsplan voorbereid. Het ontwerpbestemmingsplan zal na ondertekening van alle overeenkomsten in 2016 in procedure worden gebracht. Wij voorzien, ondanks de opgetreden vertraging, en mede dankzij de lage boekwaarde een positief resultaat.

Ekenrooisestraat (complex 30)

De uitgangspunten van de raad voor de herontwikkeling van de vrijgekomen schoollocatie in Ekenrooi zijn verder uitgewerkt, wat in 2015 heeft geresulteerd in een stedenbouwkundig plan dat voorziet in 18 levensloopbestendige patiowoningen en 5 bouwkvelds. De patiowoningen worden gerealiseerd via collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) en zijn met name zeer geschikt voor jonge senioren. Met de CPO-leden zijn overeenkomsten opgesteld met betrekking tot de koop van de grond en de bouw van patio's. Alle kvelds zijn inmiddels verkocht. In 2016 worden verder de bestemmingsplan- en vergunningenprocedures doorlopen waarna zal worden gestart met de civiele en bouwwerkzaamheden in het plangebied. Naar verwachting zal eind 2016 gestart worden het plangebied bouwrijp te maken waarna gestart kan worden met de bouw. De andere 5 bouwkvelds worden door de gemeente zelf op de markt gebracht nadat het bestemmingsplan is vastgesteld, wat naar verwachting zal plaatsvinden in september 2016.

Overige gronden

Grondeigendommen (grondcomplexen) waar nog geen stellig en reëel voornemen tot (her)ontwikkeling is besloten door de raad (c.q. nog geen grondexploitatiestatus heeft), vallen onder de noemer Overige gronden. Deze grondeigendommen en bijbehorende boekwaarde zijn bij de jaarrekening 2014 gesplitst naar vier aparte grondcomplexen. Vanaf 1-1-2016 worden onder deze noemer nog drie grondcomplexen beheerd en geadmistreerd. In 2015 worden twee bospercelen in complex Waalre Noord fase 3 niet meer onder Overige gronden bijgehouden, aangezien voor deze percelen geen herontwikkeling wordt voorzien. Deze percelen vallen onder de stille reserve: zodra de percelen verkocht worden, levert dit de gemeente een incidentele opbrengst op van EUR 252.250 (schatting).

Omschrijving complex	type kavel	Kern	Sectionr	Oppervlakte (m2)	Boekwaarde per 1-1-2015	Boekwaarde per m2	Marktwaarde	Marktwaarde per m2	Afwaardering	Boekwaarde per 31-12-2015
Waalre Noord fase 3	huiskavel	Waalre	A1754	4.090						
	veldkavel	Waalre	A1755	2.330	€ 750.000	€ 93	€ 750.000	€ 93	€ -	€ 750.000
	veldkavel	Waalre	A4894	1.630						
	veldkavel	Waalre	A1353	5.520	€ 110.451	€ 20	€ -	€ -	€ 110.451	€ -
	veldkavel	Waalre	A1354	5.410	€ 108.249	€ 20	€ -	€ -	€ 108.249	€ -
	veldkavel	Waalre	A4018	4.220	€ 28.585	€ 6,77	€ 29.498	€ 6,99	€ -	€ 28.585
	veldkavel	Waalre	A4308	3.520	€ 23.843	€ 6,77	€ 24.605	€ 6,99	€ -	€ 23.843
Ekenrooi Zuid	veldkavel	Aalst	A3364	4.227	€ 28.632	€ 6,77	€ 29.547	€ 6,99	€ -	€ 28.632
	veldkavel	Aalst	A2905	19.585	€ 132.662	€ 6,77	€ 136.898	€ 6,99	€ -	€ 132.662
	veldkavel	Aalst	A3611	1.942	€ 13.154	€ 6,77	€ 13.575	€ 6,99	€ -	€ 13.154
	veldkavel	Aalst	A3704	18.380	€ 124.500	€ 6,77	€ 128.476	€ 6,99	€ -	€ 124.500
Pachtblok 310 (Dreefstraat)	veldkavel	Waalre	A4813	33.195	€ 224.851	€ 6,77	€ 232.033	€ 6,99	€ -	€ 224.851
Boerenbondterrein	veldkavel	Waalre	A4705	9.825	€ 218.068	€ 22	€ 982.500	€ 100	€ -	€ 218.068
Totaal				113.874	€ 1.762.995	€ 15,5	€ 2.327.130		€ 218.700	€ 1.544.295

Voor elk perceel is vorig jaar een boekwaarde bepaald. Deze boekwaarde moet worden vergeleken met de marktwaarde van de percelen bij huidig gebruik en bestemmingsplankader. Indien de boekwaarde hoger uitkomt dan de marktwaarde dient een afwaardering te worden geboekt ter hoogte van het verschil van de marktwaarde en de boekwaarde per 1-1-2016. In bovenstaande tabel is op te maken dat vanwege de verplaatsing van 2 percelen naar de balans een afwaardering bij Overige gronden moet worden gedaan van EUR 218.700. De afwaardering wordt verrekend met het saldo van de Algemene Reserve Grondbedrijf. De boekwaarde na afwaardering bedraagt per 31-12-2015 EUR 1,54 miljoen.

Voor elk complex wordt hieronder een toelichting gegeven.

Waalre Noord fase 3

De gemeente heeft in het verleden enkele grondposities in dit toekomstig ontwikkelgebied strategisch aangekocht voor de realisatie van een woonwijk Waalre Noord fase 3 (conform Gebiedsvisie Waalre Noord). De gemeente wil echter eerst Waalre Noord fase 1 en 2 willen realiseren. De komende jaren wordt voor deze fase 3 nog geen planontwikkeling opgestart. De percelen zijn voor de komende tijd verpacht.

Ekenrooi Zuid

In de structuurvisie is dit gebied aangewezen als mogelijke ontwikkelingslocatie voor woningbouw. Met ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte is voor dit potentiële ontwikkelgebied een verkenning verricht. In het verleden is echter de grond aangekocht met een meerwaardeclausule die geldt tot circa 1-1-2021. Planvorming wordt dan ook tot nader order uitgesteld. Het perceel wordt in bruikleen gegeven als paardenweide.

Boerenbondterrein

De herontwikkeling van deze locatie laat nog op zich wachten. Het terrein wordt incidenteel gebruikt voor evenementen. Een verkenning voor een herontwikkeling zal pas na 2016 worden verricht. Op dit moment is op het perceel een maatschappelijke functie bestemd.

Pachtblok 310

De gemeente heeft aan de Dreefstraat een perceel verpacht aan een particulier.

Strategische verwervingen

In 2015 heeft de gemeente een perceel landbouwgrond aangekocht voor strategische doeleinden zoals grondruil, natuurcompensatie of op de langere termijn nieuwe woningbouwontwikkelingen. Het betreft een perceel aan de Dirck van Hornelaan ter grootte van 2,16 ha. voor een bedrag van afgerond EUR 210.000. Deze verwerving is geactiveerd en zal verder worden beheerd en verpacht onder Vastgoedbeheer.

Pachtgronden

De gemeente heeft diverse landbouwgronden in bezit. Daarvan wordt momenteel ongeveer 45,9 hectare verpacht. Dit leverde de gemeente in 2015 EUR 29.304 aan pachtopbrengsten op.

Restgronden

Voor restgronden wordt een passief grondbeleid gevoerd. De gemeente verkoopt reststroken op aanvraag en indien voldaan wordt aan beleidsregels. In 2015 zijn diverse verzoeken binnengekomen voor de aankoop van gemeentelijke reststroken. Er is echter voor maar 350 m² verkocht. Dit leverde EUR 56.048 aan incidentele grondopbrengsten op. Deze opbrengsten zijn aan het jaarrekeningsaldo 2015 toegevoegd.

Particuliere initiatieven

De gemeente faciliteert een toekomstig bouwprogramma (volkshuisvestelijk en economisch beleid) niet alleen via haar eigen plannen, maar ook via particuliere initiatieven. De volgende particuliere projecten worden op dit moment door de gemeente gefaciliteerd:

Wonen Hartje Waalre

Op dit voormalige Kendix-fabrieksterrein nabij de Markt in Waalre-dorp is een herontwikkeling voorzien met woningbouw. Het bestemmingsplan is in 2013 onherroepelijk geworden. De 1^e fase is opgeleverd, echter als gevolg van de marktomstandigheden is niet bekend wanneer de 2^e fase kan worden gerealiseerd. Op dit moment kunnen nog 24 appartementen en 12 grondgebonden woningen worden gerealiseerd.

Schoonoordstraat

Op het voormalige fabrieksterrein aan de Schoonoordstraat te Aalst worden door een projectontwikkelaar 33 woningen gerealiseerd waarvan 30% in de sociale sector. Het bestemmingsplan dat voorziet in deze ontwikkeling is begin 2016 vastgesteld. De verkoop van de woningen is gestart en loopt voorspoedig. Eind 2016 kan waarschijnlijk worden gestart met de bouw.

Bastion hotel

In Waalre wordt een Bastion-hotel gerealiseerd. Het bestemmingsplan is onlangs onherroepelijk geworden. De gronden worden bouwrijp gemaakt. In de zomer van 2016 zal het hotel worden gebouwd.

Landgoed Eeckenrhoude

De grondeigenaar van dit landgoed wil door middel van de aanleg van nieuwe natuur op basis van de Verordening Ruimte Noord-Brabant een nieuwe woning toevoegen aan het landgoed. Afspraken en fondsbijdragen zijn vastgelegd via een anterieure overeenkomst.

Bestemmingsreserves

Van particuliere en gemeentelijke bouwplannen wordt conform de nota Kostenverhaal of via afspraken in exploitatieovereenkomsten bijdragen aan de bestemmingsreserves overeengekomen. De voeding van de bestemmingsreserves voor de komende jaren is als volgt:

Voeding bestemmingsreserven	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Huidig saldo	€ 72.000								
Ekenrooisestraat	€ -	€ 99.550	€ 19.930	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Waalre dorp	€ -	€ -	€ -200.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Molenstraat/dreefstraat	€ -	€ 131.968	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Eikenlaan/Berkenlaan	€ -	€ 23.650	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Brabantiaterein	€ 365.936	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Woningbouw Waalre Noord	€ 44.156	€ 23.127	€ 388.148	€ -	€ -	€ -	€ 115.110	€ 115.110	€ 118.598
Bastion hotel	€ 22.644	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Landgoed Eeckenrhoude	€ -	€ 21.330	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Schoonoordstraat	€ 101.998	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal voeding fondsen in jaar	€ 606.734	€ 299.625	€ 208.078	€ -	€ -	€ -	€ 115.110	€ 115.110	€ 118.598
Cumulatief	€ 606.734	€ 906.359	€ 1.114.437	€ 1.114.437	€ 1.114.437	€ 1.114.437	€ 1.229.547	€ 1.344.657	€ 1.463.255

Dit is de totale kasstroom naar de bestemmingsreserves (Lokaal fonds, Regiofonds en fonds Sociale Woningbouw, fonds Landschappelijke Kwaliteit, Fonds Landschappelijke Kwaliteit). Voor de periode tot 1-1-2025 wordt voor EUR 1,46 miljoen aan financiële middelen verwacht. In de grondexploitatie centrumplan Waalre-dorp wordt een bijdrage uit het Lokaal fonds gevraagd (in 2018) van EUR 200.000. De resterende middelen moeten nog geormerkt worden.

Risico's bij grondexploitaties

Gevoeligheidsanalyse

In grondexploitaties wordt met rente- en inflatieparameters gerekend. De parameters zijn conservatief. Parameters zijn trendcijfers en kunnen naar verloop van tijd wijzigen (indien daar gegronde reden voor is). Met behulp van een gevoeligheidsanalyse kan worden aangetoond wat het effect op het totaalresultaat van de grondexploitaties is, als parameters wijzigen. Het volgende scenario is geanalyseerd:

- Kosteninflatie van 2,5% wordt 2%;
- Opbrengsteninflatie van 0% naar 0,5%;
- Rente verhoogd van 0% naar 0,5%.

In geval van bovenstaand scenario zal het totaalresultaat van de grondexploitaties verbeteren met ongeveer EUR 0,5 miljoen.

Risicoanalyse

Voor elk van de lopende grondexploitaties is een risicoanalyse uitgevoerd. De uitkomsten van de risicoanalyses laten zien dat de Algemene Reserve Grondexploitatie een minimaal niveau van EUR 210.069 dient aan te houden voor het opvangen van risico's in de lopende grondexploitatie-projecten.

Algemene Reserve Grondexploitatie

Verliesvoorziening en afwaarderingen

De gemeente Waalre heeft een centrumproject die verlieslaten is. Voor het negatieve resultaat van EUR 507.488 is een verliesvoorziening getroffen. Dat wil zeggen dat uit de Algemene Reserve middelen zijn geormerkt ter dekking van dit berekende verwachte negatieve resultaat.

De gemeente Waalre heeft ook enkele grondposities (Overige gronden) die een hogere boekwaarde hebben ten opzichte van de huidige marktwaarde. Voor dit verschil ten bedrage van EUR 218.700 moet een afwaardering worden gedaan. Deze afwaardering gaat ten laste van de Algemene Reserve Grondexploitatie.

Algemene Reserve Grondexploitatie

Eind 2015 is de nota Reserves en Voorzieningen geactualiseerd en door de raad vastgesteld. Daarbij is een stand van de Algemene Reserve Grondexploitatie vastgesteld op EUR 1.450.000. Met inachtneming van de te treffen verliesvoorziening voor centrumplan Waalre dorp (EUR 507.488) en de afwaardering van EUR 218.700 onder Overige Gronden komt het niveau van de Algemene Reserve Grondexploitatie uit op EUR 723.812.

Deze reserve staat in onlosmakelijk verband met de reeds beschreven risico's die spelen bij de lopende grondexploitaties. De Algemene Reserve Grondexploitatie is de belangrijkste bron voor het opvangen van deze exploitatierisico's en vervult daarom een garantierol bij de minimale bedrijfsvoering voor de gebiedsontwikkelingen. De vrij besteedbare reserve lijkt op voldoende niveau in vergelijking met de berekende risicobuffer van EUR 210.069, zoals in vorige sub-paragraaf is behandeld.

Paragraaf H Horizontale verantwoording en interbestuurlijk toezicht

Waar gaat de paragraaf over

De gemeente Waalre voert veel wettelijke taken uit namens Rijk en provincie, ook wel medebewindstaken genoemd. Met de komst van de Wet revitalisering generiek toezicht (WRGT) in 2012 is het interbestuurlijk toezicht (IBT) - de wijze waarop provincie en Rijk toezicht houden op de uitvoering van de medebewindstaken - veranderd. De raad is het eerste controlerende orgaan waaraan het college jaarlijks verantwoording aflegt. Hierdoor kan de controle door Rijk en provincie sober, op afstand en risicogericht zijn.

Inhoud

Horizontale verantwoording

Waalre behoort tot een van de eerste gemeenten die een vorm van horizontale verantwoording ingericht heeft. Sinds 2014 maken we voor alle toezichtsgebieden gebruik van de vragenlijsten op de website Waarstaatjegemeente.nl, het instrument dat hiervoor door het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) samen met de VNG ontwikkeld is. Op Waarstaatjegemeente.nl staan de belangrijkste Kritische Prestatie Indicatoren (kpi's) per toezichtsgebied. Het interpreteren van de op de website ingevulde informatie en het formuleren van conclusies en eventuele verbeteracties zijn nog aandachtspunten.

Het moment waarop KING de vragenlijsten openstelde was dit jaar te laat om de verantwoording over 2015 nog mee te kunnen nemen in deze jaarrekening. De horizontale verantwoording volgt z.s.m. in een separate rapportage.

Interbestuurlijk toezicht

Provincie Noord-Brabant

Het interbestuurlijk toezicht over 2013-2015 is door de provincie Noord-Brabant geëvalueerd. Hieruit is gebleken dat de provincie onvoldoende kan steunen op de horizontale verantwoording via Waarstaatjegemeente.nl. De website wordt slechts door een beperkt aantal gemeenten gebruikt en de informatie is vaak onvoldoende onderbouwd. De provincie heeft hierover contact met KING/VNG.

Als gevolg hiervan vraagt de provincie in het uitvoeringsplan 2016 om een andere vorm van verantwoording over de uitvoering van de archiefwet. Over 2015 e.v. dient een jaarverslag inclusief verbeterplan aan raad en provincie gestuurd te worden. We hebben ervoor gekozen dit jaarverslag als bijlage op te nemen in deze jaarrekening.

Enkele grote gemeenten met een voortrekkersrol op het gebied van horizontale verantwoording hebben KING/VNG gevraagd om het instrument Waarstaatjegemeente.nl verder te ontwikkelen zodat het blijft aansluiten bij de wensen van de verticale toezichthouders (Rijk en provincie). Waalre is vanaf maart 2016 ook actief betrokken bij de ontwikkeling van de horizontale verantwoording/interbestuurlijk toezicht door deelname in de klankbordgroep van de provincie.

Naast de systematische controles op de provinciale toezichtsgebieden benoemt de provincie vanaf 2016 jaarlijks een aantal thema's waarop extra focus komt te liggen. Het zijn o.a. thema's die op dat moment de meeste risico's opleveren. Voor 2016 zijn de volgende negen thema's benoemd:

1. Gemeentelijk toezicht op emissies veehouderijen
2. Kennisuitwisseling met gemeenten over de huisvesting van vergunninghouders
3. Gemeentelijk toezicht op realisatie van externe veiligheidsmaatregelen langs Brabantspoor
4. Begrotingscirculaire gemeenten (raad + college)
5. Archivering bij ketensamenwerking
6. Verbetering horizontale controle door gemeenteraden
7. Rolopvatting gemeenteraden en provincie als toezichthouders
8. Voorlichting nieuwe werkwijze systematisch toezicht
9. Prioritering gemeenschappelijke regelingen op basis van belang/risico

De wijze waarop de provincie invulling geeft aan deze thema's, varieert per thema. Een van de speerpunten is voorlichting geven aan raadsleden, griffiers en secretarissen over de rolopvatting en onderlinge samenwerking. Uit de evaluatie bleek dat raadsleden onvoldoende bekend waren met de rol van horizontaal toezichthouder.

Het Rijk

Ook het Rijk maakt voor het toezicht gebruik van de ingevulde vragenlijsten/indicatoren op Waarstaatjegemeente.nl. De vragenlijsten m.b.t. de decentralisaties zijn komen te vervallen. De bestaande vragenlijsten/indicatoren hadden betrekking op het proces van de transitie en er is geen overeenstemming bereikt over een vervangende set indicatoren. In plaats daarvan wordt de Gemeentelijke monitor Sociaal Domein van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt.

Bijlagen bij de paragrafen

- Bijlage I: Tabel bezwaarschriften, Wob-verzoeken, aansprakelijkstellingen en klachten zijn voor het jaar 2011 tot en met 2015
- Bijlage II: Tabel bezwaarschriften, Wob-verzoeken, aansprakelijkstellingen en klachten zijn voor het jaar 2015
- Bijlage III: Horizontale verantwoording (uitvoering archiefwet)

Bijlage I: Tabel bezwaarschriften, Wob-verzoeken, aansprakelijkstellingen en klachten zijn voor het jaar 2011 tot en met 2015

Aantallen 2015	
	aantal
Werkz. secretaris commissie bezwaarschriften	
Bezwaarschriften 2011	48
Bezwaarschriften 2012	58
Bezwaarschriften 2013	94
Bezwaarschriften 2014	59
Bezwaarschriften 2015	88
Afhandeling Wob-verzoeken	
Wob-verzoeken 2011	12
Wob-verzoeken 2012	20
Wob-verzoeken 2013	32
Wob-verzoeken 2014	50
Wob-verzoeken 2015	29
Afhandeling aansprakelijkstellingen	
Aansprakelijkstellingen 2013	13
Aansprakelijkstellingen 2014	29
Aansprakelijkstellingen 2015	14
Klachtcoördinatie	
Klachten 2013 intern	3
Klachten 2013 Nationale Ombudsman	3
Klachten 2014 intern	4
Klachten 2014 Nationale Ombudsman	1
Klachten 2015 intern	14
Klachten 2015 ingediend bij de Nationale	13

(in 2015 geen klachtbehandeling door de Nationale Ombudsman: de Nationale Ombudsman heeft informatie verstrekt en in 2 gevallen verwezen naar de gemeente en deze klachten zijn intern behandeld)

Bijlage II: Tabel bezwaarschriften, Wob-verzoeken, aansprakelijkstellingen en klachten zijn voor het jaar 2015

Tabel specificatie werkzaamheden 2015												
Bezwaarschriften college												
Beslissing op bezwaar												
	vergunningen	verkeer	handhaving	ruimtelijke ontwikkeling	subsidie	wmo	bijsondere bijsland	bijsland	Wob	totaal		
vakgebied ingetrokken	1	0	0	0	0	0	7	3	2	0	13	
niet-ontvankelijk	17	0	0	1	0	0	1	0	0	3	22	
deels niet-ontvankelijk/ ongegrond	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
ongegrond	18	4	0	0	2	12	0	0	3	2	41	
gegrond	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	
nog geen beslissing	0	0	2	0	0	0	3	0	3	1	9	
totaal	36	4	3	1	2	24	3	9	6	88		
WOB												
vakgebied												
WOZ												
geen wob maar vraden	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	4	
buiten behandeling	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	
toewijzen	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	5	
deels toe- /afwijzen	5	0	1	1	0	0	0	0	0	0	8	
afwijzen	0	0	4	0	1	0	0	0	1	1	7	
aangehouden	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
ingetrokken	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
totaal	6	1	8	3	3	1	1	3	2	1	29	
Klachten												
Sociale ontwikkeling												
vakgebied												
eerste lijns klachtenbehandeling door de gemeente	7	0	4	2	0	0	0	13				
ingetrokken	0	0	0	0	0	0	1	1				
tweede lijns klachtbehandeling door de Ombudsman	0	0	0	0	0	0	0	0				
ten onrechte tweede lijns ingediend geen onderzoek Ombudsman maar informeren of doorverwijzen	1	4	2	5	1	0	0	13				
Aansprakelijkstellingen												
soort aansprakelijkstelling												
toegewezen na ambtelijke beoordeling	0	2	0	2	0	4						
afgewezen na ambtelijke beoordeling	1	1	4	1	2	9						
toegewezen door verzekeraar	0	0	0	0	0	0						
afgewezen door verzekeraar	1	0	0	0	0	1						
doorgestuurd naar aannemer	0	0	0	0	0	0						
totaal	2	3	4	3	2	14						

Bijlage III: Horizontale verantwoording (uitvoering archiefwet)

Jaarverslag 2015

Informatie- en archiefbeheer

Toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven zijn essentieel voor goed bestuur. Overheidsinstanties moeten hun archiefbeheer dan ook goed op orde hebben. Dan gaat het onder andere over het openbaar maken, tijdig vernietigen en correct beheren en bewaren van informatie.

De provincie houdt toezicht op het archiefbeheer van gemeenten en beziet of zij hun wettelijke taken naleven. Voor de invulling van het toezicht geeft deze de komende jaren prioriteit aan de volgende vijf Kritische Prestatie Indicator-thema's:

1. Lokale regelingen
2. Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden
3. Digitale archiefbescheiden
4. Overbrenging van archiefbescheiden naar archiefbewaarplaatsen
5. Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depots

Hieronder wordt per KPI aangegeven in welke mate gemeente Waalre aan de archiefwettelijke eisen voldoet.

1. Lokale regelingen

De gemeenteraad heeft bij besluit van 27 juni 2006 de Archiefverordening vastgesteld en het College op 17 oktober 2006 het Besluit Informatiebeheer. Hiermee beschikt gemeente Waalre over een actuele Archiefverordening en Besluit Informatiebeheer.

Gemeente Waalre neemt deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsovereenkomsten. Hieronder staan de belangrijkste weergegeven:

1. Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven
2. Gemeenschappelijke Regeling Plusteam
3. Veiligheidsregio
4. GGD
5. Ergonbedrijven
6. Gemeenschappelijke regeling Openbaar basisonderwijs De Kempen
7. Omgevingsdienst Zuid Oost Brabant
8. Samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen gemeente Waalre-gemeente Eindhoven
9. Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuid Oost Brabant
10. Begraafplaatsmanagement Fontain
11. Samenwerkingsovereenkomst Kabeltelevisie Waalre
12. Samenwerkingsovereenkomst Rekenkamercommissie Waalre

In de gemeenschappelijke regelingen/Samenwerkingsovereenkomsten zijn bepalingen opgenomen t.a.v. de zorg voor de archieven.

Ten aanzien van dit onderwerp voorzien we geen verbeterstappen

2. Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden.

Gemeente Waalre maakt als Document Management Systeem gebruik van de applicatie Verseon. Binnen dit systeem beschikken we over een actueel, compleet samenhangend overzicht van archiefbescheiden. Hierbij geldt de volgende onderverdeling:

- Bouwvergunningen uit de periode 1875 - heden
- Dossiers uit de periode 1971-1990
- Dossiers uit de periode 1991-2000
- Dossiers uit de periode 2001-2010
- Dossiers uit de periode vanaf 2011

Deze dossiers zijn allen digitaal raadpleegbaar en doorzoekbaar. De authenticiteit en context van de voor bewaring in aanmerking komende archiefbescheiden kan worden vastgesteld aan de hand van originele stempels en handtekeningen op de archiefbescheiden. (Voor de vernietigbare archieven zie onder 3). De toegankelijkheid van de archieven is gewaarborgd via de dossierinventaris zoals deze in Verseon is opgenomen.

Voor de te bewaren archiefbescheiden wordt gebruik gemaakt van zuurvrije mappen, hechtmechanieken en archiefdozen.

Als verbeterpunt kan worden aangegeven dat gemeente Waalre voornemens is om over te gaan tot de aanschaf van een zaakstelsel waarbinnen ook de archivering van zaken tot op documentniveau kan worden ingericht.

3. Digitale archiefbescheiden in het bijzonder

Na de brand in 2012 zijn alle archieven van gemeente Waalre gedigitaliseerd. Het betreft zowel de vernietigbare (waarop substitutie is toegepast) als de te bewaren archieven. Dit is uitgevoerd omdat de gemeente in haar tijdelijke huisvesting niet beschikt over een archieftruimte die voldoet aan de wettelijke eisen, maar voor de dagelijkse bedrijfsvoering toch over de archiefinformatie dient te beschikken.

De vernietigbare archieven zijn na scanning (substitutiebesluit college 6 mei 2014) vernietigd en de te bewaren archieven tot en met 2012 zijn na scanning vervroegd overgedragen aan het Regionaal Historisch Centrum te Eindhoven (zie hiervoor onder 4). Nieuw ontstane dossiers welke voor vernietiging in aanmerking komen, worden na scanning nog 3 maanden bewaard. Dossiers welke voor permanente bewaring in aanmerking komen (globaal 10 % van het geheel) worden fysiek bewaard in zuurvrije opslagmaterialen en voorsnog bewaard in afsluitbare kasten.

De digitale bestanden zijn bij onze ICT-dienstverlener SIMAC opgeslagen op de speciale Verseon-server. De back-ups worden gegarandeerd middels opslag op tapes en schijven; e.e.a. volgens uitgebreide back-up en veiligheidsprocedures bij het datacenter van Simac.

De scanners waarmee de archiefbescheiden worden gedigitaliseerd, zijn door de leverancier van de KOFAX-scansoftware (BM-Consultants) ingesteld op de juiste specificaties om te

scannen naar substitutiekwaliteit (o.a. 300 dpi, PDF-A). Deze instellingen worden regelmatig gecontroleerd.

Als verbeterpunt ten aanzien van het scanproces kan worden genoemd het verbeteren van de handleidingen waardoor vervanging bij afwezigheid soepeler verloopt.

4. Overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats.

Na de brand in 2012 zijn alle archieven gedigitaliseerd waarna de voor bewaring in aanmerking komende archiefbescheiden zijn bewerkt en (vervroegd) zijn overgedragen aan het Regionaal Historisch Centrum te Eindhoven. Het betreft de bestuursarchieven uit de periode 1971 - 2012 en de bouwvergunningen uit de periode 1875 - 2012. In dit opzicht hebben we een enorme voorsprong op de overige gemeenten in de regio.

Ten aanzien van dit onderwerp zijn geen verbeterpunten aan de orde.

5. Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depot

De huidige tijdelijke huisvesting van de gemeente beschikt niet over een fysieke archiefruimte die voldoet aan de eisen uit de Archiefregeling. Op dit moment worden plannen gemaakt voor herbouw van het gemeentehuis op de oude locatie. Begin 2018 wordt dit pand in gebruik genomen. Dossiers welke voor permanente bewaring in aanmerking komen worden tot het moment van verhuizing naar het nieuwe gemeentehuis vooralsnog bewaard in afsluitbare kasten.

Een e-depot is (nog) niet aan de orde. Enerzijds omdat de voor bewaring in aanmerking komende archiefbescheiden nog fysiek worden bewaard en anderzijds omdat het Regionaal Historisch Centrum (nog) niet beschikt over een digitale beheeromgeving.

Als verbeterpunt ten opzichte van de huidige situatie kan gemeld worden dat we vanaf 2018 in het nieuwe gemeentehuis weer over een archiefruimte beschikken die voldoet aan de eisen van de Archiefregeling.

B. De Jaarrekening

- a. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting
- b. De balans en de toelichting
- c. De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

a. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

omschrijving	gerealiseerd/ werkelijk	begroting 2015			gerealiseerd/ werkelijk
	2014	primair	wijzigingen	totaal	2015
Totaal lasten publieke dienstverlening	1.717	1.989	16-	1.973	1.758
Totaal lasten Onderwijs	1.480	1.467	93-	1.374	1.332
Totaal lasten cultuur en sport	1.308	1.483	74	1.557	1.534
Totaal lasten sociale voorzieningen	5.141	5.247	160-	5.087	5.114
Totaal lasten jeugdhulp	224	2.326	341-	1.985	2.616
Totaal lasten WMO en volksgezondheid	3.832	5.209	65	5.274	4.938
Totaal lasten milieu en duurzaamheid	1.966	1.768	7	1.775	2.169
Totaal lasten openbare ruimte	3.430	3.608	863	4.471	4.620
Totaal lasten ruimtelijke ontw. en economie	4.540	1.778	1.174	2.952	3.901
Totaal lasten algemeen bestuur	3.100	2.832	413	3.245	3.398
Totaal lasten veiligheid	971	936	46-	890	944
Totaal lasten dekkingsmiddelen(excl.reserves)	3.036	520	630	1.150	1.797
Totaal lasten	30.745	29.163	2.570	31.733	34.121
Totaal baten publieke dienstverlening	749	916	160-	756	594
Totaal baten Onderwijs	172	142	14	156	172
Totaal baten cultuur en sport	144	166	5	171	180
Totaal baten sociale voorzieningen	4.272	2.861	384-	2.477	2.376
Totaal baten jeugdhulp	-	-	-	-	2
Totaal baten WMO en volksgezondheid	691	555	7-	548	508
Totaal baten milieu en duurzaamheid	1.531	1.309	332	1.641	1.883
Totaal baten openbare ruimte	2.278	1.570	304	1.874	1.816
Totaal baten ruimtelijke ontw. en economie	3.443	923	1.360	2.283	3.030
Totaal baten algemeen bestuur	330	19	146	165	267
Totaal baten veiligheid	21	29	-	29	70
Totaal baten dekkingsmiddelen(excl.reserves)	16.361	20.855	251	21.106	21.422
afrondingsverschillen			12	12	4-
Totaal baten	29.992	29.345	1.873	31.218	32.316
Totaal saldo publieke dienstverlening	968	1.073	144	1.217	1.164
Totaal saldo Onderwijs	1.308	1.325	107-	1.218	1.160
Totaal saldo cultuur en sport	1.164	1.317	69	1.386	1.354
Totaal saldo sociale voorzieningen	869	2.386	224	2.610	2.738
Totaal saldo jeugdhulp	224	2.326	341-	1.985	2.614
Totaal saldo WMO en volksgezondheid	3.141	4.654	72	4.726	4.430
Totaal saldo milieu en duurzaamheid	435	459	325-	134	286
Totaal saldo openbare ruimte	1.152	2.038	559	2.597	2.804
Totaal saldo ruimtelijke ontw. en economie	1.097	855	186-	669	871
Totaal saldo algemeen bestuur	2.770	2.813	267	3.080	3.131
Totaal saldo veiligheid	950	907	46-	861	874
Totaal saldo dekkingsmiddelen	13.325-	20.335-	379	19.956-	19.625-
afrondingsverschillen			12-	12-	4
Totaal saldo van baten en lasten	753	182-	697	515	1.805
Totaal toevoegingen aan reserves	2.068	1.007	3.253	4.260	3.780
Totaal onttrekking uit reserves	2.444	840	3.935	4.775	5.158
gerealiseerd resultaat	377	15-	15	-	427
	tekort	overschot	tekort		tekort

Het betreft een voordelig resultaat na bestemming uit reguliere bedrijfsvoering van € 80.699. Wij stellen voor om dit voordelige resultaat te storten in de reserve vrij besteedbaar. Daarnaast wordt voorgesteld om € 507.488 te onttrekken uit de reserve bouwgrondexploitatie.

bedragen inclusief mutatie reserves	gerealiseerd/ werkelijk 2014	begroting 2015			gerealiseerd/ werkelijk 2015
		primair	wijzigingen	totaal	
<u>uitsplitsing lasten algemene dekkingsmiddelen</u>					
a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;	301	304	10-	294	288
b. algemene uitkeringen;	-	-	-	-	-
c. dividend;	-	-	-	-	-
d. saldo van de financieringsfunctie;	91	10	-	10	6
e. overige algemene dekkingsmiddelen	4.712	1.213	3.893	5.106	5.283
	5.104	1.527	3.883	5.410	5.577
<u>uitsplitsing baten algemene dekkingsmiddelen</u>					
a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;	2.943	3.033	9	3.042	3.039
b. algemene uitkeringen;	12.248	16.476	252	16.728	16.790
c. dividend;	8	3	1	4	4
d. saldo van de financieringsfunctie;	1.363	1.343	11-	1.332	1.340
e. overige algemene dekkingsmiddelen	2.243	840	3.935	4.775	5.407
	18.805	21.695	4.186	25.881	26.580
<u>uitsplitsing saldo algemene dekkingsmiddelen</u>					
a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;	2.642-	2.729-	19-	2.748-	2.751-
b. algemene uitkeringen;	12.248-	16.476-	252-	16.728-	16.790-
c. dividend;	8-	3-	1-	4-	4-
d. saldo van de financieringsfunctie;	1.272-	1.333-	11	1.322-	1.334-
e. overige algemene dekkingsmiddelen	2.469	373	42-	331	124-
	13.701-	20.168-	303-	20.471-	21.003-

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

begrotings wijziging	omschrijving	bedrag onvoorzien eenmalig
0	primitieve begroting 2015	100.000,00
1	aanpassingen n.a.v. de septembercirculaire 2014	15.000,00
2	De kracht van Waalre	-30.000,00
4	1e turap 2015	-17.000,00
6	3e turap 2015	-73.000,00
7	4e turap 2015	9.000,00
9	5e turap 2015	24.000,00
11	6e turap 2015	-46.000,00
16	7e turap 2015	61.000,00
18	8e turap 2015	71.000,00
20	9e turap 2015	9.000,00
21	10e turap 2015	-123.000,00
	eindsaldo bedrag eenmalig onvoorzien	<u>0,00</u>

begrotings wijziging	omschrijving	bedrag onvoorzien eenmalig
0	primitieve begroting 2015	50.000,00
4	1e turap 2015	-6.000,00
7	4e turap 2015	21.182,00
11	6e turap 2015	35.000,00
16	7e turap 2015	-100.182,00
	eindsaldo bedrag structureel onvoorzien	<u>0,00</u>

Analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken

Voor een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken wordt verwezen naar de toelichtingen bij de desbetreffende programma's/thema's.

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

programma functie	omschrijving	lasten	waarvan tlv reserves	baten	waarvan tgv reserves
	publieke dienstverlening				
	822 Woonwagencentrum	19.597	19.597		
	totaal publieke dienstverlening	19.597	19.597	-	-
	cultuur en sport				
	530 overdrachtskosten sporthal Hoeveland	10.000			
	540 subsidiering culturele organisaties	17.000			
	totaal cultuur en sport	27.000	-	-	-
	WMO en volksgezondheid				
	670 invoeringskosten jeugdzorg	93.000			
	670 professionele ondersteuning de Pracht/het Klo	21.000			
	670 subsidie dommelregio	73.000			
	totaal WMO en volksgezondheid	187.000	-	-	-
	openbare ruimte				
	210 herinrichting parkeerterrein den Hof	20.054	20.054		
	totaal openbare ruimte	20.054	20.054	-	-
	ruimtelijke ontwikkeling en economie				
	810 afwaardering gronden	218.700	218.700		
	810 actualisatie bestemmingsplannen	16.223	16.223		
	810 Reconstructie buitengebied	5.095	5.095		
	810 Kosten reconstructiedeelname	18.000	18.000		
	totaal ruimtelijke ontwikkeling en economie	258.018	258.018	-	-
	algemeen bestuur				
	001 De kracht van Waalre	28.004	28.004	27.500	27.500
	002 Krediet gefaseerde implementatie regiegemeente	34.638	20.000		
	002 invoering nieuwe website	88.000			
	005 Krediet vitale coalitie	54.435	54.435		
	totaal algemeen bestuur	205.077	102.439	27.500	27.500
	veiligheid				
	140 subsidie JPP	20.000			
	totaal veiligheid	20.000	-	-	-
	algemene dekkingsmiddelen				
	922 Onvoorzien projectmanagement	16.289	16.289		
	922 diverse eenmalige baten			204.000	
	960 Startnotitie toekomstige huisvesting	10.214	-		
	960 krediet sloop gemeentehuis	134.843	134.843		
	960 Kosten digitalisering archief	85.209	85.209		
	980 reserve BCF			20.000	
	totaal algemene dekkingsmiddelen	246.555	236.341	224.000	-
	totaal alle thema's	983.301	636.449	251.500	27.500

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In 2015 zijn er structurele onttrekkingen gedaan ter dekking van de afschrijving op activa aan de volgende reserves:

- huisvesting gemeentewerf € 12.640
- renovatie sporthallen - 68.837
- renovatie brandweerkazerne - 24.234
- buitensportacc. sportpark Waalre - 50.220

Aan de volgende reserves zijn in 2015 structurele rente toevoegingen gedaan:

- btw compensatiefonds € 1.132
- buitenonderhoud schoolgebouwen - 6.590
- gemeentehuis - 146.659

Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende de Gemeente Waalre van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2015 voor de Gemeente Waalre is € 178.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van [Raad van Toezicht / Raad van Commissarissen] bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen / Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	De heer F. Compagne	Mevrouw J. Stokmans- Van Schaik	Mevrouw S. Cannemeijer-Verhagen	De heer W. Ernes
Functie(s)	Gemeentesecretaris	Plaatsvervangend Griffier	Plaatsvervangend Griffier	Griffier
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1-16/9	1/1 - 16/9	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	0,89
Gewezen topfunctionaris?	nee	ja	ja	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	ja	ja	ja	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	178.000	126.307	126.307	52.951
Bezoldiging				
Beloning	€ 92.231	€ 40.953	€ 58.774	€ 17.710
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 590	-	-	€362
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 10.257	-	-	€ 3188
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 103.078</i>	<i>€ 40.953</i>	<i>€ 58.774</i>	<i>€21.260</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	€103.078	€40.953	€58.774	€21.260
Gegevens 2014				
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	-	-	-
Omvang dienstverband 2014 (in fte)	1,0	-	-	-
Bezoldiging 2014				
Beloning	84.722	-	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	447	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	10.257	-	-	-
Totaal bezoldiging 2014	€95.426	-	-	-
Individueel WNT-maximum 2014	230.474			

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

In 2015 zijn er geen uitkeringen verstrekt aan topfunctionarissen wegens beëindiging van het dienstverband.

b. De balans en de toelichting

ACTIVA	Ultimo 2015	Ultimo 2014
Vaste activa:		
1. Immateriële vaste activa		
a. kosten sluiten van geldleningen en saldo agio/disagio	0	0
b. kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0	0
subtotaal	0	0
2. Materiële vaste activa		
a. Investerings met economisch nut	11.622.627	9.871.610
b. invest. economisch nut waarvoor heffing kan worden geheve	8.095.923	8.158.407
c. Investerings i/d openb.ruimte met maatschappelijk nut	886.338	10.806
subtotaal	20.604.888	18.040.823
3. Financiële vaste activa		
a kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	15.795	15.795
- gemeenschappelijke regelingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
b. leningen aan:		
- openbare lichamen	0	0
- woningbouwcorporaties	0	0
- deelnemingen	587.605	705.126
- overige verbonden partijen	0	0
c. overige langlopende leningen	54.453	56.722
d. uitz. Rijk's schatkist met rentetypische looptijd >1 jaar	0	0
e. uitz. Ned. schuld papier met rentetypische looptijd >1 jaar	0	0
f. overige uitzettingen met rentetypische looptijd >1 jaar	0	0
g. bijdrage aan activa in eigendom van derden	0	0
subtotaal	657.853	777.643
Totaal vaste activa	21.262.741	18.818.466
Vlottende activa:		
4. Voorraden:		
a. grond- en hulpstoffen:		
1. niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
2. overige grond- en hulpstoffen	0	1.762.995
b. onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	4.472.757	4.143.513
c. gereed product en handelsgoederen	0	0
d. vooruitbetalingen	0	0
subtotaal	4.472.757	5.906.508
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen	1.985.508	1.621.164
b. verstrekte kasgeldleningen aan openb. Lichamen	0	0
c. overige verstrekte kasgeldleningen	0	67
d. uitz. Rijk's schatkist met rentetypische looptijd >1 jaar	0	0
e. rek.-courant verhoudingen met het Rijk	5.073.632	7.322.749
f. rek.-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0
g. uitz. Ned. schuld papier met rentetypische looptijd >1 jaar	0	0
h. overige vorderingen	3.008.699	1.851.559
i. overige uitzettingen	0	0
subtotaal	10.067.839	10.795.539
6. Liquide middelen:		
Kas en banksaldi	189.222	283.263
7. Overlopende activa:		
a. nog te ontvangen door voorfinanciering uitkeringen	0	0
b. overige nog te ontvangen	645.449	355.927
	645.449	355.927
Totaal vlottende activa	15.375.267	17.341.237
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	36.638.008	36.159.703

PASSIVA	Ultimo 2015	Ultimo 2014
Vaste passiva:		
8. Eigen vermogen:		
<i>Reserves:</i>		
a. algemene reserves	6.465.642	7.681.503
b. bestemmingsreserves voor equalisatie tarieven	0	309.664
c. overige bestemmingsreserves	12.184.969	12.381.731
<i>het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening</i>	-426.788	-352.863
subtotaal	18.223.823	20.020.035
9. Voorzieningen		
1a. voorzieningen verplichtingen	1.379.845	818.087
1b. voorzieningen risico's	0	0
1c. voorzieningen onderhoud	1.004.302	1.123.401
1d. voorzieningen vervangingsinvesteringen	0	0
2. voorz. middelen derden met specifieke besteding	11.080.183	10.756.720
subtotaal	13.464.330	12.698.208
10. Vaste schulden > 1 jaar		
a. obligatieleningen	0	0
b. onderhandse leningen:	0	0
1. binnenlandse pensioenfondsen/vers. instell.	0	0
2. binnenlandse banken en ov. financiële instell.	0	0
3. binnenlandse bedrijven	0	0
4. openbare lichamen	0	0
5. overige binnenlandse sectoren	0	0
6. buitenlandse instellingen, fondsen e.a.	0	0
c. door derden belegde gelden	0	0
d. waarborgsommen	8.065	7.665
	8.065	7.665
Totaal vaste passiva	31.696.218	32.725.908
Vlottende passiva:		
11. Netto vlottende schulden < 1 jaar:		
a. kasgeldleningen openbare lichamen	0	0
b. overige kasgeldleningen	0	0
c. banksaldi	0	1.919
d. overige schulden	2.447.464	2.040.223
subtotaal	2.447.464	2.042.142
12. Overlopende passiva		
a. verplichtingen	894.031	816.404
b. voorschotbedragen EU, Rijk en provincies	1.372.846	566.328
d. overig vooruitontvangen	227.449	8.921
subtotaal	2.494.326	1.391.653
Totaal vlottende passiva	4.941.790	3.433.795
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	36.638.008	36.159.703
Gewaarborade leningen (incl. achterborg)	16.286.221	16.580.614

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING.

Algemeen

De balans is volledig afgestemd op het BBV 2004 (Besluit begroting en verantwoording). Voor zover hierna niet anders vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

ACTIVA

Afschrijvingsbeleid.

Het afschrijvingsbeleid is bepaald in de "Financiële verordening gemeente Waalre" (verordening ex art. 212 gemeentewet), vastgesteld door de gemeenteraad op 16 december 2008.

Investeringen economisch nut:

In het algemeen geldt, dat voor de bepaling van de afschrijving uitgegaan wordt van de verwachte levensduur. Er wordt afgeschreven over de netto investering (reserves worden niet in mindering gebracht) en wel op lineaire basis. De investeringen in het kader van het Gemeentelijk rioleringsplan worden afgeschreven op 50-jarige annuïteitbasis. De eerste afschrijving wordt toegepast in het jaar dat de investering op 1 juli van het jaar financieel is afgerond of in gebruik is genomen.

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Op grond van bovenstaande verordening worden deze investeringen in principe niet geactiveerd maar ineens afgeschreven tenzij de gemeenteraad anders beslist. Bij raadsbesluit van 28 september 2004 is besloten om investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut voortaan niet meer te activeren maar ten laste van de exploitatie te brengen en deze te dekken middels de reserves. De "reserve vrij besteedbaar" en zonnig de "algemene reserve" worden voor dergelijke investeringen aangewend.

Algemeen.

Indien bij de diverse activa is opgenomen dat deze gewaardeerd zijn tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, moet hieronder verstaan worden: inkoopprijs inclusief bijkomende kosten. Rente over kapitaalinvesteringen. In het jaar van raming van de kapitaaluitgaven wordt in de betreffende begroting voor een heel jaar rente berekend over de investering.

Immateriële vaste activa.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen (lineair). De afschrijvingstermijn bedraagt 5 jaar.

Materiële vaste activa.

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met eventueel van derden ontvangen bijdragen alsmede met de afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Voor investeringen t/m 2003 zijn mogelijk ook nog reserves in mindering gebracht. Dit is vanaf 2004 niet meer toegestaan. Er is 1 perceel van de materiële vaste activa in erfpacht uitgegeven.

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Financiële vaste activa.

Deelnemingen:

De deelnemingen in andere rechtspersonen zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen verminderd met de niet volgestorte bedragen.

Leningen u/g:

De verstrekte geldlening aan het Waalres Museum is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de lening, verminderd met de ter zake ontvangen aflossingen.

PASSIVA

Rentetoerekening aan/over reserves en voorzieningen.

Op grond van de Nota Reserves & Voorzieningen wordt over de reserves 4% rente berekend (m.u.v. bepaalde specifieke reserves). In de nota is tevens bepaald dat de rente m.b.t. de algemene reserve voortaan eveneens aan de reserve zal worden toegevoegd m.u.v. de algemene bufferreserve. Over de voorzieningen wordt eveneens 4% rente berekend. Alleen aan voorzieningen die berekend zijn op basis van contante waarde vindt toevoeging van de rente aan de voorziening plaats. In andere gevallen is dit volgens de wettelijke voorschriften niet toegestaan.

Stille reserves

Een stille reserve is het verschil tussen de actuele waarde en de boekwaarde, waarbij de eerste hoger uitvalt dan de tweede. Hierbij wordt aangetekend dat bedrijfsgebonden objecten niet meegenomen worden in de hoogtebepaling van de stille reserves. Er moet vanuit gegaan worden dat deze objecten niet verhandeld worden en dus slechts op papier een meerwaarde kunnen vormen. Het totaal aan stille reserves betreft voornamelijk pacht- en natuurgronden.

Voorzieningen.

De volgende voorzieningen zijn gevormd op basis van contante waarde:

Voorziening onderhoud gemeentegebouwen, voorziening rationeel wegbeheer, de voorziening personele verplichtingen en de voorzieningen vervanging riolering en afvalstoffenheffing. Bij de contante waarde berekeningen is uitgegaan van 4%, vandaar dat rente tot eenzelfde percentage is toegevoegd aan deze voorzieningen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2015.

Vaste Activa:

1. Immateriële vaste activa

N.v.t.

2. Materiële vaste activa.

	Boekwaarde 31-12-'14	mutatie i.v.m. gewijzigde regelgeving	Boekwaarde 1-1-'15	Investe- ringen	des - investe- ringen	Afschrijvingen	Afwaarde- ring duurza- me waarde- vermindering	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-'15
Investerings met economische nut									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	64.004	0	64.004	0	0	6.400	0	0	57.604
Gronden en terreinen	0	1.762.995	1.762.995	305.148	0	0	218.700	0	1.849.443
Bedrijfsgebouwen	7.720.889	0	7.720.889	816.765	159.639	345.408	0	0	8.032.607
Vervoermiddelen	6.723	0	6.723	0	0	6.723	0	0	0
Machines	201.851	0	201.851	0	0	156.709	0	0	45.142
Overige (economisch nut)	1.878.144	0	1.878.144	94.118	76.951	257.480	0	0	1.637.831
Totaal inv. met eco. nut	9.871.611	1.762.995	11.634.606	1.216.031	236.590	772.720	218.700	0	11.622.627
Investerings met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven									
Gronden en terreinen (heffing mogelijk)	131.000	0	131.000	0	0	0	0	0	131.000
Bedrijfsgebouwen (heffing mogelijk)	16.142	0	16.142	0	0	2.306	0	0	13.836
Grond-, weg- en waterb. werken (heffing mogelijk)	7.773.026	0	7.773.026	89.956	0	121.063	0	0	7.741.919
Vervoermiddelen (heffing mogelijk)	111.670	0	111.670	0	0	18.750	0	0	92.920
Overige (economisch nut) (heffing mogelijk)	126.568	0	126.568	0	0	10.320	0	0	116.248
Totaal inv. met eco. nut (heffing mogelijk)	8.158.406	0	8.158.406	89.956	0	152.439	0	0	8.095.923
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut									
Overige (maatschappelijk nut)	0	0	0	1.430.678	166.229	0	0	385.315	879.134
Overige (maatschappelijk nut) heffing mogelijk	10.806	0	10.806	0	0	3.602	0	0	7.204
Totaal inv. in de openb. ruimte maatsch. nut	10.806	0	10.806	1.430.678	166.229	3.602	0	385.315	886.338
TOTAAL	18.040.823	1.762.995	19.803.818	2.736.665	402.819	928.761	218.700	770.630	20.604.888

De duurzame waardevermindering ter hoogte van € 218.700 betreft de afboeking van de boekwaarde van 1 perceel, zie toelichting paragraaf G.

De boekwaarde van gronden die in erfpacht zijn uitgegeven is € 224.851

3. Financiële vaste activa.

	Balans 31-12-'14	Resultaatbe- bestemm. e.a. mutat. per 1/1	Balans 1-1-'15	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Balans 31-12-'15
Kapitaalverstrekkingen	15.795		15.795	0	0	0		15.795
Overige langlopende leningen	56.722		56.722	0	2.269	0		54.453
Leningen aan deelnemingen	705.126		705.126	0	117.521	0		587.605
TOTAAL	777.643	0	777.643	0	119.790	0	0	657.853

Kapitaalverstrekkingen:

Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten: 6.318 x € 2,50 € 15.795

Overige langlopende leningen:

Geldlening Waalres Museum t/m 2039 tegen 3,5% rente p.j. € 54.453

Vanwege een herrubricering is een lening aan de BNG nu onder de vast financiële activa opgenomen. Om een vergelijk met de balans van 2014 te kunnen behouden is deze aanpassing ook opgenomen in de balans van 2014.

Vlottende activa:

4. Voorraden

	Balans 31-12-'14	mutatie i.v.m. gewijzigde regelgeving	Balans 1-1-'15	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Balans 31-12-'15
Overige gronden*	1.762.995	-1.762.995	0			0	0	0
Onderhanden werk	4.143.513		4.143.513	1.593.955	1.161.174	0	103.537	4.472.757
Totaal	5.906.508	-1.762.995	4.143.513	1.593.955	1.161.174	0	103.537	4.472.757

Voor de specificatie van de overige gronden en hulpstoffen en onderhanden werk wordt verwezen naar de paragraaf G grondbeleid.

5. Uitzettingen met een rentetypisch looptijd < 1 jaar

a. Vorderingen openbare lichamen	2015	2014
Vorderingen op openbare lichamen totaal	118.647	64.293
Vorderingen BTW compensatiefonds over 2015, (te ontvangen 1-7-2016)	1.866.861	1.556.871
	1.985.508	1.621.164
c. Overige verstrekte kasgeldleningen		
Deposito's		67
	0	67
e. rek.-courant verhouding met het Rijk	5.073.632	7.322.749
h. Overige vorderingen		
Debiteuren algemeen	1.880.492	945.987
Bij: negatieve debiteuren algemeen	1.876	845
Bij: negatieve crediteuren algemeen: van cred.algemeen	197.955	20.730
	2.080.323	967.562
debiteuren gemeente WWB (waarvan € 144.167 dubieus)	1.146.493	1.105.264
Af: voorzieningen dubieuze debiteuren	-73.950	-84.367
Af: voorzieningen dubieuze debiteuren W&I	-144.167	-136.900
	3.008.699	1.851.559
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	10.067.839	10.795.539

Door een verandering in de rubricering is het saldo van het schatkistbankieren (€ 5.073.632) opgenomen onder rubriek 5e rek.-courant verhouding met het rijk. In 2014 was het saldo van het schatkistbankieren (€ 7.322.749) oorspronkelijk ook ondergebracht onder rubriek 6 Liquide middelen, op de balans van 2014 is dit bedrag ook overgeheveld van de liquide middelen naar rekening courant verhouding met het Rijk.

6. Liquide middelen

	2015	2014
Contanten	1.467	13.042
Saldo giro- bankinstellingen	187.755	270.221
	<u>189.222</u>	<u>283.263</u>

7. Overlopende activa

Onder de overlopende activa is opgenomen:	2015	2014
<i>Overlopende posten team Werk en Inkomen</i>	136.512	105.296
<i>Nog te ontvangen bedragen (balansposten)</i>	96.323	170.833
<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>	412.613	42.920
<i>Overige overlopende activa</i>	0	36.878
	<u>645.449</u>	<u>355.927</u>

Deze bedragen zijn dit jaar bij de overlopende activa ondergebracht in rubriek 7b (overige nog te ontvangen) in plaats van rubriek 7a (nog te ontvangen door voorfinanciering uitkeringen). Om een vergelijk met de balans van 2014 te kunnen behouden is deze aanpassing ook opgenomen in de balans van 2014.

PASSIVA

ALGEMEEN

Ten aanzien van de reserves/voorzieningen worden hierna de mutaties weergegeven. Een nadere specificatie is weergegeven in het verloopoverzicht met toelichting. Verder wordt opgemerkt dat op de meeste voorzieningen wel rente wordt bijgeschreven, omdat deze worden gevormd op basis van contante waarde.

Vaste passiva:

8. Eigen vermogen

Algemene reserves:

	Balans 31-12-'14	Resultaatbe- bestemm. e. mutat. per 1/1	Balans 1-1-'15	Rente	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Balans 31-12-'15
res. vrij besteedbaar	1.104.239		1.104.239	44.170		531.134	617.275
Algemene reserve	6.577.266	-352.863	6.224.403		309.664	2.917.000	3.617.067
Alg. reserve grondexploitatie	0		0		1.450.000	218.700	1.231.300
Alg. reserve sociaal domein	0		0		1.000.000		1.000.000
TOTAAL	7.681.505	-352.863	7.328.642	44.170	2.759.664	3.666.834	6.465.642

Voor een specificatie van de mutaties wordt verwezen naar de bijlagen

Bestemmingsreserves:

	Balans 31-12-'14	Resultaatbe- bestemm. e. mutat. per 1/1	Balans 1-1-'15	Rente	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Balans 31-12-'15
Best.res voor egalis.tarieven	309.664		309.664	0	0	309.664	0
Overige bestemm.reserves	12.381.731	0	12.381.731	154.381	822.000	1.173.143	12.184.969
TOTAAL	12.691.395	0	12.691.395	154.381	822.000	1.482.807	12.184.969

Voor een specificatie van de mutaties wordt verwezen naar de bijlagen

9. Voorzieningen

	Balans 1-1-'15	Vermeerde- ringen	Aanwen- ding	Balans 31-12-'15
1a. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen en verliezen *				
personele verplichtingen(cw)	818.087	492.308	438.038	872.357
gecalculeerd verlies complex cemtrumplan Waalre	0	507.488		507.488
Subtotaal voorz. t.b.v. verpl. en verliezen	818.087	999.796	438.038	1.379.845
1b. Voorzieningen risico's				
Subtotaal voorziening risico's	0	0	0	0
1c Voorzieningen t.b.v. gelijkmatige verdeling van kosten ***				
onderh.gem.geb.(cw)	985.333	154.894	245.999	894.228
ration. wegbeheer (cw)	138.068	198.523	226.517	110.074
Subtotaal voorz. gelijkm.verdeling van kosten	1.123.401	353.417	472.516	1.004.302
2. Voorzieningen m.b.t. door derden verkregen middelen met specifieke besteding ****				
egalisatie afvalstoffenheffing (cw)	971.431	38.857	337.298	672.990
vervanging riolering (cw)	9.785.289	621.905		10.407.194
Subtotaal voorz. derden met spec.besteding	10.756.720	660.762	337.298	11.080.184
Totaal voorzieningen	12.698.208	2.013.975	1.247.852	13.464.331

* Met "voorzieningen t.b.v. verplichtingen en verliezen" wordt specifiek bedoeld: voorzieningen die gevormd zijn wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.

** Met "voorzieningen risico's" wordt specifiek bedoeld: voorzieningen die gevormd zijn wegens op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

*** Met "voorzieningen t.b.v gelijkmatige verdeling van kosten" wordt specifiek bedoeld: voorzieningen die gevormd zijn wegens kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

**** Met "voorzieningen m.b.t. door derden verkregen middelen met specifieke besteding" wordt specifiek bedoeld: voorzieningen die gevormd zijn wegens van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden , met uitzondering van de voorschotbedragen als bedoeld in art. 49 onder b? (voorbeelden zijn afwikkeling resultaat riolering, afval, begraafrechten en overige kostendekkende heffingen waarvan resultaat niet bestaat uit efficiencyvoordelen, Notitie riolering 2014 / V&A riolering 2015). Deze voorzieningen waren op 31-12-2014 gerubriceerd onder 1c.

Daar waar achter de voorziening "(cw)" is vermeld, wil zeggen dat deze is gevormd op basis van contante waarde.

10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Waarborgsommen

2015	2014
8.065	7.665

Het betreft waarborgsommen voor het sleutelbeheer van de sporthal en van de verzinkbare paal Den Hof. Verder heeft de gemeente Waalre geen vaste schulden. Er waren in 2015 geen rentelasten m.b.t. de vaste schulden.

Vlottende Passiva:

11. Kortlopende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar

	2015	2014
c. bank en giroaldi	0	1.919
d. overige schulden	2.247.632	2.018.648
Bij: negatieve debiteuren	1.876	845
Bij: negatieve crediteuren	197.955	20.730
	<u>2.447.464</u>	<u>2.042.141</u>

12. Overlopende passiva

	2015	2014
a. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.		
Doorbetalingen vorderingen rijk WWB	235.638	240.291
Te betalen BTW	5.076	1.601
Netto uitkeringen Werk & Inkomen	165.692	353.740
WWB werkdeelparticipatiebudget	0	0
Nog te betalen bedragen (balansposten)	487.625	220.620
	<u>0</u>	<u>152</u>
	894.031	816.404
b. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
		385.315
vooruitontvangen bedrag krediet energietransitie	261.960	181.013
ontvangen bijdragen voor het krediet Brainport Avenue	1.110.886	0
	<u>1.372.846</u>	<u>566.328</u>
c. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		
Wet inburgering	45.000	
krediet duurzaamheidsagenda	100.000	
Overige nog te betalen bedragen	990	5.409
Overige overlopende passiva	81.459	3.512
	<u>227.449</u>	<u>8.921</u>
Totaal overlopende passiva	<u>2.494.326</u>	<u>1.391.653</u>

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen over het jaar 2015:

	Saldo 1-1-2015	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo 31-12-2015
krediet luchtkwaliteit	385.315		385.315		-
vooruitontvangen bedrag krediet energietransitie	181.013	157.898	76.951		261.960
ontvangen bijdragen voor het krediet Brainport Avenue	-	1.110.886			1.110.886
Totaal	<u>566.328</u>	<u>1.268.784</u>	<u>462.266</u>	<u>-</u>	<u>1.372.846</u>

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen (buiten de balans)

De gemeente heeft zich garant gesteld voor de betaling van rente en aflossing inzake door andere rechtspersonen aangegane geldleningovereenkomsten. Het totaal van de gegarandeerde schuldrestanten van deze geldleningen bedraagt per ultimo 2015 € 0,32 mln. Voorts treedt de gemeente op als tertiair borg voor leningen van binnen de gemeente werkzame woningcorporaties, tezamen met het rijk (ieder 50%). De risico's zijn uiterst gering. Het gewaarborgd bedrag hiervoor bedraagt € 16,3 mln.

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

Onder 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' wordt inzicht gegeven in een aantal belangrijke contracten of verplichtingen, waarbij vooralsnog een grensbedrag van € 250.000 is aangehouden. Dit grensbedrag is niet wettelijk voorgeschreven.

Voor het waarborgen van een goede 'going concern' vormt contractbeheer een belangrijke basis. Waalre heeft momenteel ongeveer 250 contracten.

Dit betreffen diverse overeenkomsten met bedrijven, overheden, abonnementen, software etc. met variërende looptijden en financiële consequenties.

Als belangrijke lopende en toekomstige verplichtingen noemen wij hier:

- Bibliotheek Eindhoven € 265.000;
- GOW de Kempen +/- € 300.000;
- Detacheringsovereenkomst ICT beheer, met een contractwaarde van afgerond € 400.000;
- Gemeente Eindhoven (Werk & Inkomen), voor circa € 402.000;
- Gebr. Brouwers Groenvoorziening voor € 555.000;

In paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicomangement treft u een overzicht aan van alle door ons onderkende risico's. Tot slot merken wij op dat Waalre geen gebruik maakt van financiële derivaten.

Schatkistbankieren

- a. Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren over het jaar 2015 bedraagt € 269.948.
- b. Het bedrag aan middelen dat in het kader van het drempelbedrag buiten 's-Rijks schatkist is aangehouden:
1 ^e kwartaal : €	0
2 ^e kwartaal : €	0
3 ^e kwartaal : €	0
4 ^e kwartaal : €	0

Uit deze cijfers blijkt dat er geen overtollige middelen boven het drempelbedrag buiten het schatkistbankieren zijn gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	269,9475			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	236	222	179	185
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	34	47	91	85
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	35.993			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	35.993			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	269,9475			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
Verslagjaar					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.232	20.247	16.472	16.976
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	236	222	179	185

Overzicht reserves en voorzieningen							
Omschrijving	functie	Stand per 01-01-2015	resultaat- bestemming 2014	Gecorr.stand 01-01-2015	rentepercentage		
					totaal	bij- schrijven	bespaarde rente
Algemene reserves							
01 Algemene bufferreserve (incl.buffer BGE)	951.00	6.577.266	352.863-	6.224.403	4,0%	0,0%	4,0%
02 Algemene reserve vrij besteedbaar	960.00	1.104.239		1.104.239	4,0%	4,0%	0,0%
02 Algemene reserve grondexploitatie	952.00	-		-	4,0%	4,0%	0,0%
02 Algemene reserve sociaal domein	953.00	-		-	4,0%	4,0%	0,0%
<i>Algemene reserves</i>		7.681.505	352.863-	7.328.642			
Bestemmingsreserves							
05 Egalisatiereserve Wet Inburgering	972.00	309.664	-	309.664	4,0%	0,0%	4,0%
<i>Egalisatiereserves</i>		309.664	-	309.664			
06 Reserve huisvesting gemeentewerf	965.00	303.360	-	303.360	4,0%	0,0%	4,0%
07 Reserve BTW-compensatiefonds	968.00	18.868	-	18.868	6,0%	6,0%	0,0%
08 Reserve renovatie sporthallen	977.00	1.170.229	-	1.170.229	4,0%	0,0%	4,0%
09 Reserve renovatie brandweerkazerne	978.00	799.722	-	799.722	4,0%	0,0%	4,0%
10 Reserve buitensportacc.sportpark Waalre	979.00	1.386.760	-	1.386.760	4,0%	0,0%	4,0%
11 Reserve buitenonderhoud schoolgeb	970.00	164.739	-	164.739	4,0%	4,0%	0,0%
12 Reserve aandelen bouwfonds	980.00	705.125	-	705.125	4,0%	0,0%	4,0%
13 Reserve gemeentehuis	960.10	7.332.928	-	7.332.928	4,0%	2,0%	2,0%
14 Reserve sociaal domein	966.00	500.000	-	500.000	4,0%	0,0%	4,0%
reserve lokaal fonds	960.33	-	-	-	4,0%	4,0%	0,0%
Reserve wettelijke bepalingen	960.20	-	-	-	4,0%	4,0%	0,0%
<i>Overige bestemmingsreserves</i>		12.381.731	-	12.381.731			
Totaal reserves		20.372.900	352.863-	20.020.037			

Omschrijving	Stand per 01-01-2015	n.v.t.	Gecorr.stand 01-01-2015	voorziening op basis van CW?		
Voorzieningen						
<i>Voorzieningen verplichtingen:</i>						
30 Voorz.personele verplichtingen (cw)	982.00	818.087	-	818.087	ja	
<i>sub-totaal</i>		818.087	-	818.087		
<i>Voorzieningen risico's:</i>						
33 Verliesvoorziening bouwgrondexploitatie	989.00	-	-	-	nee	
<i>sub-totaal</i>		-	-	-		
<i>Voorzieningen egalisatie kosten:</i>						
34 Voorz.onderhoud gem.gebouwen (cw)	981.XX	985.333	-	985.333	ja	
35 Voorz.rationeel wegbeheer (cw)	984.00	138.067	-	138.067	ja	
36 Voorz.vervanging riolering (cw)	964.00	9.785.289	-	9.785.289	ja	
37 Voorz.afvalstoffenheffing (cw)	963.00	971.431	-	971.431	ja	
<i>sub-totaal</i>		11.880.121	-	11.880.121		
<i>Correctie voorzieningen</i>						
Totaal voorzieningen		12.698.208	-	12.698.208		
Totaal reserves en voorzieningen		33.071.108	352.863-	32.718.245		

Toevoegingen 2015			Onttrekkingen 2015				6.914.00
2.0	T.l.v.	nota reserves	T.g.v.	Tgv expl.ivm	nota reserves	Stand per	Bespaarde
Rente	exploitatie	en voorzieningen	exploitatie	afs.vaste activa	en voorzieninge	31-12-2015	rente
-	309.664	-	-	-	2.917.000	3.617.067	263.091
44.170	-	-	531.134	-	-	617.275	44.170
-	-	1.450.000	218.700	-	-	1.231.300	-
-	-	1.000.000	-	-	-	1.000.000	-
44.170	309.664	2.450.000	749.834	-	2.917.000	6.465.642	307.261
-	-	-	309.664	-	-	0	12.387
-	-	-	309.664	-	-	0	12.387
-	-	-	-	12.640	-	290.720	12.134
1.132	-	-	20.000	-	-	-	1.132
-	-	-	-	68.837	-	1.101.392	46.809
-	-	-	-	24.234	-	775.488	31.989
-	-	-	-	50.220	-	1.336.540	55.470
6.590	-	-	-	-	-	171.329	6.590
-	-	-	117.521	-	-	587.604	28.205
146.659	-	-	379.691	-	-	7.099.896	293.317
-	-	-	-	-	500.000	-	20.000
-	-	72.000	-	-	-	72.000	-
-	-	750.000	-	-	-	750.000	-
154.381	-	822.000	517.212	155.931	500.000	12.184.969	495.646
198.551	309.664	3.272.000	1.576.710	155.931	3.417.000	18.650.611	815.294

Toevoegingen 2015			Aanwending 2015				6.914.00
	Tlv	Ontvangen	uitgaven	n.v.t.	ovb reserve	Stand per	Besp.rente
	exploitatie	derden			/voorziening	31-12-2015	
	164.946	327.362	438.038	-	-	872.357	32.723
	164.946	327.362	438.038	-	-	872.357	32.723
	507.488	-	-	-	-	507.488	-
	507.488	-	-	-	-	507.488	-
	154.894	-	245.999	-	-	894.228	39.413
	198.523	-	226.517	-	-	110.073	5.523
	621.905	-	-	-	-	10.407.194	391.412
	38.857	-	337.298	-	-	672.990	38.857
-	1.014.179	-	809.814	-	-	12.084.486	475.205
-	1.686.613	327.362	1.247.852	-	-	13.464.331	507.928
198.551	1.996.277	3.599.362	2.824.562	155.931	3.417.000	32.114.942	1.323.222

Toelichting mutaties reserves en voorzieningen 2015

01 Algemene bufferreserve

Doel

De algemene bufferreserve (bufferdeel) is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Stand 1 januari 2015		6.577.266
toevoegingen 2015		
- overboeking van reserve inburgering		309.664
onttrekkingen 2015		
- jaarrekeningsaldo 2014		- 352.863
- overboeking van/naar andere reserves (nota reserves en voorzieningen)		- 2.917.000
Stand 31 december 2015		<u>3.617.067</u>

02 Algemene reserve vrij besteedbaar

Doel

De reserve vrij besteedbaar dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserve of voorziening is gevormd.

Stand 1 januari 2015		1.104.239
toevoegingen 2015		
- rente 4%	44.170	44.170
onttrekkingen 2015		
- verpreide gronden 50% uitgaven	- 25.000	
- kapitaallasten verspreide gronden	- 70.520	
- eenmalig onvoorzien	- 100.000	
- netwerk gemeente (raad 3 april 2012)	- 20.000	
- woonwagencentrum	- 19.597	
- reconstructie buitengebied	- 5.095	
- vitale coalitie ICT	- 54.435	
- bijdrage parkeerterrein den Hof	- 20.055	
- actualiseren bestemmingsplannen 2009-2012	- 16.233	
- kosten reconstructiedeelname	- 18.000	
- onvoorzien projectmanagement	- 15.970	
- terugdraaien storting vrije reserve 2011	- 166.229	
		- 531.134
Stand 31 december 2015		<u>617.275</u>

02 Grondexploitatie reserve

Doel

De algemene bufferreserve (bufferdeel) voor grondexploitatie. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers in relatie tot de grondexploitatiegebieden.

Stand 1 januari 2015		0
toevoegingen 2015		
- overboeking van/naar andere reserves (nota reserves en voorzieningen)		1.450.000
onttrekkingen 2015		
- afboeken boekwaarde overige gronden		- 218.700
Stand 31 december 2015		<u>1.231.300</u>

02 Reserve Sociaal Domein

Doel

Het afdekken van kosten voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten risico's op het brede terrein van het sociaal domein (jeugd, WMO, participatie, etc.).

Stand 1 januari 2015		500.000
toevoegingen 2015		
- overboeking van/naar andere reserves (nota reserves en voorzieningen)		500.000
Stand 31 december 2015		<u>1.000.000</u>

05 Egalisatiereserve Wet Inburgering**Doel**

Deze reserve komt te vervallen

Stand 1 januari 2015	309.664
- overboeking van/naar andere reserves (nota reserves en voorzieningen)	-309.664
Stand 31 december 2015	<u>0</u>

06 Reserve huisvesting gemeentewerf**Doel**

Dekking afschrijvingslasten van de investering gemeentewerf 1999.

Stand 1 januari 2015	303.360

onttrekkingen 2015	
- afschrijving gemeentewerf	-12.640

Stand 31 december 2015	<u>290.720</u>

07 Reserve BTW-compensatiefonds**Doel**

Met de invoering van het BTW-compensatiefonds per 1-1-2003 wordt beoogd om een aantal neveneffecten die uit de btw-wetgeving voortvloeien, op te heffen. Het belangrijkste knelpunt is het wegwerken van het financiële verschil bij het uitbesteden van werkzaamheden en het zelf doen van deze werkzaamheden. De gemeente kan de betaalde btw voor overheidsprestaties voortaan terugclaimen bij het btw-compensatiefonds. In de investeringen t/m 2003 is de btw-component nog begrepen zodat de kapitaallasten in feite te hoog zijn opgenomen. Uit praktische overwegingen is besloten om ter correctie van de te hoge kapitaallasten een reserve BTW-compensatiefonds te vormen en deze geleidelijk ten gunste van de exploitatie te brengen.

Stand 1 januari 2015	18.868

toevoegingen 2015	
- rentetoevoeging: 6% rente (uitzonderingsrente)	1.132

onttrekkingen 2015	
- beschikking t.g.v. de exploitatie	-20.000

Stand 31 december 2015	<u>0</u>

08 Reserve renovatie sporthallen**Doel**

Dekking afschrijvingslasten van de investering renovatie sporthallen De Pracht en Hoeveland in 2007.

Stand 1 januari 2015	1.170.229

onttrekkingen 2015	
- beschikking tbv afschrijvingen	-68.837

Stand 31 december 2015	<u>1.101.392</u>

09 Reserve renovatie brandweerkazerne**Doel**

Dekking afschrijvingslasten van de investering renovatie brandweerkazerne in 2008.

Stand 1 januari 2015	799.722

onttrekkingen 2015	
- beschikking tbv afschrijvingen	-24.234

Stand 31 december 2015	<u>775.488</u>

10 Reserve buitensportaccommodatie sportpark Waalre

Doel

Dekking afschrijvingslasten van de investering herinrichting buitensportaccommodaties in 2008.

Stand 1 januari 2015 **1.386.760**

onttrekkingen 2015
- beschikking tbv afschrijvingen -50.220

Stand 31 december 2015 **1.336.540**

11 Reserve buitenonderhoud schoolgebouwen

Doel

Dekking uitgaven groot (buiten)onderhoud schoolgebouwen

Stand 1 januari 2015 **164.739**

toevoegingen 2015
- rente: 4% 6.590
- Storting tlv exploitatie 0
6.590

onttrekkingen 2015
- Uitgaven 2015 0

Stand 31 december 2015 **171.329**

12 Reserve aandelen bouwfonds

Doel

Vrijval ten gunste van de exploitatie. Ter vervanging van de wegvallende winstuitkering van de HNG.

Stand 1 januari 2015 **705.125**

toevoegingen 2015
- 0
onttrekkingen 2015
- beschikking t.g.v. de exploitatie -117.521

Stand 31 december 2015 **587.604**

13 Reserve gemeentehuis

Doel

Om de kosten van het te bouwen gemeentehuis te financieren.

Stand 1 januari 2015 **7.332.928**

toevoegingen 2015
- rente: 2% 146.659
onttrekkingen 2015
- digitalisering archief (BWN 2014-3) -85.209
- sloop voormalig gemeentehuis (BWN 2014-13 kr 280.000) -134.843
- voorbereiding bouw gemeentehuis -159.639
-379.691

Stand 31 december 2015 **7.099.896**

13 Lokaal fonds

Doel

Kwalitatieve investeringen: Lokaal fonds

Stand 1 januari 2015	0
toevoegingen 2015	
- overboeking van/naar andere reserves (nota reserves en voorzieningen)	72.000
onttrekkingen 2015	
-	-
	0
Stand 31 december 2015	72.000

13 Reserve wettelijke bepalingen

Doel

Om de kosten als gevolg van rijksbeleid te financieren. Hierbij genoemd: : vervallen rente toerekening aan grondexploitatiegebieden en de verplichting om vakantiegeld te reserveren bij het opstellen van de jaarstukken. Over beide maatregelen moet de wetgever nog beslissen.

Stand 1 januari 2015	0
toevoegingen 2015	
- overboeking van/naar andere reserves (nota reserves en voorzieningen)	750.000
onttrekkingen 2015	
-	-
	0
Stand 31 december 2015	750.000

VOORZIENINGEN

30 Voorziening personele verplichtingen

Doel

Het dekken van de jaarlijkse uitkeringen aan het voormalig personeel i.v.m. wachtgeld en uitkeringen/pensioenen aan gewezen wethouders.

Stand 1 januari 2015	818.087
toevoegingen 2015	
- storting	32.723
- storting:t.l.v. diverse functies exploitatie:	243.252
- ontvangen van derden	216.334
	492.309
onttrekkingen 2014:	
- storting tgv exploitatie	-438.038
Stand 31 december 2015	872.358

32 Voorziening dubieuze debiteuren ABW

Doel

Het afdekken van risico's die kunnen ontstaan bij het verstrekken van leenbijstand.

Stand 1 januari 2015	136.900
Stortingen 2015	
- t.l.v. exploitatie	7.266
Stand 31 december 2015	144.166

33 Verliesvoorziening bouwgrondexploitatie

Stand 1 januari 2015		0
toevoegingen 2015		
- storting	0	
- storting: t.l.v. exploitatie:	<u>507.488</u>	507.488
onttrekkingen 2015		0
Stand 31 december 2015		<u>507.488</u>

34 Voorziening onderhoud gemeentegebouwen

Doel

Het dekken van de uitgaven voor groot planmatig onderhoud aan gemeentegebouwen, niet zijnde het gemeentehuis. Het beheersplan voor onderhoud omvat zowel het buiten- als binnenonderhoud.

Stand 1 januari 2015		985.333
toevoegingen 2015		
- storting	39.413	
- storting:t.l.v. diverse functies exploitatie:	<u>115.481</u>	154.894
onttrekkingen 2015		
- werkelijke uitgaven 2015		-245.999
Stand 31 december 2015		<u>894.228</u>

35 Voorziening rationeel wegbeheer

Doel

Het dekken van de uitgaven voor groot planmatig onderhoud aan wegen.

Stand 1 januari 2015		138.067
toevoegingen 2015		
- storting	5.523	
- storting: t.l.v. exploitatie:	<u>193.000</u>	198.523
onttrekkingen 2015		-226.517
Stand 31 december 2015		<u>110.073</u>

36 Voorziening vervanging riolering

Doel

Om jaarlijkse fluctuaties op het tarief van de rioolrechten tegen te gaan.

Stand 1 januari 2015		9.785.289
toevoegingen 2015		
- storting	391.412	
- storting: t.l.v. exploitatie:	<u>230.493</u>	621.905
Stand 31 december 2015		<u>10.407.194</u>

37 Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Doel

Ter egalisatie van financiële ontwikkelingen m.b.t. de afvalstoffentaak

Stand 1 januari 2015		971.431
toevoegingen 2015		
- storting	38.857	
- storting: t.l.v. exploitatie:	<u>0</u>	38.857
onttrekkingen 2015		-337.298
Stand 31 december 2015		<u>672.990</u>

Overzicht overbrengen van kredieten van 2015 naar 2016

	omschrijving	Overgebracht rest.krediet naar 2015	Nieuw krediet 2015	uitgegeven/ ontvangen in 2015	Overboeken naar b/l. 2016
Investerings exploitatie t.l.v. Reserves					
uitgaven					
5.005.06	Krediet sloop vleugels gemeentehuis	203.640	-	134.843	68.797
5.003.20	Kosten digitalisering/archief	184.509	-	85.209	99.300
6.005.20	Krediet vitale coalitie	84.696	-	54.435	30.261
6.210.02	Krediet risico's wegenbeheersplan	-	40.000	-	40.000
6.210.04	Herininrichting parkeerterrein den Hof Prive	-	75.000	52.989	22.011
6.210.05	Herininrichting parkeerterrein den Hof	-	385.000	272.095	112.906
6.810.01	actualisatie bestemmingsplannen 2009-	18.424	-	16.223	2.201
6.810.02	Reconstructie buitengebied	46.873	8.732	5.095	50.510
6.810.04	Kosten reconstructiedeelname	38.732	-	18.000	20.732
6.822.10	Volumebesluit volkshuisvesting '05	167.714	-	-	167.714
6.822.51	Woonwagencentrum	9.371	37.800	19.597	27.574
inkomsten					
6.210.04	Herininrichting parkeerterrein den Hof Prive	-	75.000	59.563	15.437
6.210.05	Herininrichting parkeerterrein den Hof	-	358.000	245.466	112.534
		-	-	-	-
	subtotaal investeringen exploitatie	753.959	113.532	353.457	514.034
Investerings I&F Staat					
uitgaven					
7.000.51	Aanschaf en aanpassing applicaties	109.774	-	17.167	92.607
7.000.64	Vervanging overige applicaties software	-	115.000	-	115.000
7.000.90	krediet voorbereiding bouw gemeentehuis	790.332	8.470.000	159.639	9.100.693
7.002.01	Krediet vervanging website	-	25.000	-	25.000
7.423.13	Krediet Brede School Waalre gebouw	3.305.056	-	618.146	2.686.911
7.423.14	Krediet Brede School Waalre gemeente	313.985	-	38.980	275.004
7.623.00	Wet inburgering	-	45.000	-	45.000
7.722.36	riolering Willem Smuldersplein	-	500.000	7.660	492.340
7.722.37	aanpassen BBB waalre-noord	69.405	-	11.690	57.715
7.722.38	onderzoek grondwateroverlast	-	-	14.600	-14.600
7.722.39	reconstructie riolering markt Waalre	33.629	-	7.866	25.763
7.722.40	vGRP 2015	-	850.000	-	850.000
7.722.46	vGRP 2016 kader richtlijn water	-	150.000	48.140	101.860
7.723.56	Maatregelen BSL (realisering fietspad)	1.739.950	-	1.430.678	309.271
7.723.60	ondersteuningsprogramma energie	452.724	-	76.952	375.772
7.723.65	Duurzaamheidsagenda	-	100.000	-	100.000
7.810.02	Brainport Avenue/ Slowlane	-	-	-	-
inkomsten					
7.723.56	Maatregelen BSL (realisering fietspad)	1.188.416	-	-	1.188.416
7.723.60	ondersteuningsprogramma energie	271.711	-	163.847	107.864
7.810.02	Brainport Avenue/ Slowlane	-	1.090.886	1.110.886	-20.000
		-	-	-	-
	subtotaal investeringen I&F	5.354.727	9.164.114	1.156.785	13.362.056
Investerings bouwgrondexploitatie					
uitgaven					
6.83.15.3	Project Brabantia terrein algemeen	96.736	-	4.418	92.318
6.83.33.3	Krediet bassisschoollocatie	-	200.000	74.684	125.316
6.83.52.3	Bouwrijpmaken Berkenlaan	48.731	-	1.473	47.258
6.83.54.5	Krediet Waalre-N dp 1a: ro voorbereiding	1.115.034	-	62.935	1.052.099
6.83.54.6	Krediet Waalre-N dp 1a: voorbereiding	418.893	-	21.124	397.769
6.83.55.3	Krediet Waalre-N dp 1b	444.866	-	125.127	319.740
6.83.55.4	Krediet Waalre-N dp 1b	180.582	-	9.858	170.724
6.83.55.5	Krediet Waalre-N dp 1b: bouwrijpmaken	261.859	-	121.779	140.080
6.83.55.6	Krediet Waalre-N dp 1b: woonrijpmaken	608.236	-	634.421	-26.185
6.83.56.0	Krediet Waalre-N dp 1a: bouwrijpmaken	57.388	2.000	-	59.388
6.83.56.1	Krediet Waalre-N dp 1a: woonrijpmaken	110.717	-	13.925	96.792
6.83.57.3	Centrumplan Waalre-dorp	50.287	-	22.091	28.197
6.83.58.2	58 WN Heistraat-Noord	-	200.000	7.005	192.995
inkomsten					
6.83.56.0	Krediet Waalre-N dp 1a: bouwrijpmaken	-	-	103.537	-103.537
		-	-	-	-
	subtotaal investeringen BGE	3.393.328	402.000	995.302	2.800.026
	Totaal	9.502.015	9.679.646	2.505.544	16.676.117

Overzicht gewaarborgde leningen

nr.	oorspronkelijk bedrag geldlening	naam van de geldnemer	doel van de geldlening	besluit borgstelling		rente perc.	Restantbedrag gewaarborgde geldleningen 1-1-2015	Aflossingen in 2015	restantbedrag gewaarborgde geldleningen per 31-12-2015		Voorwaarden
				raads- c.g. b&w-besluit	uitvoerings- besluit b&w				Totaal	Door gemeente gewaarborgd	
a. Specifieke garantieverleningen:											
1	226.890	Reg.Sig.Zorgcentra De Kempen	Renovatie keuken	25-01-1994		3,450	22.689	22.689	0	0	
2	891.076	Reg.Sig.Zorgcentra De Kempen	Invest.in aanleunwou.+ verz.teh.	02-07-1996		6,600	208.091	101.945	106.146	106.146	jrl.verstreken expl.begr.+jaarrek.
3	113.445	Waalrese Lawn Tennis Vereniging	Bouw paviljoen	21-01-1997		7,000	14.716	13.519	1.197	1.197	jrl.verstreken expl.begr.+jaarrek.
4	90.756	R.K.V.V. Waalre	Renovatie clubhuis		26-03-2002	7,000	52.704	7.562	45.142	45.142	jrl.verstreken expl.begr.+ jaarrek.
5	250.000	Stichting Tennispark Waalre	Aanleg 4 smashcourtbanen+verl.	30-10-2007	21-12-2007	4,900	75.028	24.996	50.032	50.032	
							373.228	170.711	202.517	202.517	
b. Garantieverleningen door het WSW, waarbij de gemeente optreedt als achterborg:											
6	1.239.068	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		8,520	932.591	38.940	893.651	446.826	
7	1.713.451	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		8,480	1.583.753	67.762	1.515.991	757.995	
8	695.011	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		4,700	541.000	18.250	522.750	261.375	
9	228.775	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		6,760	127.573	11.835	115.739	57.869	
10	372.443	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		7,100	295.939	26.928	269.011	134.505	
11	445.735	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		7,390	355.179	32.156	323.023	161.511	
12	664.792	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995		6,930	536.481	17.115	519.366	259.683	
13	707.897	Woningstichting Aert Swaens	Nieuwb. 14 app. Centr.plan Aelst	16-04-1996	03-02-1998	5,780	473.249	22.869	450.380	225.190	
							4.845.765	235.855	4.609.910	2.304.954	
14	45.000	LTV Eeckenrode	Vervangen clubaccommodatie	40.358		4,150	34.500	5.750	28.750	28.750	
15	10.000.000	Woonstichting Thuis			20-03-2014	2,175	10.000.000	0	10.000.000	5.000.000	WSW en achtervang (50%)
16	10.000.000	Woonstichting Thuis			15-04-2014	2,440	10.000.000	0	10.000.000	5.000.000	WSW en achtervang (50%)
17	7.500.000	Woonstichting Thuis			09-12-2014	1,925	7.500.000	0	7.500.000	3.750.000	WSW en achtervang (50%)
							27.534.500	5.750	27.528.750	13.778.750	
							32.753.493	412.316	32.341.177	16.286.221	

a. 100% borg en b. 50% borg

Kerngegevens

	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015
A. Sociale structuur			
Aantal inwoners waarvan:	16.765	16.800	17.023
< 20 jaar	3.932	3.900	3.906
20-64 jaar	9.030	9.000	9.224
65 jaar en ouder	3.803	3.900	3.893
Aantal bijstandsgerechtigden WWB	150	150	164
Aantal personen behorende tot een minderheidsgroepering	300	290	325
Aantal eenpersoonshuishoudens	1.975	1.990	2.039
Aantal meerpersoonshuishoudens	5.109	5.145	5.118
B. Fysieke structuur			
Aantal woningen	7.506	7.550	7.556
Oppervlakte gemeente in ha	2.240	2.240	2.240
Oppervlakte binnenwater in ha	26	26	26
Oppervlakte bossen en natuurterreinen in ha	382	360	382
Oppervlakte openbaar plantsoen in ha	38	40	38
Oppervlakte bermen in ha	38	37	38
Lengte van verharde wegen in km	135	135	135
Lengte van recreatieve fiets- , ruiter- en wandelpaden in km	99	100	100
C. Financiële structuur			
(bedragen x € 1 milj.)	rek. 2014	begr. 2015	begr. 2016
Niveau reserves en voorzieningen	32,7	32,6	31,4
Opbrengst onroerende zaakbelastingen	2,94	3,03	3,04
Opbrengst rioolheffing	1,35	1,39	1,39
Opbrengst afvalstoffenheffing	1,29	1,15	1,15
Algemene uitkering gemeentefonds			
- reguliere uitkering	10,69	9,47	9,85
- Sociaal Domein (3 D's)	-	5,9	5,7
- WMO	1,55	1,11	1,11
Bron: CBS, BZK en interne prognoses.			
Door een uitgebreide inventarisatie zijn de hoeveelheden bossen/ plantsoenen en bermen geactualiseerd. Hierdoor verschillen t.o.v. de begroting 2015.			

c. De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

i&M		SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF					
E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente)	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL	Teruggesort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 05	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 06
		1 1449755	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 1552755	€ 5.681	€ 5.681	€ 0	€ 0	€ 0
		3 1567612	€ 38.832	€ 38.832	€ 0	€ 0	€ 0
		4 1590618	€ 38.832	€ 38.832	€ 0	€ 0	€ 0
		5 1647915	€ 19.419	€ 19.419	€ 0	€ 0	€ 0
		6 1661419	€ 19.416	€ 19.416	€ 0	€ 0	€ 0
		7 1709115	€ 19.416	€ 19.416	€ 0	€ 0	€ 0
		8 2346626	€ 57	€ 57	€ 0	€ 0	€ 0
		9 1732640	€ 5.314	€ 5.314	€ 0	€ 0	€ 0
		10 2406289	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		11 2767859	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		12 2768249	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		13 2824009	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van eigen middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) tot en met (jaar T)
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/10
1	1449755	€ 189.723	€ 189.723	€ 0
2	1552755	€ 77.665	€ 77.665	€ 0
3	1567612	€ 38.832	€ 38.832	€ 0
4	1590618	€ 38.832	€ 38.832	€ 0
5	1647915	€ 19.419	€ 19.419	€ 0
6	1681419	€ 19.416	€ 19.416	€ 0
7	1709115	€ 19.416	€ 19.416	€ 0
8	2346626	€ 57	€ 57	€ 0
9	1732640	€ 5.314	€ 5.314	€ 0
10	2406289	€ 0	€ 0	€ 0
11	2767859	€ 0	€ 0	€ 0
12	2768249	€ 0	€ 0	€ 0
13	2824009	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL tot en met (jaar T)	Cumulatief teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen tot en met (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/12	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/13	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B/14
1	1449755	€ 0	€ 0	Nee
2	1552755	€ 0	€ 0	Nee
3	1567612	€ 0	€ 0	Nee
4	1590618	€ 0	€ 0	Nee
5	1647915	€ 0	€ 0	Nee
6	1681419	€ 0	€ 0	Nee
7	1709115	€ 0	€ 0	Nee
8	2346626	€ 0	€ 0	Nee
9	1732640	€ 0	€ 0	Nee
10	2406289	€ 0	€ 0	Nee
11	2767859	€ 0	€ 0	Nee
12	2768249	€ 0	€ 0	Nee
13	2824009	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	
		Wet sociale werkvoorziening (Wsw)				
		Alle gemeenten verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1))		inclusief deel openbaar lichaam	inclusief deel openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A/01	Aard controle R Indicatornummer: G1A/02	Aard controle R Indicatornummer: G1A/03	
1	050510 (GR Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven)			52,80	3,28	
2						

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2015 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 06
			€ 2.242.124	€ 134.297	€ 137.341	€ 0	€ 28.797	€ 3.613
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	Aard controle n.v.l. Indicatorenummer: G2 / 12
			Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 11	
			€ 45.862	€ 2.337	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2015 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 06
			€ 100.585	€ 4.500	€ 30.027	€ 14.590	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatorenummer: G3 / 08	Aard controle n.v.l. Indicatorenummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			